

FRANÇAIS

לקוטי תורה

שיר השירים

Likkutei Torah · Shir HaShirim

L'Admour Hazaken, Rabbi Schneour Zalman de Liadi

Le texte hébreu avec la traduction française

Édition 1 · 5787 · 2026

7 maamarim

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

Likkutei Torah

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/print/

Likkutei Torah
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Édition 1 · 4 octobre 2026 · 24 Tishrei 5787

נדפס כ"ד תשרי ה'תשפ"ז

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

7 des 41 maamarim de ce volume : ceux qui sont traduits à ce jour. Les autres suivront dans des éditions ultérieures.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch.
© [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

Chaque édition est conservée sans changement à sa propre adresse ; une impression corrigée est une nouvelle édition.
Celle-ci : [likuteitorah.com/editions/fr/likutei-torah-shir-hashirim/1/likutei-torah-shir-hashirim-fr-ed1-text-a4.pdf](https://www.likuteitorah.com/editions/fr/likutei-torah-shir-hashirim/1/likutei-torah-shir-hashirim-fr-ed1-text-a4.pdf)

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

Sommaire

SHIR HASHIRIM

Maamar 1	שיר השירים אשר לשלמה ישקנו מנשיקות פיהו כי... Le Cantique des Cantiques, qui est de Salomon	4
Maamar 2	שיר השירים אשר לשלמה Le Cantique des cantiques, qui est de Salomon	28
Maamar 3	לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך Tes huiles sont bonnes par leur parfum	35
Maamar 4	לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך Pour le parfum de tes huiles précieuses	54
Maamar 5	שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו' « Je suis noire et belle, filles de Jérusalem »	63
Maamar 6	שחורה אני ונאווה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות שלמה « Je suis noire, mais belle, filles de Jérusalem »	101
Maamar 7	ביאור ענין שחורה אני ונאווה Explication de « Je suis noire, mais belle »	116

שיר השירים אשר לשלמה ישקנו מנשיקות פיהו כי...

Le Cantique des Cantiques, qui est de Salomon

1 שיר השירים אשר לשלמה ישקנו מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מייין. הנה נודע שהקב"ה נקרא חתן.

«Le Cantique des cantiques, qui est de Salomon. Qu'il me donne les baisers de sa bouche, car tes marques d'amour sont meilleures que le vin.» Or, on sait que le Saint béni soit-Il est appelé le fiancé (hatan).

וכנ"י נקרא בשם כלה. והיינו ע"ש המשכת והשפעת התורה לישראל. וכמארז"ל ביום חתונתו זה מ"ת.

La Communauté d'Israël (Knesset Israël) est appelée «fiancée» (kalla). Cela tient à la transmission et au don de la Torah à Israël, comme l'ont dit nos Sages: «Le jour de son mariage»: c'est le don de la Torah.»

ולכן המשמח את החתן זוכה לתורה שניתנה בה' קולות בפ"ק דברכות כי חתן חות דרגא.

C'est pourquoi «celui qui réjouit le fiancé mérite la Torah, qui fut donnée avec cinq voix» (dans le premier chapitre de Berakhot), car hatan [signifie] hat darga, «descendre d'un degré».

דהיינו ירידת והמשכת אור א"ס ב"ה להתלבש בתורה. וכנס"י היא מקור נשמות ישראל וכן כל ניצוץ וניצוץ מישראל בפרט הוא בבחי' כלה.

C'est-à-dire la descente et la diffusion de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin qu'elle se revête dans la Torah. La Communauté d'Israël est la source des âmes d'Israël; de même, chaque étincelle individuelle d'Israël est dans l'aspect d'une fiancée.

והנה כלה יש בו ב' פירושים. הא' מלשון כליון שמכלה ומבלה הכל מלשון כלה. (וכמו כלה שארי) (בתהלים ע"ג) דתרגם יונתן אשתיצא גושמי

Or, kalla a deux significations. La première vient du terme kilayon, «consommation»: elle consume et use tout, du mot kala, «consumé». (Comme dans «ma chair est consumée [kala]») (Psaumes 73), que le Targoum Yonatan traduit par «mon corps est épuisé»,

דהיינו לשון כליון וכן (בישעיה ט"ז ד') וכך ג"כ בכלה בפתח י"ל הפי' ג"כ עדי"ז וכ"ה בזהר פ' אחרי (דע"ב) ע"פ כי כלתו היא שצייתא כו'.

c'est-à-dire un terme de consommation ; de même (Isaïe 16:4). On peut également dire que kalla, avec un pata'h, signifie dans ce sens. C'est aussi ce qu'enseigne le Zohar, dans la paracha A'ha-rei (folio 72), sur le verset « car elle est sa belle-fille (kallato) » : « l'achèvement (chetsitsa)... », etc.

כי מלת כלת היא שם דבר המורה על הפעולה כמו רכה זכה דקה ונקי' כלת ע"ש שמכלה כו'.

Car le mot kala est un nom qui désigne l'action, comme rakka, zakka, dakka [«douce», «pure», «fine»], et elle est appelée kalla parce qu'elle consume, etc.

וכן איתא ברבות שנתכלו. והב' מלשון כלתה נפשי כו' (תהלים פ"ד) והיינו תשוקת הנפש לידבק וליכלל באורו ית'

On trouve aussi dans le Midrash Rabbah : «qu'ils furent consumés (nitkallu)». La seconde [signification] vient de «mon âme languit (kalsah)», etc. (Psaumes 84), c'est-à-dire le désir ardent de l'âme de s'attacher à Sa lumière et de s'y absorber, béni soit-Il.

(וכמו דת"י שם תאיבת נפשי שהוא לשון תשוקה כמו ואל אישך תשוקתך ותרגמו תיאובתיך) והענין דהנה בק"ש יש ב' בחי' מס"נ.

(Le Targoum Yonatan traduit ici : «mon âme désire [te'ivas]», expression qui désigne le désir ardent, comme dans «ton désir ira vers ton mari», que le Targoum traduit par «te'uvtikh».) Voici l'explication : dans la récitation du Chema, il existe deux aspects de sacrifice de soi (mes-sirout néfech).

הא' למסור נפשו באחד. והב' ואהבת בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך כו'. ולהבין ענינם וההפרש שביניהם.

La première consiste à livrer son âme au [mot] «Un». La seconde est «Tu aimeras... de toute ton âme», même s'Il prend ton âme, etc. Il faut comprendre ce qu'elles sont et quelle est leur différence.

ועוד צ"ל איך שייך ואהבת בכל לבבך. אחר בחי' מס"נ באחד שהרי באהבה כתיב ס"פ נצבים לאהבה כו' כי הוא חייך.

Il faut encore comprendre en quoi «Tu aimeras... de tout ton cœur» a sa place après l'aspect du sacrifice de soi au mot «Un». Car, au sujet de l'amour, il est écrit à la fin de la paracha Nitsa-vim : «aimer... car Il est ta vie».

אבל המס"נ הוא להשליך חיו מנגד שהוא ביטול במציאות לאור א"ס ב"ה ממש (וע' בפ' שמות בד"ה להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא).

Mais le sacrifice de soi consiste à rejeter sa vie, ce qui est une annulation de son existence même devant la Lumière infinie, béni soit-Il. (Voir, dans la paracha Chemot, le discours commençant par «Pour comprendre l'enseignement de nos Sages sur "car tes marques d'amour sont meilleures que le vin"», et celui commençant par «L'homme est tenu de s'enivrer à Pourim».)

וא"כ איך אחר מעלת ומדרגת הביטול דמס"נ באחד יה"י שייך בחי' ואהבת יש מי שאוהב והענין כי
Dès lors, comment, après la qualité et le degré d'annulation de soi que représente le sacrifice au mot «Un», peut-il y avoir place pour l'aspect «Tu aimeras», où il existe quelqu'un qui aime ? Voici l'explication :

הנה הבחי' הא' למסור נפשו באחד הוא מחמת שמע ישראל כו' כי שמע מלשון הבנה שהיא התבוננות בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא אחד

le premier niveau, livrer son âme au mot «Un», découle de «Écoute, Israël», etc. En effet, «é-coute» (chema) signifie comprendre : il s'agit de méditer à la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, et à la manière dont Il est Un,

כמו קודם שנברא העולם בלי שום שינוי כמ"ש אני הו"י לא שניתי כו' אתה הוא עד שלא נברא כו' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים.

comme avant la création du monde, sans le moindre changement, ainsi qu'il est écrit : «Moi, Havaya, Je n'ai pas changé», etc. ; «Tu étais [le même] avant que le monde fût créé», etc. ; «Je suis le premier et Je suis le dernier, et en dehors de Moi il n'y a pas d'Elokim.»

פ"י אלקים המעלים ומסתיר כו' כי לפניו ית' אין שום העלם מעלים ומסתיר כלל כי כולא קמיה כלא חשיב כו'.

Elokim signifie ce qui dissimule et cache, etc. Car devant Lui, béni soit-Il, il n'existe aucun voile qui dissimule et cache ; tout est considéré devant Lui comme rien, etc.

2 ואי לזאת ולא תחללו את שם קדשי כו' שלא לעשות מקום חלל כו' להיות דבר נפרד ממנו ית' ח"ו וממילא בטלים כל התאוות והישות ולגרמיה כו'

En conséquence, «vous ne profanerez pas (te'halelou) Mon saint Nom», etc. : ne pas créer un espace vide (makom halal), etc., où quelque chose serait séparé de Lui, béni soit-Il, à D.ieu ne plaise. Par conséquent, tous les désirs, le sentiment d'exister et le fait de vivre pour soi, etc., sont annulés.

וזהו לשון כליון שמכלה לגרמיה כו' שיתבטלו כל רצונותיו ולא ישאר שום רצון רק אליו י"ת

Tel est le sens de kilayon, « consommation » : consumer le fait de vivre pour soi, etc., de sorte que tous ses désirs soient annulés et qu'il ne subsiste aucune volonté, sinon celle tournée vers Lui, béni soit-Il.

(וזהו ענין כלה שארי ולבבי כמו שת"י אשתיצא גושמי וכמ"ש בזהר פ' אחרי הנ"ל שצייתא דעלמא היא כליון כל הרצונות.)

(C'est le sens de « ma chair et mon cœur sont consumés », selon la traduction du Targoum Yonatan : « mon corps est épuisé », et selon ce qui est dit dans le Zohar, paracha A'harei, cité plus haut : « l'achèvement (chetsitsa) du monde », c'est la consommation de tous les désirs.

וע"ד שנת' במ"א ע"פ כי תצא להיות נקודת פנימי' הלב עולה ונכלל באור א"ס ב"ה ולא מהעוה"ז לבד כו' אלא אפי' מג"ע התחתון והעליון וכמ"ש מי לי בשמים כו' כלה שארי כו')

C'est dans le même esprit que ce qui est expliqué ailleurs sur le verset « Lorsque tu sortiras » : le point intérieur du cœur s'élève et s'absorbe dans la Lumière infinie, béni soit-Il, non seulement en quittant ce monde, etc., mais même le Gan Eden inférieur et supérieur, comme il est écrit : « Qui ai-je au ciel ? », etc. ; « ma chair est consumée », etc.)

והבחי' הב' היא מלשון כלתה נפשי שהוא לשון תשוקה ואהבה שהוא בחי' ביטול היש דהיינו שהוא יש ודבר (ולא כליון היש לגמרי כמו בבחי' הא') אלא שמבטל א"ע שרוצה ליכלל וליבטל כו'.

Le second niveau vient de « mon âme languit (kalsah) », expression qui désigne le désir ardent et l'amour. C'est l'aspect de l'annulation de l'être existant (bitoul hayech) : il est un être existant (et non une consommation complète de l'être, comme dans le premier niveau), mais il s'annule lui-même, voulant être absorbé et annulé, etc.

ולכן מפסיקים בין ב' בחי' מס"נ הנ"ל בכשכמל"ו בחי' יחו"ת שמבחי' מלכותו נתהוו כל הנבראים מאין ליש שאין מלך בלא עם זהו מקור קיום וחיות כל הנבראים.

C'est pourquoi nous intercalons entre les deux niveaux de sacrifice de soi mentionnés plus haut « Béni soit le nom de la gloire de Son royaume à jamais », niveau de l'unité inférieure (yi'houda tata'a). Car tous les êtres créés sont venus à l'existence, du néant à l'être, à partir de Mal'hout (la souveraineté), puisqu'il n'est pas de roi sans peuple ; c'est la source de l'existence et de la force vitale de toutes les créatures.

3 וכתוב ומבלעדי אין אלקים מבלעדי דוקא דהיינו חוץ ממנו ית' ח"ו. אבל הוי' בעצמו הוא אלקים
אני הוי' אלקיכם אני בעצמי כו'

Il est écrit : «et en dehors de Moi il n'y a pas d'Elokim» ; «en dehors de Moi» précisément, c'est-à-dire hors de Lui, béni soit-Il, à D.ieu ne plaise. Mais Havaya Lui-même est Elokim : «Je suis Havaya votre Elokim» ; Moi-même, etc.,

שמצמצם ומסתיר אור א"ס ב"ה הבלתי בע"ג להיות גילוי בחי' נבראים בבחי' יש וכהדין קמצא
qui contracte et dissimule la Lumière infinie, béni soit-Il, laquelle est sans limites, afin que les créatures se manifestent comme des êtres existants (yech). Comme l'escargot,

דלבושי מיני' ובי' ומבחי' זו של בשכמל"ו נמשך להיות ואהבת בבחי' יש מי שאוהב כו' משא"כ
יחז"ע הוא בחי' ביטול ממש במס"נ.

dont le vêtement vient de lui-même et est en lui-même. De ce niveau de «Béni soit le nom de la gloire de Son royaume à jamais» découle «Tu aimeras», au niveau d'un moi existant, de quel-
qu'un qui aime, etc. ; tandis que l'unité supérieure (yi'houda ila'a) est le niveau de l'annulation véritable de soi dans le sacrifice de soi.

(ובזה מתורץ איך שייך ואהבת אחר המס"נ באחד דהיינו ע"י שמפסיקים בבשכמל"ו ועמ"ש מענין
זה בפ' וישב בד"ה בכ"ה ככסלו באופן אחר קצת. והמ"י שעולה בקנה א').

(Cela résout la question de savoir comment «Tu aimeras» peut avoir sa place après le sacrifice de soi au mot «Un» : grâce à l'interruption par «Béni soit le nom de la gloire de Son royaume à jamais». Voir ce qui est écrit sur ce sujet dans la paracha Vayéchev, dans le discours commen-
çant par «Le vingt-cinquième de Kislev», selon une approche quelque peu différente ; celui qui comprend comprendra que tout cela s'élève sur une même tige.)

ובי' בחי' אלו נקרא בלשון הקבלה שכינתא עילאה ושכינתא תתאה כו'. והן הם בי' בחי' כלה שנאמרו
בשיר השירים שכל שיר השירים מדבר על בי' בחי' כלה הנ"ל כידוע

Dans le langage de la Kabbale, ces deux niveaux sont appelés Chekhina supérieure (Chekhinta Ila'a) et Chekhina inférieure (Chekhinta Tata'a), etc. Ce sont les deux aspects de la fiancée évo-
qués dans le Cantique des cantiques ; car tout le Cantique parle des deux aspects de la fiancée mentionnés plus haut, comme on le sait,

כי בי' פעמים נאמר ונשנה בשיר השירים החיבוב שבין חתן וכלה ורומז על בי' בחי' כלה הנ"ל
car, à deux reprises, l'affection entre le fiancé et la fiancée est exprimée et répétée dans le Can-
tique des cantiques, ce qui fait allusion aux deux aspects de la fiancée mentionnés plus haut.

(ועיין בפרדס ש"ח פ"ג מענין שכינתא עילאה ושכינתא תתאה ובוהר הרקיע ר"פ בראשית גבי מש"ש בזהר מה שושנה כו' אוף כנ"י כו')

(Voir Pardes, Porte 8, chapitre 13, sur la Chekhina supérieure et la Chekhina inférieure ; ainsi que Zohar HaRakia, au début de la paracha Béréchit, à propos de ce qui est dit dans le Zohar : « Comme la rose..., etc., ainsi la Communauté d'Israël... », etc.)

ועמ"ש בפ"י כנ"י לקמן בד"ה ששים המה מלכות בשם המשנת חסידים ועמ"ש בפ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק כו' וע' בסה"מ סי' קנ"ו והמכוון הכל אחד

Voir aussi ce qui est écrit sur le sens de la Communauté d'Israël plus loin, dans le discours commençant par « Soixante reines », au nom de Michnat 'Hassidim ; ainsi que dans la paracha Tetsavé, dans le discours commençant par « Souviens-toi de ce qu'Amalek t'a fait », etc. ; voir Sefer H.M., section 156. L'intention est partout la même,

שהוא ענין שני המדרגות דיחוי"ע ויחוי"ת ועמ"ש עוד מענין ב' בחי' כלה בד"ה וארשתוך לי בהפטרה דפ' במדבר ואפשר הוא ענין אחר קצת והיינו כמ"ש סד"ה כי אתה נרי בענין דורות הראשונים ודורות האחרונים):

à savoir les deux degrés de l'unité supérieure et de l'unité inférieure. Voir encore ce qui est écrit au sujet des deux aspects de la fiancée dans le discours commençant par « Je te fiancerai à Moi », dans la haftara de la paracha Bamidbar ; il se peut qu'il s'agisse d'un sujet quelque peu différent, comme il est écrit à la fin du discours commençant par « Car Tu es ma lampe », au sujet des générations anciennes et des générations tardives.)

4 ב והנה מב' בחי' כלה הנ"ל נמשך להיות ב' בחי' חתנים בחי' חות דרגא וזהו קול מצהלות חתנים מחופתם חתנים תרי משמע. והענין יובן במאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול.

2. Des deux aspects de la fiancée mentionnés plus haut découlent deux aspects du fiancé, chacun étant une forme de « descente d'un degré » (hat darga). Tel est le sens de « la voix de la jubilation des fiancés sous leur dais nuptial » : le pluriel « fiancés » en implique deux. On comprendra cela à partir de l'expression : « Roi, loué et glorifié à jamais soit Son grand Nom. »

5 ולכאורה אינו מובן מהו שם גדול וקטן וכן צריך להבין מה שארז"ל עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד איך שייך בחי' שם עד שלא נברא העולם שעדיין לא הי' מי שיקראנו בשמו.

À première vue, on ne comprend pas ce que sont un grand nom et un petit nom. Il faut aussi comprendre l'enseignement de nos Sages : « Avant que le monde fût créé, Lui et Son Nom existaient seuls. » Comment la notion de nom peut-elle s'appliquer avant la création du monde, alors qu'il n'y avait encore personne pour L'appeler par Son Nom ?

ויוכן ע"פ מה שנודע שהשי"ת נקרא גמרא ובמדרשים בשם הקב"ה שבחרו בשם זה ולא בשמות וכינוים אחרים כמו רחום וחנן לפי שהוא מורה שהוא קדוש ומובדל כו'

On le comprendra à partir d'un fait connu : dans le Talmud et les Midrachim, D.ieu, béni soit-Il, est appelé «le Saint béni soit-Il». Ils ont choisi ce nom plutôt que d'autres noms et appellations, tels que «Compassant et Bienveillant», parce qu'il indique qu'Il est saint et séparé, etc.

(ועמ"ש בפי מקץ בביאור ע"פ כי עמך מקור חיים ולקמן בדרוש הראשון שע"פ צאינה וראינה) ואין ערוך המשכות והתלבשות אור א"ס בראשית ההשתלשלות אלא כטפה מים אוקיינוס.

(Voir ce qui est écrit dans la paracha Mikets, dans l'explication du verset «Car auprès de Toi est la source de vie», ainsi que plus loin, dans le premier discours sur «Allez et voyez».) Les émanations et les revêtements de la Lumière infinie (Or Ein Sof) au début de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) ne sont pas davantage comparables à Lui qu'une goutte à l'océan.

וזהו מארז"ל הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו' פי' עצמותו ית' קדוש ומובדל אלא שיושב ומשפיל א"ע להיות מתלבש בתורה כאדם היושב שמשפיל קומתו והארה זו נקרא בחי' שם שאינו

Tel est le sens de l'enseignement de nos Sages : «Le Saint béni soit-Il est assis et s'occupe de Torah», etc. Cela signifie que Son essence, béni soit-Il, est sainte et séparée, mais qu'Il «s'assied» et s'abaisse pour se revêtir dans la Torah, comme une personne assise qui abaisse sa stature. Cette illumination est appelée le niveau de «Nom», et elle n'est qu'

אלא זיו והארה (וענין קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד. היינו המקור והשרש והיכולת שיש בא"ס ב"ה שיוכל להיות גילוי בחי' זיו והארה שיהיה ממנה התהוות עולמות שיעלה בחפצו ורצונו.

un rayonnement et une illumination. (Le sens de «Avant que le monde fût créé, Lui et Son Nom existaient seuls» est la source, la racine et la capacité présentes dans l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, de révéler un rayonnement et une illumination à partir desquels les mondes pourraient être créés, lorsque telle serait Sa volonté et Son désir.

וכמו זיו השמש הכלול במאור שהוא השמש עצמה. אלא שבנמשל הוא באופן נעלה יותר אין קץ שהרי השמש מאירה הזיו שלא בטובתה משא"כ למעלה מהמשכת וגילוי הזיו עדי"מ היינו כשעלה ברצונו כו' א"כ הזיו הכלול בו

C'est comme le rayonnement du soleil contenu dans le luminaire, c'est-à-dire le soleil lui-même. Mais, dans ce qui est comparé, la réalité est infiniment supérieure: le soleil rayonne sans l'avoir choisi, tandis qu'en haut, le fait que le rayonnement émane et se révèle correspond, par analogie, au moment où cela s'inscrit dans Sa volonté, etc. Dès lors, le rayonnement contenu en Lui

היינו מה שיש ביכולת בו ית' להאיר בחי' זיו והארה כו' אשר יכולת וכח זה נקרא שמו וזהו מ"ש כח אדנ בכחך הגדול והיינו לפי כי מהותו ועצמותו אינו בגדר השפעה והמשכה כלל עמ"ש בד"ה אתם נצבים.

désigne la capacité présente en Lui, béni soit-Il, de faire rayonner une lumière, etc. Cette capacité et ce pouvoir sont appelés Son Nom. Tel est le sens de «la puissance d'Ado-naï... par Ta grande puissance». Son être et Son essence ne relèvent nullement de la catégorie du don et de l'émanation; voir le discours commençant par «Vous vous tenez».

ולכן כח ומקור ההמשכה נקרא שמו וכמ"ש במ"א כפ"י כי עמך מקור חיים שגם בחי' מקור חיים הוא נקרא עמך שהוא בחי' הטפל וכלא חשיב כו').

C'est pourquoi la force et la source de l'émanation sont appelées Son Nom, comme il est expliqué ailleurs sur «Car auprès de Toi est la source de vie»: même le niveau de la «source de vie» est appelé «auprès de Toi», comme une réalité secondaire et considérée comme rien, etc.)

וזהו ענין שמו הגדול שלמעלה מן ההשתלשלות ושמו הגדול הזה הוא משובח ומפואר עדי עד בבחי' א"ס

Tel est le sens de Son grand Nom, qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes. Son grand Nom est «loué et glorifié à jamais», au niveau de l'infini.

וזהו כי הוא לבדו ית' יחיד ומיוחד ועיקר חי העולמים הוא רק בחינת מלך כו'

Car Lui seul, béni soit-Il, est unique et Un, et l'essence de «Celui qui fait vivre les mondes» n'est que l'aspect de Roi, etc.

כי השתלשלות העולמות אינו דרך עילה ועלול כמ"ש בספרים שא"כ היה בחי' שינוי כביכול כי בעילה ועלול יש שינוי בהעילה ע"י ההשפעה

Car l'enchaînement des mondes ne s'effectue pas selon le rapport de cause à effet, comme l'expliquent les ouvrages; autrement, il y aurait, pour ainsi dire, un changement en Lui, puisque, dans un rapport de cause à effet, la cause est modifiée par son émanation.

כמו עד"מ בשעה שהרב משפיע לתלמידו בהכרח משים עיונו בההשפעה ואין שכלו פנוי לעיין בענינים ושכליים כמו שה"י פנוי קודם ההשפעה

Ainsi, par analogie, lorsqu'un maître enseigne à son élève, il doit nécessairement concentrer son attention sur ce qu'il transmet, et son esprit n'est plus libre d'étudier des sujets et des idées comme il l'était avant l'enseignement.

אבל בו יתברך הרי אתה הוא קודם שנברא העולם ומשנברא העולם בלי שום שינוי ח"ו.

Mais pour Lui, béni soit-Il, «Tu es le même avant que le monde fût créé et depuis que le monde fut créé», sans aucun changement, à D.ieu ne plaise.

והיינו לפי שמקור חיות העולמות הוא רק מבחי' שמו לבד בחי' מלכות (ועיין עוד מענין שמו הגדול בפי' שלח ע"פ אני כו' אשר הוצאתיך מאמ"צ).

Cela tient à ce que la source de la force vitale des mondes provient uniquement de Son Nom, de l'aspect de Mal'hout (souveraineté). (Voir aussi, au sujet de Son grand Nom, la paracha Chela'h, sur le verset «Je [suis Havaya ton D.ieu] qui t'ai fait sortir du pays d'Égypte».

ובפי' פינחס בדי"ה צו את בניי כו' מענין שמו גימ' רצון. וע"פ ואלה שמות כו').

Et dans la paracha Pin'has, le discours commençant par «Ordonne aux enfants d'Israël», etc., au sujet de la valeur numérique de chémo, «Son Nom», égale à celle de ratson, «volonté». Voir aussi le commentaire sur «Voici les noms», etc.)

ובאמת כי נשגב שמו לבדו. ואין ההמשכה מבחי' שמו ע"י עילה ועלול שא"כ היה הכל בחי' א"ס.

En vérité, «Son Nom seul est exalté». L'émanation provenant de Son Nom ne s'effectue pas par un rapport de cause à effet, car alors tout serait du niveau de l'Infini.

אלא שההמשכה ע"י צמצום ודילוג עד שנמשך רק בחינת קו וחוט ממלכות דא"ס ועוד כמה צמצומים והעלמות אין מספר

L'émanation s'effectue plutôt par le tsimtsoum (contraction) et par un saut, jusqu'à ce que seul un niveau de ligne et de fil (kav) émane de Mal'hout de l'Infini, puis viennent d'autres contractions et dissimulations en nombre innombrable

(ע' בספר של בינונים ח"ב פ"ט בהג"ה) עד שיוכל להיות בחי' השלתלשלות עילה ועלול וכידוע ענין סוכ"ע וממכ"ע כו'.

(voir le Livre des Beinonim, partie II, chapitre 9, dans la note), jusqu'à ce qu'un enchaînement de cause à effet puisse exister; comme on le sait au sujet de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), etc.

והנה התלבשות והמשכה זו משמו הגדול להתלבש בתורה יושב ועוסק בתורה היא בחי' רננה דאורייתא כי אורייתא מחכמה נפקת.

Or, ce revêtement et cette émanation de Son grand Nom, qui se revêt dans la Torah — «Il s'assied et s'occupe de Torah» — constituent le niveau du chant de la Torah (rinah deorayta), car «la Torah émane de 'Hokhma (sagesse)».

נפקת דייקא היינו בחי' גילוי של התורה היא מחכמה אבל הארה העליונה להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה עילאה חכים

«Émane» précisément: cela désigne le niveau révélé de la Torah, qui provient de 'Hokhma. Mais la lumière supérieure par laquelle la Lumière infinie, béni soit-Il, se revêt dans la 'Hokhma supérieure, «sage,

ולא בחכמה ידיעא היא בחי' טעמי התורה ורננה דאורייתא זרקא מקף שופר כו' (כי הנה הטעמים הם ג"כ כמו בחי' אותיות שהיא ענין המשכו' וכנודע מענין טנת"א.

mais non d'une sagesse connaissable», est le niveau des signes de cantillation (ta'amim) de la Torah et de son chant: zarka, makaf, chofar, etc. (Car les signes aussi sont comme des lettres, qui constituent une émanation, comme on le sait au sujet des signes, des voyelles, des couronnes et des lettres.)

אך כי הם אותיות והמשכות מבחי' תענוג עליון בחי' כי עמך מקור חיים מה שלמעלה אפי' מבחי' ח"ע ואצ"ל שהם למעלה מבחי' אותיות הדבור שהם נמשכים מן החכמה. והענין דכמו שיש אותיות הדבור ויש אותיות המחשבה.

Mais ces lettres et émanations proviennent du plaisir supérieur, du niveau de «Car auprès de Toi est la source de vie», qui est au-dessus même de la 'Hokhma supérieure, et, à plus forte raison, au-dessus des lettres de la parole, qui émanent de 'Hokhma. Voici l'explication: de même qu'il existe des lettres de la parole et des lettres de la pensée,

כך יש אותיות הכלולים בשכל וגם בלמעלה מהשכל. וזהו ענין הטעמים וטעם ג"כ לשון טוב טעם ומתיקות והיינו שהם אותיות והמשכות תענוג עליון מבחי' שעשוע המלך בעצמותו וכדכתיב ואהיה אצלו שעשועים.

il existe aussi des lettres incluses dans l'intellect, et même au-dessus de l'intellect. Tel est le sens des ta'amim; ta'am signifie également «goût agréable» et douceur. Ce sont des lettres et des émanations du plaisir supérieur, du niveau du délice que le Roi éprouve en Lui-même, comme il est écrit: «J'étais auprès de Lui... délice.»

ומשם נמשך להתלבש בחכמה עילאה וזהו אני תורתך שעשעתי וכמ"ש במ"א ע"פ ואהיה אצלו אמון כו' ועיין עוד מענין רננא וטעמים שבתורה ע"פ ויהי מקץ שנתים ימים.

De là, cette lumière est amenée à se revêtir dans la 'Hokhma supérieure. Tel est le sens de «Je fais mes délices de Ta Torah», comme il est expliqué ailleurs sur «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson», etc. Voir aussi ce qui est écrit sur le chant et les signes de cantillation de la Torah, à propos de «Au bout de deux ans».

ובפ' אמור ע"פ והניף הכהן אותם. ובפרשה וזאת הברכה על פסוק תורה צוה כו' ובמקום אחר נתבאר שזהו מ"ש ויהי בישורון מלך כי ישורון יש לומר ג"כ לשון שיר.

Voir également la paracha Emor, sur «Le kohen les balancera», et la paracha Vezot Haberakha, sur le verset «Moché nous a ordonné la Torah», etc. Ailleurs, il est expliqué que tel est le sens de «Il fut Roi en Yechouroun», car on peut aussi comprendre Yechouroun comme apparenté à chir, «chant».

וגם כמו שהשיר הוא עגול כך בהניגון נעוץ סופו בתחלתו שכשמסיים הניגון יומשך התחלה שלו כו'. וכך למעלה הנגינות וטעמים הם המשכת בחינת סוכ"ע ממש והמשכה זו היא בבחי' מלך כמאמר ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם אקב"ו):

De plus, comme un chant est circulaire, la fin d'une mélodie est ancrée dans son commencement: lorsque la mélodie s'achève, son début se fait de nouveau entendre, etc. De même en haut: les mélodies et les signes de cantillation sont l'émanation même de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), et cette émanation relève de l'aspect de Roi, comme le dit la bénédiction: «Béni sois-Tu, Havaya notre D.ieu, Roi du monde, qui nous a sanctifiés par Ses commandements et nous a ordonné...».)

6 ג וזהו שיר השירים אשר לשלמה. כי שיר הוא ענין ההתכללות ברצוא ושוב ולמעלה הוא בחינת מטי ולא מטי כו'

3. Tel est le sens de «Le Cantique des cantiques, qui est de Salomon». Le chant (chir) consiste en une absorption par le mouvement de «course et retour» (ratso vachov); en haut, il correspond au niveau de «toucher et ne pas toucher», etc.

(ועיין בעץ חיים דבחינת מטי ולא מטי נמשך מפה דא"ק שהוא בחינת אורות הטעמים דא"ק כו' וזהו שיר כו' מנשיקות פיהו ועמ"ש עוד מענין המשכה שבבחינת מטי ולא מטי בביאור ענין מוצאיהם למסעיהם כו' ע"ש)

(Voir dans Etz 'Haïm que le niveau de «toucher et ne pas toucher» émane de la bouche d'Adam Kadmon, correspondant aux lumières des ta'amim d'Adam Kadmon, etc.; tel est le sens de «chant...», etc., «des baisers de sa bouche». Voir aussi ce qui est écrit sur l'émanation relevant du niveau de «toucher et ne pas toucher», dans l'explication de «leurs départs selon leurs étapes», etc., où le sujet est traité.)

וזהו שיר השירים פי' שיר שממנו מקבלים השירים שלמטה שיש כמה בחינת שיר ממטה למעלה

Tel est le sens de «Cantique des cantiques»: le chant dont les chants inférieurs reçoivent leur vitalité, car il existe plusieurs niveaux de chant s'élevant d'en bas vers le haut.

כי מקור הנבראים המחיה ומהווה מאין ליש (שהיא בחינת מלי דאצילות) היא העולה ומתכללת בבחינת ביטול במאצילה ב"ה בבחינת שיר ברצוא ושוב וגם אחרי התלבשות בבי"ע

Car la source des créatures, qui leur donne vie et les fait venir du néant à l'être — l'aspect de Mal'hout d'Atsilout — s'élève et s'absorbe dans l'annulation de soi (bitoul) en son Émanateur, béni soit-Il, dans le mouvement de chant, «course et retour». Cela se poursuit même après son revêtement dans Béria, Yetsira et Assiya,

הנה עליות העולמות שעולים ומתכללים כו' נקרא בחינת שיר כמו הנגון בנגן המנגן שיש בו קולות עולים ויורדים במעלות ומורדות ויש כמה מיני עליות עד אין קץ ושיעור והכל בבחינת שיר

car les élévations des mondes qui s'élèvent et s'absorbent, etc., sont appelées le niveau du chant, comme la mélodie d'un musicien, avec des notes qui montent et descendent, s'élevant et retombant. Il existe une multitude de formes d'élévation, sans fin ni mesure; toutes relèvent du chant.

וזהו כל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר כו' (ועיין מ"ש ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית וע"פ ושם אחיו יובל)

Tel est le sens de l'enseignement : « Tous ceux qui ont un chant sortent avec un chant et sont entraînés par un chant », etc. (Voir ce qui est écrit sur « Psaume, chant pour la dédicace de la Maison » et sur « Le nom de son frère était Youval ».)

והנה כל השירים הללו שממטה למעלה נקרא שירה בה' לשון נקבה כמ"ש השירה הזאת בחינת כלה ומבחינת כלה נמשך בחינת שמחת חתן מהעלם לגילוי משמח חתן עם הכלה

Tous ces chants qui s'élèvent d'en bas vers le haut sont appelés chira, avec un hé, forme féminine, comme dans « ce chant (hachira hazot) » : l'aspect de la fiancée. De l'aspect de la fiancée émane l'aspect de la joie du fiancé, du caché vers le révélé : « qui réjouit le fiancé avec la fiancée ».

פירוש על ידי הכלה שע"י בחינת השירה בה' בחינת כלה נמשך שיר העליון בחינת דכר (ועיין בזהר פרשת וילך דף רפ"ד ע"ב ורפ"ה ע"א)

C'est-à-dire par l'intermédiaire de la fiancée : par le niveau de chira, avec un hé, aspect de la fiancée, le chant supérieur (chir), aspect masculin, est amené. (Voir le Zohar, paracha Vayélekh, folios 284b et 285a.)

הוא המשכת אור א"ס הסוכ"ע מבחינת שמו הגדול טעמי התורה ורננה דאורייתא בחינת ענג העליון להתלבש בתורה

Il s'agit de l'émanation de la Lumière infinie qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), provenant de Son grand Nom : les signes de cantillation et le chant de la Torah, le niveau du plaisir supérieur, qui se revêt dans la Torah.

(ועיין מענין שיר השירים ברבות סוף פסוק שיר השירים זח"ב מ"ח ב' קל"ב א' קמ"ג א"ב קמ"ד א"ב קמ"ה ב' ח"ג ע"ד ב' רפ"ד ב')

(Voir au sujet du Cantique des cantiques le Midrash Rabbah, à la fin du commentaire sur le verset « Le Cantique des cantiques » ; Zohar II, 48b, 132a, 143a-b, 144a-b, 145b ; Zohar III, 74b, 284b.)

(ואפ"ל פ"י שמע ישראל שיר אל כי בנשמות ישראל יש מבחינת שיר ומבחינת השירים עיין לקמן
בביאור ע"פ צאינה וראינה ובזח"א ויחי) (דרמ"ה) ועמש"ל מענין ישורון ומ"ש בפ' בלק ע"פ ולא
ראה עמל בישראל כו':

(On peut peut-être expliquer que Yisrael, dans «Écoute, Israël», signifie chir El, «chant de D.ieu», car les âmes d'Israël comprennent un aspect de chant et un aspect de chants; voir plus loin l'explication de «Allez et voyez», et Zohar I, Vayé'hi (folio 245). Voir ce qui a été dit plus haut au sujet de Yechouroun, ainsi que dans la paracha Balak, sur «Il n'a pas vu d'iniquité en Israël», etc.)

7 אשר לשלמה כענין עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ב' הפכים כו'
«Qui est à Chlomo» (asher liChlomo): comme dans «Il fait régner la paix dans Ses hauteurs»: Mikhaël, prince de l'eau, et Gavriel, prince du feu, deux opposés, etc.

כך להיות התחברות והתכללות שני הפכים ממטה למעלה ומלמעלה למטה כי הוא יתברך קדוש
ומובדל ואין ערוך כו' וכטפה מים אוקינוס כו'.

De même, il doit y avoir réunion et inclusion mutuelle de deux opposés, du bas vers le haut et du haut vers le bas. Car Lui, béni soit-Il, est saint et séparé, sans commune mesure, etc., [mais seulement] comme une goutte par rapport à l'océan, etc.

8 והעולמות הם בחינת יש ונפרד וכדי להיות התלבשות אור א"ס בטפה זו שאין ערוך ממש וכו'
מוכרח להיות המשכת עונג עליון שיתענג בהמשכת הטפה כו'

Et les mondes sont au niveau de l'existence séparée (yéché). Pour que la Lumière infinie (Or Ein Sof) puisse se revêtir dans cette goutte, qui est absolument sans commune mesure, etc., il faut nécessairement que soit attiré un plaisir supérieur, qu'Il prenne plaisir à faire descendre la goutte, etc.

ועונג זה הוא ענין השיר שמזה נעשה השלום התקשרות המשפיע במקבל כו' ויהיה אשר לשלמה
Ce plaisir est le chant, d'où procède la paix (shalom), le lien du donneur avec le récepteur, etc. Ainsi, il y aura «qui est à Chlomo (liChlomo)».

כי בתיבת לשלמה נכלל בחינת דכר ונוק' גם יחד כי שלמה בחול"ם מלך שהשלום שלו הוא
המשכת טפת דכר.

Car le mot liChlomo inclut ensemble le masculin et le féminin: Chlomo, avec un 'holam [signi-
fie] «le Roi à qui appartient la paix», ce qui est l'écoulement de la goutte masculine.

וגם שלמה בה' מורה על לשון נקבה היא בחינת ההעלאה שמלמטה למעלה שבהתחברות שניהם נעשה יחוד עליון ונמשך שיר להשירים ועיין מענין שלמה בהרמ"ז (דקע"ו ע"ב)

Et Chlomo, avec un hé final, indique aussi la forme féminine : le niveau de l'élévation d'en bas vers le haut. Par leur réunion, une union supérieure se réalise et un chant est attiré vers les chants. Voir, au sujet de Chlomo, le Ramaz (folio 176b).

והגורם כל זה הוא מה שכתוב ישקני מנשיקות פיהו כי המשכת בחינת שמו הגדול בבחינת שיר וטעמים נקרא בחינת נשיקין גילוי אהבה פנימית כאהבת האב

La cause de tout cela est ce qui est écrit : «Qu'il me donne les baisers de sa bouche». Car l'attraction de Son grand Nom au niveau du chant et des notes est appelée le niveau des baisers : la révélation de l'amour intérieur, comme l'amour d'un père

לבנו יחידו שמרוב האהבה הגדולה אשר תוכו רצוף אהבה כאש בוערה אינה יכולה לצאת מכה אל הפועל בגילוי כ"א בבחינת צמצום גדול שמתצמצמת בהבל הפה ורוח פיו

pour son fils unique. En raison de l'immense abondance de cet amour, dont l'intérieur est incrusté d'amour comme un feu ardent, il ne peut passer du potentiel à l'acte et se révéler que par une grande contraction, en se contractant dans le souffle de la bouche et le souffle de Sa bouche.

ואף שזהו מעשה גשמיות אעפ"כ בזה דוקא מתגלה פנימית האהבה מה שאינה מתלבשת בשום כלי אחר לא באותיות הדבור כו' (ועיין מ"ש מזה בד"ה מי יתנך כאח לי כו' אשקך כו')

Bien que ce soit un acte physique, c'est néanmoins précisément par lui que se révèle l'intériorité de l'amour, qui ne se revêt dans aucun autre réceptacle, pas même dans les lettres de la parole, etc. (Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le maamar commençant par «Si seulement tu étais pour moi comme un frère... je t'embrasserais», etc.)

כך התשוקה הזאת והעונג עליון הזה להיות התגלות והתלבשות אור אין סוף בבחינת הטפה וההשפעה שבתורה היא בבחינת דילוג וקפיצה שלא בבחינת ההשתלשלות

De même, ce désir ardent et ce plaisir supérieur, que la Lumière infinie se révèle et se revête au niveau de la goutte, et dans le don de la Torah, procèdent par un saut et un bond, et non selon l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout),

כי אם בבחינת צמצום גדול יושב ועוסק בתורה כו' משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול.

mais par une grande contraction : «assis et s'occupant de la Torah», etc. ; «Son grand Nom est loué et glorifié à jamais».

וזהו יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. שיומם ע"י ישראל העוסקים בתורה ממשיך חסד עליון
בכל יום בחינת השפעה מלמעלה למטה וכמארז"ל פרק לפני אידיהן (ד"ג ע"ב)

C'est le sens de « Le jour, D.ieu ordonne Sa bonté, et la nuit, Son chant est avec moi ». « Le jour » : par l'étude de la Torah à laquelle s'adonne Israël, une bonté supérieure est attirée chaque jour, le niveau du don d'en haut vers le bas ; comme l'ont dit nos Sages dans le chapitre Lifnei Eideihen (folio 3b) :

שלש שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה שניות יושב ודן שלישית יושב וזן וכו' שהוא ענין
התלבשות אור א"ס בהשפעה

« Durant les trois premières heures, le Saint béni soit-Il est assis et s'occupe de la Torah ; durant les deuxièmes, Il est assis et juge ; durant les troisièmes, Il est assis et nourrit », etc. ; c'est le revêtement de la Lumière infinie dans le don.

(פ"י יושב ועוסק בתורה היינו המשכת מוחין חב"ד ובשניות יושב ודן היינו בחינת חג"ת ובשלש
שעות שליש"י יושב וזן היינו בחינת נה"י כנודע שנצח והוד נקרא לחמו בלחמי. ועיין בזהר פ'
פנחס)

(C'est-à-dire que « assis et s'occupant de la Torah » désigne l'attraction des mo'hin — 'Hokhma, Bina et Daat ; « durant les deuxièmes, Il est assis et juge » désigne le niveau de 'Hessed, Guevoura et Tiferet ; et « durant les troisièmes heures, Il est assis et nourrit » désigne le niveau de Netsa'h, Hod et Yessod, car il est connu que Netsa'h et Hod sont appelés « Mon pain, dans Mon pain ». Voir le Zohar, Parshas Pinchas

(דרי"ז ב') בענין ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים כו' שהם נוי"ה ועמ"ש באגה"ק בד"ה
(folio 217b), au sujet de « et le pain soutient le cœur de l'homme » : « ce pain que les cieux (she'-hakim) broient », etc., lesquels sont Netsa'h et Hod. Voir aussi ce qui est écrit dans Iggeres Ha-Kodesh, dans le maamar commençant par

להבין משל ומליצה אבל בלילה שירה עמי הוא שיר המלאכים ממטה למעלה שהוא אחר המשכות
ישראל ביום יומם יצוה ה' חסדו כו'

« Pour comprendre la parabole et l'allégorie. ») Mais « la nuit, Son chant est avec moi » désigne le chant des anges, qui s'élève d'en bas vers le haut et vient après l'attraction opérée par Israël durant le jour : « Le jour, D.ieu ordonne Sa bonté », etc.

ושירה כתיב שירו קרי הוא ענין יחוד זו"נ כנ"ל ולכן כתיב פיהו ולא פיו בתוספת ה' בחינת דכר ונוקבא:

Et le mot shirah est écrit, tandis que shiro se lit: cela désigne l'union de Zeir Anpin et de Noukva, comme indiqué plus haut. C'est pourquoi il est écrit pihu, «sa bouche», et non piv, avec un hé supplémentaire: le niveau du masculin et du féminin.

9 ד והנה כל זה הוא בחינת חתן הא' חות דרגא המשכת אור א"ס להתלבש בתורה חכמה עילאה חכים ולא בחכמה ידיעא וכו'.

4. Or, tout cela relève du niveau du premier fiancé, «descendre d'un degré»: l'attraction de la Lumière infinie (Or Ein Sof) pour qu'elle se revête dans la Torah, la 'Hokhma supérieure, «sage, mais non d'une sagesse connaissable», etc.

ובחינת חתן הב' הוא כשכבר נמשך ונתלבש אור א"ס ב"ה בתורה שיהא נמשך גם למטה בבי"ע ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל

Le niveau du second fiancé est celui où la Lumière infinie, béni soit-Il, ayant déjà été attirée et revêtue dans la Torah, descend aussi plus bas, dans [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya: «Il établit un témoignage en Yaakov et institua une Torah en Israël»

(וע' בלקי"ת בתהלים ס"י ע"ה על פסוק זה) להיות גילוי אור א"ס למטה כמו למעלה ויהא נמשך גם למטה עונג העליון בתורה ומצות דבי"ע.

(Voir aussi Likkutei Torah sur les Psaumes, section 78, à propos de ce verset), afin que la Lumière infinie se révèle en bas comme en haut, et que le plaisir supérieur soit également attiré vers le bas, dans la Torah et les mitsvot de Béria, Yetsira et Assiya.

וזהו שארז"ל אלפים שנה קודם שנברא העולם קדמה התורה פי' אלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה שמתחלה המשכה ראשונה דתורה היא משמו הגדול בחכמה ובינה

C'est le sens de ce que nos Sages ont dit: «La Torah a précédé de deux mille ans la création du monde.» Cela signifie que «deux mille» (alpayim) évoque «Je t'enseignerai (a'alef'ha) la 'Hokhma, Je t'enseignerai la Bina»; car, au commencement, la première attraction de la Torah procède de Son grand Nom vers la 'Hokhma et la Bina.

וזהו בחינת חתן חות א' ואח"כ בחינת חתן ב' הוא מה שנמשך התורה מב' אלפין הנ"ל בעולם הוא בחינת המדות דז"א

Cela constitue le niveau du premier fiancé, la première «descente»; ensuite, le niveau du second fiancé est celui où la Torah est attirée des deux «milliers» mentionnés plus haut dans le monde, au niveau des attributs émotionnels (midot) de Zeir Anpin

(ועמ"ש בד"ה השמים כסאי ובביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל בפי אמור ובד"ה והיה אור הלכנה כו' בפי צו ובביאור ע"פ שוש אשיש גבי כחתן יכהן פאר) דהיינו מה שנמשך התורה למטה בבי"ע.

(Voir ce qui est écrit dans le maamar commençant par «Les cieux sont Mon trône», dans l'explication de «Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël» dans Parshas Emor, dans le maamar commençant par «La lumière de la lune sera», etc., dans Parshas Tzav, et dans l'explication de «Je me réjouirai avec joie», au sujet de «comme un fiancé se pare de splendeur»): il s'agit de la Torah attirée vers le bas, dans Béria, Yetsira et Assiya.

וזהו אשר קדשנו במצותיו אשר הוא עונג העליון נמשך במצותיו ובתורה כי התורה אינה רק פירוש וביאור המצות.

C'est le sens de «qui nous a sanctifiés par Ses commandements»: le plaisir supérieur est attiré dans Ses commandements et dans la Torah, car la Torah n'est rien d'autre que l'interprétation et l'explication des commandements.

והנה במצות נאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם פירוש שהאדם עושה אותם להיות מצות וכמ"ש ועשיתם אותם אתם כתיב ואח"כ וחי בהם שמקבל מהם חיות שהן למעלה ממדרגת האדם.

Or, au sujet des mitsvot, il est dit: «que l'homme accomplira et par lesquelles il vivra». Cela signifie que l'homme les fait devenir des mitsvot, comme il est écrit: «et vous les accomplirez (osam)»; il est écrit atem, «vous». Ensuite: «et par lesquelles il vivra»: il reçoit d'elles une force vitale, car elles sont au-dessus du niveau de l'homme.

דהנה כל המצות הם מדברים גשמיים אתרוג סוכה ציצית וקרבנות מן הבהמה מן הבקר וצאן ששרש

Car toutes les mitsvot portent sur des choses matérielles: le cédrat, la soukka, les tsitsit et les sacrifices provenant d'animaux, du gros et du petit bétail; et la racine

הבהמה היא מבחינת התהו לפני מלך מלך לבני ישראל כו' למעלה מבחי' אדם וכמארז"ל אפילו יתוש קדמך אלא שנפל למטה בשירה.

de l'animal provient du niveau de Tohou, «avant qu'un roi ne régnât sur les enfants d'Israël», etc., au-dessus du niveau d'Adam, comme l'ont dit nos Sages: «Même le moustique t'a précédé»; mais il est tombé en bas lors du brisement [le texte imprimé porte «dans le chant»].

10 ומה שהיה יכול להתברר וליכלל בקדושה נתהוו מלאכים מיכאל וגבריאל כו' ומה שלא היה יכול להתברר נפל למטה מטה עד שבעולם העשיה נתהוו בהמות וחיות גשמיים וכל אשר נעשה תחת השמש

Ce qui pouvait être raffiné et inclus dans la sainteté devint des anges, Mikhaël et Gavriel, etc. ; ce qui ne pouvait être raffiné tomba toujours plus bas, jusqu'à devenir, dans le Monde d'Assiya (Action), le gros et le petit bétail physiques, ainsi que tout ce qui est fait sous le soleil.

ועל ידי האדם (שם מ"ה בחינת התיקון בחינת חכמה) שמעלה ומקריב קרבנו על גבי המזבח
Et par l'homme (le Nom Ma, le niveau du Tikoun, le niveau de la 'Hokhma), qui élève et offre son sacrifice sur l'autel,

הנה זאת תורת הבהמה היא העולה למקורה ושרשה שבעולם התהו למעלה מבחינת אדם עד שהאדם הוא מקבל חיות מהם וחי בהם כו'.

« Voici la loi de l'animal » : il s'élève vers sa source et sa racine dans le Monde de Tohou, au-dessus du niveau d'Adam, de sorte que l'homme reçoit d'eux une force vitale et « vit par elles », etc.

ועד"ז הוא בכל המצות שציצית הוא מצמר גשמי ותפילין מקלף כו'. הוא ג"כ עד"ז שלמטה הנה האדם הוא העושה אותם להיות מצוה שיומשך בהם המשכת אור א"ס.

Il en va de même pour toutes les mitsvot : les tsitsit sont en laine matérielle, les tefillin en parchemin, etc. Il en va aussi ainsi : en bas, c'est l'homme qui les fait devenir une mitsva, afin que la Lumière infinie soit attirée en elles.

אבל למעלה הנה מעלת המצות הגבה ומאד נעלה כי תרי"ג מצות דאורייתא ושבעה דרבנן תר"ך עמודים כמו העמוד שמחבר מעלה ומטה וז"ש אחר וקדם צרתני כו'

Mais, en haut, la vertu des mitsvot est élevée et très sublime, car les 613 mitsvot de la Torah et les sept mitsvot des Sages constituent 620 piliers, comme un pilier qui relie le haut et le bas. C'est le sens de ce qui est écrit : « Derrière et devant, Tu m'as formé », etc.

והנה המשכת ב' חתנים הנ"ל להיות חות דרגא הוא ע"י ב' בחינות כלה משמח חתן עם הכלה
Or, l'attraction des deux fiancés mentionnés plus haut, afin qu'ils « descendent d'un degré », se fait par les deux niveaux de la fiancée : « qui réjouit le fiancé avec la fiancée ».

כי מבחינת כלה האי בחינת מסירת נפש וכליון גורם אתעדל"ע המשכת אור א"ס שמו הגדול להתלבש בתורה חכמה עילאה והחכמה מאין כו'.

Car le premier niveau de fiancée, celui du sacrifice de soi et de l'extinction, suscite un éveil d'en haut: l'attraction de la Lumière infinie, de Son grand Nom, afin qu'elle se revête dans la Torah, la 'Hokhma supérieure, «et la sagesse vient de rien», etc.

ומבחי' הכלה הבי' כלתה נפשי כו' בחינת יש מי שאוהב כו' כנ"ל נמשך המשכת חכמה עילאה להתלבש גם בתורה ומצות דב"ע (ועמ"ש בד"ה לבבתי אחותי כלה)

Et du second niveau de fiancée, «mon âme languit», etc., le niveau de «celui qui aime», etc., comme indiqué plus haut, provient l'attraction de la 'Hokhma supérieure afin qu'elle se revête aussi dans la Torah et les mitsvot de Béria, Yetsira et Assiya. (Voir ce qui est écrit dans le maa-mar commençant par «Tu as ravi mon cœur, ma sœur, [ma] fiancée».)

ולכן אחר ואהבת בכל נפשך כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי כו' מי שאנכי מצוך כו' ודברת כם.

C'est pourquoi, après «Tu aimeras... de toute ton âme», il est écrit: «Et ces paroles que Je [Ano'hi vous ordonne] seront», etc.: Celui qui est Anokhi vous ordonne, etc.; «et tu en parleras».

וכענין אני המשנה המדברת בפ"ך כו' וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך דברי ממש. וזהו משכיל לאיתן כו'

C'est comme dans l'expression: «Je suis la Michna qui parle dans ta bouche», etc., et comme il est écrit: «J'ai mis Mes paroles dans ta bouche»: Mes paroles mêmes. C'est le sens de «Maskil d'Eitan», etc.

פי' איתן אתנים הם תנאים שבלימוד התורה ממשיך בחינת משכיל שהוא חכמה עילאה להיות נמשך למטה לעולם על ידי בחינת חסד

Cela signifie que Eitan, et etanim, «les forts», désignent les Tannaïm, qui, par l'étude de la Torah, attirent le niveau de maskil, c'est-à-dire la 'Hokhma supérieure, afin qu'il descende dans le monde par le niveau de 'Hessed (bonté).

וזהו חסדי ה' עולם אשרה שנמשך לעולם בחינת שיר ותענוג רננא דאורייתא וזהו דירה בתחתונים.

C'est le sens de «Je chanterai à jamais les bontés de D.ieu» (olam): le niveau du chant et du plaisir, le chant de la Torah, est attiré dans le monde (olam). C'est cela, une demeure dans les mondes inférieurs.

11 והנה כדי שיהיה התגלות בחינת חתן צריך להיות תחלה בחינת חופה ומקיף המשכת סוכי"ע ואח"כ נמשך ההתגלות בבחינת פנימית חתן.

Or, pour que le niveau du fiancé se révèle, il faut d'abord le niveau de la 'houppa et de l'enveloppement (makif), l'attraction de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin); ensuite, la révélation est attirée au niveau de la dimension intérieure du fiancé.

וזהו ובצל ידי כסיתך הוא בחינת חופה ומצהלות חתנים הוא מחופתם מבחינת מקיף כו' (ועמ"ש מענין חופה בד"ה כי על כל כבוד חופה ובד"ה תורה צוה כו' וע"פ לסוסתי ברכבי פרעה ובד"ה עיני כל אליך ישברו):

C'est le sens de «Et à l'ombre de Ma main, Je t'ai abrité»: le niveau de la 'houppa. Et «la joie des fiancés» vient «de leurs dais», du niveau de l'enveloppement, etc. (Voir ce qui est écrit au sujet de la 'houppa dans le maamar commençant par «Car sur toute la gloire, il y aura un dais», dans celui commençant par «Moïse nous a ordonné la Torah», etc., à propos de «À ma jument parmi les chars de Pharaon», ainsi que dans le maamar commençant par «Les yeux de tous se tournent vers Toi».)

12 כי טובים דודיך מיינ. הנה ארז"ל עין לא ראתה זה יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית.

«Car ton amour est meilleur que le vin.» Nos Sages ont dit: «Aucun œil n'a vu»: il s'agit du vin préservé dans ses grappes depuis les six jours de la Création.

וכתב תירושי המשמח אלקים כו' מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין כו'. והענין כי היין בענבים מבלע בליעי ויוצא מן ההעלם לגילוי.

Et il est écrit: «Mon vin qui réjouit Elokim», etc.: «Nous apprenons de là qu'on ne chante que sur le vin», etc. L'explication est que le vin, dans les grappes, y est entièrement contenu, puis sort de la dissimulation pour se révéler.

13 ולכן נכנס יין יצא סוד כו' ויין ישמח כו' להוציא מן ההעלם לגילוי וכל דבר שהיה בהעלם והסתר ביותר

C'est pourquoi «quand le vin entre, le secret sort», etc., et «le vin réjouit», etc.: faire passer du caché au dévoilé. Et tout ce qui était davantage caché et dissimulé,

הנה הגילוי שאח"כ ביתר שאת ואין לך דבר בגילוי שלא היה בהעלם תחלה וכמו הולד שהיה טמון בבטן האם וכו'

sa révélation ultérieure est d'autant plus intense; et rien ne se révèle qui n'ait d'abord été caché, comme l'enfant qui était dissimulé dans le ventre de sa mère, etc.

וכן הזריעה צ"ל הגרעין טמון ומכוסה ונרקב בעפר וכל מה שטמון ומתקרב בארץ יותר. גדילה התבואה אח"כ בתוספת וריבוי הברכה ביותר.

Il en va de même pour les semailles : la graine doit être enfouie et recouverte, puis se décomposer dans la terre ; et plus elle est enfouie et se décompose dans le sol, plus la récolte grandit ensuite, avec un accroissement et une abondance de bénédiction.

וכן כל הגליות הם בחי' העלם אותותינו לא ראינו כו' ולפי שהיה צ"ל גילוי פנים בפנים במתן תורה לקבל התורה נגלית היה די

De même, tous les exils sont le niveau du caché : «Nous n'avons pas vu nos signes», etc. Et comme devait avoir lieu une révélation «face à face» lors du Don de la Torah, afin de recevoir la Torah dévoilée, il suffisait

בהעלם וגלות רד"ו שנה תחלה וכעת אריכות הגלות הוא לפי שלע"ל יתגלה פנימי וטעמי התורה (ועמ"ש בפי' וארא סד"ה וידבר אלקים אל משה)

d'une dissimulation et d'un exil de 210 ans auparavant. Et si l'exil actuel est si long, c'est parce qu'aux temps futurs seront révélées la dimension intérieure et les ta'amim de la Torah. (Voir ce qui est écrit dans la paracha Vaéra, à la fin du discours commençant par «Et Elokim parla à Moché».)

וכמ"ש זורע צדקות מצמיח ישועות שעל ידי הצדקה להחיות רוח שפלים בכסף וזהב גשמיים מצמיח ישועות לשון וישע ה' כו'

Comme il est écrit : «Il sème des actes de charité, Il fait germer des délivrances» : par la charité, en ravivant l'esprit des humbles au moyen d'argent et d'or matériels, Il fait germer des délivrances ; le terme [est lié à] «et D.ieu se tourna (vayicha)», etc. :

גילוי ש"ע נהורין וזהו ענין יין המשמח אלקים כי אלקים הוא בחינת ההסתר והעלם כמ"ש la révélation des 370 lumières (sha'a). Tel est le sens de «le vin qui réjouit Elokim», car Elokim est le niveau du caché et de la dissimulation, comme il est écrit :

כי שמש ומגן ה' אלקים שבחינת שם אלקים הוא בחינת מגן ונרתק להעלים ולהסתיר להיות נראה ליש ודבר וכשיוצא מהעלם לגילוי אז תהיה השמחה גדולה לאלקים דוקא.

«Car Havaya Elokim est un soleil et un bouclier» : le Nom Elokim est le niveau d'un bouclier et d'un fourreau, qui cachent et dissimulent, de sorte que [le monde] semble être une réalité existant par elle-même. Et lorsqu'il sort du caché pour se révéler, alors la joie est grande pour Elokim précisément.

14 וזהו נכנס יין יצא סוד כו' סוד הוי' ליראיו כו' ויין המשומר בענביו הוא בחינת העלם והסתר גדול מששת ימי בראשית שהגילוי שיהיה לעתיד לבא יהיה בבחינת א"ס עין לא ראתה כו'.

Tel est le sens de « quand le vin entre, le secret (sod) sort », etc. : « Le secret de Havaya est pour ceux qui Le craignent », etc. Et le vin gardé dans ses raisins depuis les six jours de la Création est le niveau d'une grande dissimulation et d'un profond secret ; car la révélation qui aura lieu aux temps futurs sera au niveau de l'Infini : « nul œil ne l'a vu », etc.

15 ועיין מענין יין המשומר בענביו משי"ב בד"ה ענין ברכת הזימון בסופו. אך הנה כל זה הוא בבחינת השתלשלות העלם וגילוי בחי' יין כו'.

Voir aussi, au sujet du vin conservé dans ses raisins depuis les six jours de la Création, le discours commençant par « Le sujet de la bénédiction du zimoun », à la fin. Mais tout cela relève du niveau de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), du caché et du dévoilé, du niveau du vin, etc.

אבל דודיך שהוא למעלה מן ההשתלשלות למעלה גם מבחינת ההעלם למעלה מבחינת סובב וממלא כי אין ערוך כו' קדוש ומוכדל וקמיה כחשכה כאורה.

Mais « ton amour » (dode'ha) est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes, au-dessus même du niveau du caché, au-dessus du niveau de la lumière qui entoure [tous les mondes] (sovev) et de [la lumière qui] remplit [tous les mondes] (memalé) ; car il n'y a aucune comparaison, etc. Il est saint et séparé, et « pour Lui, les ténèbres sont comme la lumière ».

פ"י כי כשנמשך ההעלם לידי גילוי הרי זהו נחשב למטה כמו שיוצאים מאפילה לאורה שמתחלה כשהיה האור בבחינת העלם החושך יכסה

C'est-à-dire que lorsque le caché est amené au dévoilement, cela est considéré ici-bas comme une sortie des ténèbres vers la lumière ; car, au début, lorsque la lumière était au niveau du caché, « les ténèbres couvrent »,

ועל ידי הגילוי הנה ראו אור גדול ותהיה השמחה גדולה לאלקים אבל קמיה עצמותו ית'

et, par le dévoilement, « ils ont vu une grande lumière » ; il y a alors une grande joie pour Elokim. Mais devant Lui, devant Son essence, qu'Il soit béni,

הנה אור וגילוי זה שוה עם החשך שמתחלה דכל נהוראן מתחשכאן קמיה וכתר עליון אע"ג דאיהו אור צה אור מצוחצח אוכמא איהו כו'.

cette lumière et cette révélation sont égales aux ténèbres qui les précédaient ; car « toutes les lumières s'assombrissent devant Lui », et le Kéter supérieur, « bien qu'il soit une lumière claire, une lumière parfaitement limpide, est noir », etc.

16 וזהו כי טובים דודיך התגלות בחינת מהותו ועצמותו הנמשך ע"י תורה ומצות בחינת שיר השירים
כ"י התגלות שמו הגדול כ"י

Tel est le sens de «car ton amour est meilleur»: la révélation du niveau de Son être et de Son essence, qui est attirée par la Torah et les mitsvot, le niveau du «Cantique des cantiques», etc., la révélation de Son grand Nom, etc.:

הנה טובים מ"יין כ"י [ועמ"ש בד"ה מצה זו כ"י ובד"ה ושאתם מים בששון בענין ערבים עלי דברי
סופרים יותר מ"ינה של תורה ועמ"ש בד"ה אשי רה לה]

il est «meilleur que le vin», etc. [Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Cette matsa», etc., et dans le discours commençant par «Vous puiserez de l'eau avec joie», au sujet de «Les paroles des Sages me sont plus chères que le vin de la Torah»; et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Je chanterai pour D.ieu,

כי גאה גאה בפירוש אדון הנפלאות ובפ"י כי גאה גאה כ"י ומ"ש בד"ה עד דלא ידע בין ארור המן
לברוך מרדכי בפירוש וענין משל הקדמוני.

car Il est élevé au-dessus de ce qui est élevé», au sujet de l'explication de «Maître des merveilles» et de celle de «car Il est élevé au-dessus de ce qui est élevé», etc.; ainsi que ce qui est écrit dans le discours commençant par «Jusqu'à ce qu'on ne distingue plus entre "maudit soit Haman" et "béni soit Mordekhai"», au sujet de l'explication et du sens de «la parabole de l'Ancien» (hakadmoni):

קדמונו של עולם כ"י ועיין עוד מענין כי טובים דודיך ברכות בשיר השירים ובפרשת נשא פי, ד,
בענין ביום השביעי נשיא

«l'Ancien du monde», etc. Voir aussi, au sujet de «car ton amour est meilleur», le Midrach Rabbah sur le Cantique des cantiques et la paracha Nasso, chapitre 14, à propos de «Le septième jour, le prince»

(זח"ב י"ב ב' צ"ד ב' צ"ה א' ק"נ א'. ומענין ישקני ברכות בשיר השירים ובפרשה כי תשא פמ"א.
זח"א מ"ד ב' ע' א'. קל"ז א'. ח"ב קכ"ד ב' ק"כ ב' קמ"ז ב' רנ"ו ב' ח"ג רפ"ז א'):]

(Zohar II, 12b, 94b, 95a, 150a). Et au sujet de «Qu'il me donne des baisers», voir le Midrach Rabbah sur le Cantique des cantiques et la paracha Ki Tissa, chapitre 41; Zohar I, 44b, 70a, 137a; II, 124b, 120b, 147b, 256b; III, 287a.]

שיר השירים אשר לשלמה

Le Cantique des cantiques, qui est de Salomon

1 שיר השירים אשר לשלמה. להבין ענין קבלת פני שכינה דהנה ארז"ל (רפ"ב דברכות) השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיו פי' כנסת ישראל נק' אתה כמ"ש בזח"ב (ק"ד א')

« Le Cantique des cantiques, qui est de Salomon. » [Il nous faut] comprendre ce qu'est recevoir la face de la Chekhina (Présence divine). Or nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (au début du deuxième chapitre de Berakhot) : « Que tes oreilles entendent ce que ta bouche prononce. » Cela signifie que la Communauté d'Israël (Knesset Israël) est appelée « toi » (atah), comme il est écrit dans le Zohar II (104a)

ור"פ ויגש ור"פ ואתה תצוה ואמרו שאין חיוב לאדם בתפלה רק שישמע ויתבונן מה שאתה הוא כנסת ישראל מוצא מפיו פי'

et au début des parachiot Vayigach et Ve'ata Tetsavé. Ils ont dit qu'un homme n'a d'autre obligation dans la prière que d'entendre et de méditer ce que « toi » — c'est-à-dire la Communauté d'Israël — prononce de sa bouche, c'est-à-dire

חיותו ונשמתו יעקב חבל נחלתו וכל ישראל אחד מעורב בחבירו מה שחסר לזה נמצא בחבירו וכשיצטרפו כולם כאחד הם קומה שלימה כידוע

sa force vitale et son âme, [comme il est écrit :] « Jacob est le lot de Son héritage. » Tous les membres d'Israël sont mêlés les uns aux autres : ce qui manque à l'un se trouve chez son prochain, et lorsqu'ils s'unissent tous, ils forment une stature complète, comme on le sait.

ולכן כאשר יתפרד אחד מחבירו באיזו פירוד שמנתקת לבבו ורצונו ממנו מאחד הדבר"י והענינים והמדות שלו או משכלו ועבודתו במילי דשמיא בתורה ובתפלה וכאשר כן בלבבו אז הוא מחסר במזימות לבו אבר אחד.

C'est pourquoi, lorsqu'un homme se sépare de son prochain par quelque séparation qui détache de lui son cœur et sa volonté — dans l'une de ses paroles, de ses affaires ou de ses qualités, ou dans son intellect et son service des choses célestes, dans l'étude de la Torah et la prière —, et qu'il en est ainsi dans son cœur, il rend alors, par les desseins de son cœur, un membre manquant.

2 ונמצא שאין שמו שלם וע"כ החרד לדבר ה' מאד מאד יזהר בזה ולכן כשיתפלל האדם יגמור בלבו שלא הגוף פ"י נפש הבהמית המתהווה היא המתפלל

Il s'ensuit que Son Nom n'est pas complet. C'est pourquoi celui qui tremble devant la parole de D.ieu doit y veiller avec le plus grand soin. Ainsi, lorsqu'un homme prie, il doit se résoudre dans son cœur à reconnaître que ce n'est pas le corps — c'est-à-dire l'âme animale qui vient à l'existence — qui prie,

רק נפש חלק אלוה ממעל היא המתפלל והיא מדבר בו דברי התפלה וכל הענינים הנאמר בה והיא לא יעשה דבר

mais que seule l'âme, « une part de D.ieu d'en haut », prie ; c'est elle qui prononce en lui les paroles de la prière et tout ce qu'elle exprime. Quant à lui, il ne doit rien faire

כי אם ישמיע לאזנו אל הרנה והתפלה אשר מזמרת ומשבחת וכאשר יגמר בלבו כן ויעשה כן זאת העבודה נק' קבלת פני שכינה

si ce n'est laisser son oreille entendre le chant et la prière qu'elle chante et par lesquels elle loue. Lorsqu'il prend cette résolution dans son cœur et agit en conséquence, ce service est appelé « recevoir la face de la Chekhina ».

פירוש שעבודת כנס"י המתחננת ומתנפלת לפני ה' נקרא פני השכינה וענין שמיעת האדם רנתה ותפלה נק' קבלת פני השכינה ככלי המקבל מה שבתוכה פ"י שאינה

Cela signifie que le service de la Communauté d'Israël, qui supplie et se prosterne devant D.ieu, est appelé « la face de la Chekhina » ; et le fait qu'une personne entende son chant et sa prière est appelé « recevoir la face de la Chekhina », comme un réceptacle qui reçoit ce qu'il contient. Autrement dit, elle n'est

אלא לבוש לה ויש כלי רע אשר לא יוכל לקבל הטוב שבה ותפלטמו דהיינו שלא יוכל לכפוף אזניו ולבבו

qu'un vêtement pour elle. Il est des réceptacles mauvais qui ne peuvent recevoir le bien qu'ils contiennent et le rejettent ; autrement dit, la personne ne peut incliner ses oreilles et son cœur

להבין דברי התפלה והעבודה זה נקרא אין זוכין להקביל פני השכינה שהוא מעשה היצר ותחבולותיו לדחותו ולהסירו מאחרי ה' לבלתי ישמע באזניו ובלבבו יבין ורפא לו.

pour comprendre les paroles de la prière et du service. Cela s'appelle ne pas mériter de recevoir la face de la Chekhina ; c'est l'œuvre du mauvais penchant et de ses stratagèmes, qui visent à l'écarter et à le détourner de la suite de D.ieu, « de peur qu'il n'entende de ses oreilles, ne comprenne de son cœur, ne revienne et ne soit guéri ».

3 וזהו שיר השירים פי' השירים הוא פרטית ישראל כל אחד מובדל מחבירו ושיר השירים הוא כנסי' והמ"י.

C'est là le sens de « Cantique des cantiques » : les « cantiques » désignent la singularité de chaque membre d'Israël, chacun étant distinct de son prochain ; « le Cantique des cantiques », c'est la Communauté d'Israël. Que celui qui comprend comprenne.

וזהו התהללו בשם קדשו דלכאורה אינו מובן לשון התהללו שהוא לשון נפעל כמו נשבע ונאכל דמשמע שבהן נמשך בחי' תהלה והרי אדרבה הם מהללים את ה' והל"ל הללו את שם קדשו ומהו לשון התהללו.

C'est là le sens de « Glorifiez-vous dans Son saint Nom » (hithalelou). À première vue, la tournure hithalelou est difficile à comprendre, car elle est à la forme passive, comme nichba (« assermenté ») et ne'ekhal (« mangé ») ; elle semble donc indiquer que la louange leur est insufflée. Or, au contraire, ce sont eux qui louent D.ieu ; le verset aurait dû dire « Louez (halelou) Son saint Nom ». Que signifie donc la tournure hithalelou ?

אך הענין הוא עפמ"ש אדי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך וביאור פסוק זה יובן עד"מ

La réponse tient à ce qui est écrit : « Ado-naï, ouvre mes lèvres, et ma bouche proclamera Ta louange. » Le sens de ce verset se comprendra à l'aide d'une analogie.

הנה כשאדם מתפלל ברוב העתים צריך ליגיעה רבה בהתכוננות עד שיתפעל בלב ולפעמים א"צ ליגיעה כלל רק מיד שתעלה במחשבתו אחדות ה' וגדולתו תמשך הלב מאליה בהתפעלות

Lorsqu'une personne prie, la plupart du temps, elle doit fournir un grand effort de méditation pour que son cœur soit ému. Parfois, en revanche, aucun effort ne lui est nécessaire : dès que l'unité et la grandeur de D.ieu lui viennent à l'esprit, son cœur est entraîné de lui-même dans l'émotion,

מבלי שידע מי הוא המושכה בעבותות אה"ר וכפלא יחשב בעיניו מהיכן באה לו הכוונה ברעותא דלבא מאליו וממילא כו'. אך הענין הוא דכתיב למען יזמרך כבוד ולא ידום.

sans qu'elle sache qui l'entraîne par des liens d'amour intense. Cela lui semble merveilleux : d'où lui vient cette ferveur, ce désir du cœur, spontanément et comme de lui-même, etc. ? La réponse tient à ce qui est écrit : « Afin que ma gloire chante pour Toi et ne se taise pas. »

4 וכתוב אלקים אל דמי לך ופי' בזהר דקאי על בחי' מלי' שמזמרת תמיד נהורא תתאה קרי תדיר לנהורא עילאה ולא שכך כו'. וזהו ואני תפלה אני היא בחי' מלי' היא בחי' תפלה כו'.

Il est aussi écrit : « D.ieu, ne garde pas le silence », et le Zohar explique que cela se rapporte au niveau de Mal'hout (souveraineté), qui chante constamment : « la lumière inférieure appelle sans cesse la lumière supérieure et ne cesse pas », etc. C'est là le sens de « Et moi, je suis prière » : le « moi » (ani) est le niveau de Mal'hout, qui est le niveau de la prière, etc.

ובחי' מלי' כלולה מע"ס חב"ד ומדות ודבור ודחי' הדבור ממנו נמשכו עשרה מאמרות המלוכשים בעולמות ובפרט בנשמות ומלאכים כו' שמקבלים שלא ע"י העלם כ"כ כו'.

Or le niveau de Mal'hout comprend les dix Séfirot : 'Hokhma, Bina et Daat, les attributs émotionnels (midot) et la parole. De son niveau de parole émanent les Dix Paroles, qui sont vêtues dans les mondes, et plus particulièrement dans les âmes et les anges, etc., qui les reçoivent sans un voile aussi épais, etc.

5 והנה כשיש גילוי אור א"ס בתהלה זו של מדת מלי' היינו שהגילוי בחב"ד ומדות עד גם בבחי' הדבור שבמלי' כמ"ש למען יזמרך כו'. אל דמי לך כו'.

Or, lorsque la Lumière infinie (Or Ein Sof) se révèle dans cette louange de l'attribut de Mal'hout, cela signifie que la révélation est présente dans 'Hokhma, Bina et Daat et dans les attributs émotionnels, jusqu'au niveau de la parole en Mal'hout, comme il est écrit : « Afin que ma gloire chante pour Toi », etc., et « Ne garde pas le silence », etc.

והנה עד"מ באדם התחתון כשמתפלל ברעותא דלבא וגילוי תשוקת הלב שאז הדבורים יוצאים מעומקא דלבא ורשפי אש ודבר היוצא מן הלב נכנס ללב השומע עד שהוא ג"כ מתפעל מזה משא"כ אם הדבור בקרירות כו'.

À titre d'analogie, considérons l'homme d'en bas : lorsqu'il prie avec le désir du cœur et que le désir de son cœur se révèle, les paroles sortent alors du plus profond du cœur, comme des flammes ardentes ; une parole qui sort du cœur pénètre le cœur de celui qui l'écoute, jusqu'à l'émouvoir à son tour. Il n'en va pas ainsi d'une parole prononcée froidement, etc.

6 וכמ"כ יובן עד"מ למעלה בענין ואני תפלה דבחי' מלי' שהוא בחי' חב"ד ומדות שבמלי' עד גם בחי' הדבור

De même, on comprendra par analogie ce qui se passe en haut au sujet de « Et moi, je suis prière » : le niveau de Mal'hout, qui comprend 'Hokhma, Bina et Daat et les attributs émotionnels en Mal'hout, jusqu'à son niveau de parole,

שהוא בחי' האותיות כח הפועל שבנפעלים נשמות ומלאכים מאירים בבחי' גילוי אלקות דברים היוצאי מן הלב כו'

lequel est le niveau des lettres, la puissance de l'Agent présente dans les êtres produits : [elles] brillent dans les âmes et les anges comme une révélation de la divinité, à la manière de paroles qui viennent du cœur, etc.,

עד שמאיר בחי' זו גם בנשמות שלמטה שנמשכי' מאליהן להתפעל ולהתלהב לבו לה' בלי יגיעה וזהו בחי' אהוי"ר הנמשכים מלמעלה עבודת מתנה אתן כו'.

jusqu'à ce que ce niveau brille également dans les âmes d'ici-bas, lesquelles sont spontanément entraînées à être émues et à voir leur cœur s'embraser pour D.ieu, sans effort. C'est le niveau de l'amour et de la crainte qui émanent d'en haut, comme il est écrit : « Je donnerai [une] offrande de service », etc.

משא"כ לפעמים כשאין נמשך בחי' דבור העליון בבחי' גילוי למטה כמ"ש נאלמתי דומיה כרחל לפני גוזיה נאלמה

Mais il arrive aussi que le niveau de la parole supérieure ne descende pas ici-bas de manière révélée, comme il est écrit : « Je suis resté muet dans le silence », et « comme une brebis devant ceux qui la tondent, elle est muette »,

וגם מחמת גשמיות וחומריות האדם שאין לו כלי לקבל גילוי זה דהיינו כי כדי לקבל דו"ר הבאים מלמעלה הוא ע"י שמעורר תחלה אהוי"ר בנפשו.

et cela aussi en raison de la matérialité et de l'épaisseur de l'homme, qui n'a pas de réceptacle pour recevoir cette révélation. En effet, pour recevoir la crainte et l'amour qui viennent d'en haut, il faut d'abord éveiller l'amour et la crainte dans son âme.

7 וזהו ענין אדי שפתי תפתח. בחי' שם אדי שהוא בחי' מלי' הוא הפותח שפתי האדם המתפלל.

Et voici le sens de «Ado-nai, ouvre mes lèvres». Le niveau du Nom Ado-nai, qui est celui de Mal'hout, est ce qui ouvre les lèvres de celui qui prie.

ופי יגיד תהלתך לשון יגיד הוא המשכה כמשל המושך מים מגבוה לנמוך שהמים הולכים מאליהם ורק שהאדם גרם בהטותו כלי המים העליונים כמ"כ התהלה והשבח שהנשמה משכחת אינה מצד השגת הנשמה עצמה

«Et ma bouche proclamera (yagid) Ta louange»: l'expression yagid désigne un écoulement, comme dans l'analogie de celui qui fait couler l'eau d'un endroit élevé vers un endroit bas: l'eau s'écoule d'elle-même, et l'homme ne fait que le provoquer en inclinant le récipient contenant l'eau d'en haut. De même, la louange et les éloges par lesquels l'âme loue ne sont pas dus à sa propre compréhension,

שהיא המשיכה דבר מה רק התהלה היא תהלתך העצמי ממדת מל' ופי אינו אלא המגיד וממשיך בבחי' גרם בעלמא.

comme si elle faisait couler quelque chose; la louange est plutôt «Ta louange», la louange essentielle, issue de l'attribut de Mal'hout, et «ma bouche» ne fait que la proclamer et la faire couler, en n'étant qu'une cause indirecte.

8 והיינו שהפה שבאדם היא כלי להשראת דבור העליון כו'. וזהו ענין התהללו בשם קדשו לשון נפעל ולא נאמר הללו

C'est-à-dire que la bouche de l'homme est un réceptacle où repose la parole supérieure, etc. Et tel est le sens de «hishallelu dans Son saint Nom», à la forme passive; le verset ne dit pas hallelu :

דהיינו כשיש בחי' גילוי מלמעלה אז אומר לנשמות ומלאכים עליונים שתהלתם ושבחם בהשגות שלהם באלקים חיים שאין התהלה שלהם לשיאמר הללו רק שנמשך להם בחי' תהלה זו מלמעלה ופיהם יגיד תהלתו ית' הנמשך בהם מלמעלה

c'est-à-dire que, lorsqu'il y a une révélation d'en haut, il est alors dit aux âmes et aux anges supérieurs, dont la louange et les éloges reposent sur leur compréhension du D.ieu vivant, que leur louange ne leur appartient pas, de sorte qu'on ne dirait pas hallelu; cette qualité de louange leur est plutôt attirée d'en haut, et leur bouche proclame Sa louange, béni soit-Il, qui est attirée en eux d'en haut.

(ולכן נאמר זה הפסוק התהללו כשהביאו את הארון לירושלים שאז ע"י גילוי אלקות שבארון שהיא בחי' נורא תהלות נורא אותיות ארון כמ"ש בסה"מ סי' ע"ז ע"ז נמשך בהם גילוי בחי' תהלה להיות התהללו כו').

(C'est pourquoi ce verset, hishallelu, fut prononcé lorsqu'on apporta l'Arche à Jérusalem: alors, par la révélation de la divinité dans l'Arche, qui est le niveau de «redoutable dans les louanges» (nora, dont les lettres forment aron, «Arche»), comme l'écrit le סה"מ, section 77, une révélation de cette qualité de louange leur fut attirée, afin qu'il soit dit hishallelu, etc.)

(ועיין בזח"א דקנ"ג סע"א ע"פ וישרנה הפרות ח"ב דקל"ח ע"א). ומכ"ז יובן ענין שיר השירים וכנ"ל:

(Voir aussi Zohar I, 153a, à la fin de la première colonne, sur «Et les vaches allèrent droit devant elles»; Zohar II, 138a.) Tout cela permet de comprendre le sens du «Cantique des Cantiques», comme indiqué plus haut:

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

Tes huiles sont bonnes par leur parfum

1 לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך.

«Car tes huiles sont bonnes en parfum; ton nom est une huile répandue; c'est pourquoi les jeunes filles T'aiment.»

(רבות בשה"ש ע"פ זה ובפסוק שובי שובי השולמית ור"פ לך לך ויקרא ספ"ג נשא פ"ג בקרבן נחשון גבי כלולה בשמן ור"פ תבא) הנה פעמים נקרא התורה יין ופעמים שמן כי טובים דודיך מ"יין.

(Voir le Midrach Rabba sur le Cantique des cantiques à propos de ce verset, ainsi qu'à propos du verset «Reviens, reviens, ô Choulamite»; au début de Le'h Le'ha; Vayikra [Rabba], fin du chapitre 3; Nasso, chapitre 13, à propos de l'offrande de Na'hchon, au sujet de «mêlée d'huile»; et au début de Tavo.) Or, la Torah est parfois appelée vin et parfois huile: «car tes marques d'amour sont meilleures que le vin».

הענין דכתיב (זכרי' ט' י"ז) ותירוש ינוכב בתולות ובגמ' פ"ק דב"ב (ד"י"ב) מי שלבו אטום כו' היין מפקחו נכנס יין יצא סוד השמחה שהי' בהסתר מתגלה כו'.

Le sujet [est le suivant]. Il est écrit (Zacharie 9,17): «et le vin nouveau fait fleurir les jeunes filles»; et dans la Guemara, premier chapitre de Bava Batra (12b): «celui dont le cœur est fermé» etc., «le vin l'ouvre»; «le vin entre, le secret sort»: la joie qui était cachée se révèle, etc.

ובעבודת ה' כי טובים דודיך מ"יין פ"י דודיך אהוי"ר בהתלהבות הבא מהתבוננות שהוא בחי' יין בינה להתבונן איך שמלכותך עלמא דאתגלייא הוא בחינת התגלות מאין ליש מחיה בחי' מקום וזמן וממשלתך בכל דור ודור כו'.

Et dans le service de D.ieu, «car tes marques d'amour sont meilleures que le vin» signifie: «tes marques d'amour», c'est l'amour et la crainte avec ferveur, qui viennent de la contemplation; c'est le niveau du vin, Bina (compréhension): contempler comment «ta royauté», le monde révélé, est le niveau de la révélation, [faisant venir] quelque chose à partir du néant, donnant vie aux dimensions de l'espace et du temps, et comment «ta domination s'étend à chaque génération», etc.

וזהו בחי' הסוד המוסתר בתוך העולמות עד שנדמה העולם ליש בפני עצמו. והדחילו והרחימו שנולד מזה ההתבוננות יצא הסוד הנ"ל כאלו נראה בחי' האלקות איך דכולא קמיה כלא חשיב ממש כידוע כו'.

Et c'est le niveau du secret caché dans les mondes, au point que le monde semble exister de lui-même. La crainte et l'amour nés de cette contemplation sont «le secret sort», mentionné plus haut: c'est comme si le niveau de la divinité était visible, comme si l'on voyait que «tout est véritablement considéré comme néant devant Lui», comme on le sait, etc.

(וזהו ענין מי גילה לבני רז זה מי היינו בינה והוא ענין גילוי החסדים המכוסים ביסוד אימא היינו גילוי האהוי"ר כו').

(Et c'est le sens de «Qui a révélé ce secret à Mes enfants?»: «Qui» (Mi) désigne Bina; il s'agit de la révélation des bontés ('hassadim) dissimulées dans le Yessod d'Imma, c'est-à-dire la révélation de l'amour et de la crainte, etc.)

וידוע שכנ"י נק' כלה והוא בהיות שהסוד יצא בהתגלוי שמאיר אור אלקות בנשמות ישראל. וזה נק' כד קבילת דכר

Et l'on sait que la Communauté d'Israël est appelée «fiancée»; c'est lorsqu'on fait sortir le secret et qu'il se révèle, de sorte que la lumière de la divinité brille dans les âmes d'Israël. Cela s'appelle «lorsqu'elle a reçu le masculin»

(בזהר בא דל"ח ע"ב וע' בזהר הרקיע שם ובסה"מ ד"ט ע"א סי' כ"א) שהקב"ה נק' חתן.

(dans le Zohar, Bo, 38b; voir aussi le Zohar HaRakia à cet endroit, ainsi que l'ouvrage abrégé Seh"m, folio 9a, section 21), car le Saint béni soit-Il est appelé «fiancé».

וכלה לית לה מגרמה כלום כ"א מה שנותנים לה מלמעלה כי בועליך עושיך כו' וכבוד ה' עליך זרח

Et une fiancée ne possède rien en propre, hormis ce qui lui est donné d'en haut: «car ton Époux est ton Créateur», etc., et «la gloire de D.ieu a resplendi sur toi»,

כי אשב בחושך ה' אור לי ואתקריי בחי' נערה בה' ה' גבורות דדכורא שנותן לה כביאה ראשונה שהם דודיך הנ"ל עיקרם מעלמא דאתכסיא

«Même si je suis assis dans les ténèbres, Havaya est une lumière pour moi.» Et elle est appelée le niveau de na'ara (jeune fille), avec un hé: les cinq Guevourot du masculin, qu'il lui donne lors de la première union; ce sont les «marques d'amour» mentionnées plus haut, dont l'essence provient du monde caché,

אלא שיוצאים דרך נוקי כו' (ועי בפע"ח שער ק"ש שעל המטה פייא ד"ה לקוטים ופרק ו' ובמק"מ ר"פ צו)

à ceci près qu'elles se révèlent par l'intermédiaire de Noukva, etc. (Voir Pri Etz Chaim, Porte du Chema au coucher, chapitre 11, la section commençant par «Likkutim», et chapitre 6; et Mikdash Melekh, au début de Tsav.)

ועד לא קבילת שעדיין לא זרח אור אלקות בתוכה ונקי נער בלא ה' גבורות הנ"ל והוא מי שלבו אטום כבתולה שלא נתפעל בדו"ר מענין התבוננות עלמא דאתגלייא הנ"ל ונקרא עלמות

Et avant qu'elle ait reçu, tant que la lumière de la divinité n'a pas encore brillé en elle, elle est appelée na'ar, sans le hé, [c'est-à-dire] sans les cinq Guevourot mentionnées plus haut. C'est celui dont le cœur est fermé, comme une vierge qui n'a pas été éveillée à la crainte et à l'amour par la contemplation du monde révélé mentionnée plus haut; ceux-là sont appelés «jeunes filles» (alamos).

(ועמ"ש ע"פ עיני כל שאז נקי כל חסר ה' דכלה ה"ג דדכורא כו' ועמ"ש מזה בד"ה יחיינו מיומים כו' ועמ"ש ע"פ וארשתיך לי כו' וע"פ ואשה כי תדור כו' וע"פ כי תצא כו' ואח"כ תבא אליה כו' וע"פ טוב לחסות):

(Voir ce qui est écrit à propos de «Les yeux de tous»: alors elle est appelée kol (tout), sans le hé de kalah (fiancée), [à savoir] les cinq Guevourot du masculin, etc.; voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le maamar commençant par «Il nous fera revivre après deux jours», etc.; et ce qui est écrit à propos de «Je te fiancerai à Moi», etc., de «Si une femme fait un vœu», etc., de «Lorsque tu sortiras», etc., «et ensuite tu viendras à elle», etc., et de «Il est bon de se réfugier».)

2 והעצה שיהי אף בחי עלמות אהבוך הוא בחי שמן לריח שמניך טובים. והתורה נקי שמן תורק שהורק מכלי אל כלי שמה שלמטה בא למעלה

Et le conseil pour que se réalise aussi le niveau de «les jeunes filles T'aiment», c'est le niveau de l'huile: «car tes huiles sont bonnes en parfum». La Torah est appelée «huile répandue» (shemen turak), [huile] versée d'un récipient dans un autre, de sorte que ce qui était en bas arrive en haut,

שהוא מתהפך כו' אז עולה הריח משולי הכלי הראשון ובמלואו משמן היי הריח למטה כנ"ל כו' car il est retourné, etc.; alors le parfum s'élève du fond du premier récipient, tandis que, lorsqu'il était plein d'huile, le parfum se trouvait en bas, comme mentionné plus haut, etc.

והנמשל שהתורה נשתלשלה בעניני גשמיות וסיפורי מעשיות ואותיות גשמיות ה' בחכמה יסד ארץ
אבא יסד ברתא שמתהפך מה שלמטה למעלה ומה שלמעלה למטה כו'.

Et le sens de l'analogie est que la Torah est descendue progressivement dans des sujets matériels, des récits d'événements et des lettres matérielles: «D.ieu a fondé la terre par la sagesse»; «Abba a fondé la fille»; ainsi, ce qui est en bas est élevé et ce qui est en haut est abaissé, etc.

וזהו שמן תורק שמך כל התורה הם שמותיו של הקב"ה אז לריח שמניך כו' ואותיות נקראו סוסים
שבאים מהשתלשלות רבות מעלמא דדכורא בחי' שמן כו'

Et c'est là «ton nom est une huile répandue»: toute la Torah est constituée des Noms du Saint béni soit-Il; vient alors «car tes huiles sont bonnes en parfum», etc. Les lettres sont aussi appelées «chevaux», car elles proviennent de nombreuses étapes de descente depuis le monde masculin, le niveau de l'huile, etc.

(ונקי' שמן תורק שמתהפך כו' כי האותיות עם היות שהן למטה מהשכל והמדות ונקי' אבנים בס"י
שהם בחי' דומם

(Elle est appelée «huile répandue», qui est retournée, etc., car les lettres, bien qu'elles soient inférieures à l'intellect et aux attributs émotionnels (midot), sont appelées «pierres» dans le Sefer Yetsira, car elles relèvent de l'inerte,

אבל שרש האותיות והדומם מקורם למעלה מהשכל אלא שהוא כחותם המתהפך כו' ועמ"ש ע"פ
מזמור שיר חנכת הבית מענין אותיות ואבנים כו' וע"פ ויגש אליו יהודה כו'.

pourtant la racine des lettres et de l'inerte a sa source au-dessus de l'intellect; c'est seulement comme un sceau inversé, etc. Voir aussi ce qui est écrit à propos de «Psaume, chant pour la dédicace de la Maison», au sujet des lettres et des pierres, etc., ainsi qu'à propos de «Yehouda s'approcha de lui», etc.

וזהו לריח שמניך שנמשכין משמן המריח שהוא בחי' ומדרגת שמן המשחה. ועמ"ש מענין
אפרסמונא דכיא בביאור ע"פ מי יתנך כו' ועמ"ש מענין שמן המשחה)

Et c'est là «car tes huiles sont bonnes en parfum»: elles proviennent de l'huile parfumée, qui est le niveau et le degré de l'huile d'onction. Voir ce qui est écrit au sujet du «baume pur» dans l'explication de «Ah, si tu étais [comme mon frère]», etc., ainsi que ce qui est écrit au sujet de l'huile d'onction.)

(לקמן) פ' נשא ע"פ זאת חנוכת המזבח ביום המשח כו' ובהרמ"ז פ' אמור (דפ"ט) גבי ההוא שמן עילאה כו'

(plus loin), dans la paracha Nasso, à propos de «Telle fut la dédicace de l'autel, le jour où il fut oint», etc. ; et dans le Ramaz sur la paracha Emor (89), à propos de «cette huile supérieure», etc.

וע' באגה"ק ד"ה ויעש דוד בענין שרש האותיות שמקורן הוא משכל הנעלם וקדמות השכל כו'

Voir Igueret HaKodech, la section commençant par «David fit», au sujet de la racine des lettres, dont la source est l'intellect caché et le commencement de l'intellect, etc.

ועמ"ש ס"פ מקץ בד"ה נר חנוכה מצוה כו' שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה כו'

Voir aussi ce qui est écrit à la fin de la paracha Mikets, dans le maamar commençant par «La lampe de Hanoucca est une mitsva», etc. : les lettres de la Torah ont leur racine bien au-dessus du niveau de la Torah [elle-même], etc.

וע"ש שבתורה נאמר ותורה אור והאותיות שרשן מבחי' אור שהוא מקור האור כו' ואור היינו רוח.

Voir là-bas : il est dit de la Torah «et la Torah est lumière», tandis que les lettres ont leur racine dans le niveau de l'air (avir), qui est la source de la lumière (or), etc. ; et l'air, c'est le souffle (roua'h).

3 וזהו ענין לריח שמניך כי ריח ורוח ענין א' כמ"ש במ"א וכמארז"ל ע"פ ריח ניחוחי נחת רוח לפני כו'.

Et c'est le sens de «car tes huiles sont bonnes en parfum», car parfum (reia'h) et souffle (roua'h) relèvent d'une seule et même notion, comme expliqué ailleurs, et comme l'ont dit nos Sages à propos de «mon parfum agréable» (reia'h ni'ho'hi) : «une satisfaction d'esprit (na'hat roua'h) devant Moi», etc.

ולכן נק' האותיות סוסים שמגביהים מאד למעלה וכל העלאות ממטה למעלה ע"י האותיות דהרהור לא עבד מידי כו'

C'est pourquoi les lettres sont appelées «chevaux» : elles élèvent très haut, et toutes les ascensions du bas vers le haut se font par leur intermédiaire, car «la pensée n'accomplit rien», etc.

ועיין במבוא שערים ש"ג ח"ג פ"ג בענין מפיו דעת כו' והרוכב על הסוס הסוס ישאנו למקום רחוק שלא היה יכול להגיע ברגלים כו'.

Voir Mevo She'arim, Porte 3, partie 3, chapitre 3, au sujet de «de Sa bouche [viennent] la connaissance», etc. Comme pour celui qui monte à cheval: le cheval le porte vers un lieu éloigné qu'il n'aurait pu atteindre à pied, etc.

וכמ"כ עד"מ בשומו כל מחשבתו באותיות מגביהים ומעלים אותו למקום גבוה (וכמ"ש מזה לקמן סד"ה לסוסתי כו') אבל כתיב לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה.

De même, par analogie, lorsqu'il investit toute sa pensée dans les lettres, celles-ci l'élèvent et le portent vers un lieu élevé (comme cela sera expliqué plus loin, à la fin du maamar commençant par «À ma cavale», etc.). Mais il est écrit: «Il ne prend pas plaisir à la vigueur du cheval, il ne se complaît pas dans les jambes de l'homme.»

פ"י כשאנו מעמיק חב"ד שלו בהאותיות כ"א מחשבתו בלבד הרי זה כרכיבת הסוס בלבד שרגליו לבד דבוקים בסוס והסוס רץ והוא אינו עושה כלום כו'

Cela signifie que, s'il n'approfondit pas 'Hokhma, Bina et Daat dans les lettres, mais n'y investit que sa pensée, c'est comme s'il montait simplement à cheval: seules ses jambes sont attachées au cheval, le cheval court et lui ne fait rien, etc.

כ"א רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו פ"י שיעמיק חב"ד שלו בהתבוננות גדולת ה' עם דיבוק מחשבתו בהאותיות

Au contraire: «Havaya prend plaisir à ceux qui Le craignent, à ceux qui espèrent en Sa bonté». Cela signifie qu'il approfondit 'Hokhma, Bina et Daat en contemplant la grandeur de D.ieu, tout en attachant sa pensée aux lettres

(ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה לסוסתי וע"פ אז ישיר) וישים בלבו ענין עצה היעוצה כשרואה שהוא רחוק מאד מהתפעלות הלב והתלהבות מהתבוננות כו'

(Voir ce qui est écrit dans la paracha Béchala'h, dans le maamar commençant par «À ma cavale», ainsi qu'à propos de «Alors [Moché] chanta».) Et il doit prendre à cœur le conseil éprouvé lorsque, constatant qu'il est très loin d'être éveillé dans son cœur et d'éprouver la ferveur issue de la contemplation, etc. :

ומשפיל א"ע בתכלית לאמר מה אני כי יה יה לי התלהבות כי לבי אטום היות

qu'il s'humilie complètement et se dise: «Qui suis-je pour que la ferveur m'appartienne? Mon cœur est fermé, puisque

כי אני מרוחק בתכלית הריחוק מהי אחד רק זאת בידו לבקש על נפשו לחפוף לדבקה בהי והוא ענין המיחלים לחסדו שמצפים ומשתוקקים בתשוקה רבה שיהיה התגלחת אלקות כוי.

je suis infiniment éloigné du D.ieu unique? » Une seule chose est en son pouvoir: supplier pour son âme et désirer s'attacher à D.ieu. C'est là « ceux qui espèrent en Sa bonté »: ils attendent et aspirent avec un désir intense à la révélation de la divinité, etc.

4 ואני איני רוצה להיות נפרד כוי. זהו פירוש לחסדו ח"ס דלי"ת התגלות אלקות. וזהו לצפירת תפארה למצפים תפארתו והדר גאווה ומזה יוכל להמשיך חסד הי עליו שיתפעל לבו כוי.

« Et je ne veux pas être séparé », etc. C'est le sens de « Sa bonté » ('hasdo): 'has dalet, [avoir pitié du dalet], la révélation de la divinité. Et c'est « une couronne de beauté » (tsefirat tif'ara): pour ceux qui attendent (metsapim) Sa beauté et l'éclat de Sa majesté. De là, il peut attirer sur lui la bonté de D.ieu, de sorte que son cœur soit éveillé, etc.

וכן בענין לימוד התורה שבע"פ התגלות רצונו יתי בזה העולם הגשמי טהור ומותר אסור כוי
Il en va de même pour l'étude de la Torah orale: la révélation de Sa volonté bénie dans ce monde matériel, dans ce qui est pur ou impur, permis ou interdit, etc.

ומי שאין לו אפי' בחי המיחלים לחסדו הנ"ל עליו כתיב זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל בחי נוקי
כוי על ישראל אמונתו. ולבית ישראל ממשיך גם אמונה כוי:

Et celui qui ne possède même pas le niveau de « ceux qui espèrent en Sa bonté » mentionné plus haut, à son sujet il est écrit: « Il s'est souvenu de Sa bonté et de Sa fidélité envers la maison d'Israël »: le niveau de Noukva, etc.; « sur Israël, Sa fidélité ». Et vers la maison d'Israël Il attire aussi la foi, etc.

5 ולתוספת ביאור ענין שמן תורק הוא עפמ"ש במ"א פי' הזהר (בראשית דכ"ז ע"ב) בענין משנה אתתא
דהוא נער כוי

Pour approfondir le sens de « huile répandue »: cela s'appuie sur ce qui est expliqué ailleurs au sujet du Zohar (Berechit, 27b), à propos de « la Michna est l'épouse de ce jeune homme », etc.,

שבדיני התורה הנגלית שלפנינו מלובש ונמשך בזה עצמיות ח"ע מה שאין גילוי זה אפי' בעולמות העליונים

dans les lois de la Torah révélée qui sont devant nous est revêtue et attirée l'essence même de la 'Hokhma supérieure; une telle révélation n'existe pas, même dans les mondes supérieurs,

כי גם בגי'ע מאיר רק זיו השכינה והארה לבד מחי'ע כו' וכמ"ש הטעם לזה במ"א (גבי פורים בדי"ה כי אברהם לא ידענו) ממשל הארי כו'

car même dans le Gan Eden ne brille que le rayonnement de la Chekhina et un simple reflet de la 'Hokhma supérieure, etc. La raison en est expliquée ailleurs (à propos de Pourim, dans le maamar commençant par «Car Avraham ne nous a pas connus»), à l'aide de l'analogie du lion, etc. :

פני אריה אל הימין כו' וכמו כן הארת חי'ע מוכרח להתלבש במקום היותר נמוך דהיינו עניני הלכות טמא כשר כו'

«une face de lion à droite», etc. De même, le rayonnement de la 'Hokhma supérieure doit nécessairement être revêtu à l'endroit le plus bas, c'est-à-dire dans les lois portant sur ce qui est impur ou apte, etc.

ע"ש והוא גי'כ עד"מ הנזכר באגה"ק קרוב לסופו ועוד זאת שהרי הדבור כו' רק הארה כו' משא"כ הטפה נמשך בה גם ממהות הנפש ועצמותה ע"ש.

Voir là-bas. C'est aussi comparable à l'analogie mentionnée dans Igueret HaKodech, vers la fin : «De plus, la parole», etc., n'est qu'un reflet, etc., tandis que dans la goutte [de semence] est également attirée la substance même et l'essence de l'âme ; voir là-bas.

6 ועיין עוד שם ד"ה בר"מ פ' נשא. וזהו ענין שמן תורק שהורק ונמשך עצמיות השמן ממש למטה.

Voir encore là-bas, la section commençant par «Dans le Raaya Mehemna, paracha Nasso». Et c'est le sens de «huile répandue» : l'essence même de l'huile est déversée et attirée vers le bas.

וזהו מה שלמעלה בא למטה דייקא כנ"ל. וענין שמן תורק שמך הנה נת' הפי' למעלה דהיינו כמארז"ל כל התורה היא שמותיו של הקב"ה כו'

C'est ainsi que ce qui est en haut arrive précisément en bas, comme indiqué plus haut. Quant à «ton nom est une huile répandue», le sens en a été expliqué plus haut : comme l'ont dit nos Sages, «toute la Torah est constituée des Noms du Saint béni soit-Il», etc.

ועמ"ש מזה ע"פ ואלה שמות בני"י ובפ' יתרו בדי"ה משה ידבר איך דכל מעשה המצות הן לאתקנא רזא דשמיה כו' ע"ש.

Voir à ce sujet ce qui est écrit à propos de «Voici les noms des enfants d'Israël», ainsi que dans la paracha Yitro, dans le maamar commençant par «Moché parlait» : toutes les mitsvot accomplies ont pour but «de réparer le mystère de Son Nom», etc. ; voir là-bas.

ובזהר פ' צו (דל"ד ע"א) פ"י שמך היינו מלי שבה הורק ונמשך השמן דח"ע ע"ש

Et dans le Zohar, paracha Tsav (34a), «ton nom» est expliqué comme désignant Mal'hout, où est déversée et attirée l'huile de la 'Hokhma supérieure ; voir là-bas.

(ועיין בזהר פ' יתרו דפ"ז ע"ב ע"פ טוב שם משמן טוב ובהר ח"א דצ"ו סע"א) והיינו כמ"ש בזהר פ'

תרומה (דקמ"ה ע"ב) ירותא דאבא ירתא ברתא כו'

(Voir le Zohar, paracha Yitro, 87b, à propos de «Un bon nom vaut mieux qu'une bonne huile», ainsi que le Zohar, volume 1, fin de 96a.) C'est comme l'indique le Zohar, paracha Terouma (145b) : «La fille hérite de l'héritage du père», etc.

והיינו כנודע מענין בחכמה יסד ארץ דייקא משא"כ כונן שמים בתבונה וכמ"ש מזה בפ' בראשית

בד"ה

C'est ce que l'on sait au sujet de «C'est par la sagesse qu'Il a fondé la terre» — précisément —, contrairement à «Il a affermi les cieux par la compréhension» ; voir ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Berechit, dans le maamar commençant par

להבין הטעם כו' ובענין וייצר כו' את האדם עפר כו' והנה בחי' מלכות פה תשבע"פ קרינן לה כו'

«Pour comprendre la raison», etc., ainsi qu'au sujet de «Il forma l'homme» et de la poussière, etc. Or, Mal'hout est «la bouche» ; nous l'appelons la Torah orale, etc.

וע' מ"ש לקמן בד"ה שחורה אני בענין ערבים עלי דברי סופרים כו' שהן למעלה מבחי' ספר הוא

בחי' תשב"כ כו'

Voir ce qui est écrit plus loin, dans le maamar commençant par «Je suis noire», au sujet de «Les paroles des Scribes me sont agréables», etc. : elles sont au-dessus du niveau du «livre», qui est le niveau de la Torah écrite, etc. ;

ע"ש וע' באגה"ק ד"ה איהו וחיהי במש"ש אלא שהוא כחותם המתהפך ונעוץ תחלתן בסופן כו'.

voir là-bas. Voir aussi Igueret HaKodech, la section commençant par «Lui et Ses forces vitales», à propos de ce qui y est écrit : «ce n'est qu'un sceau inversé, et leur commencement est enchâssé dans leur fin», etc.

וזהו שמן תורק שמך. שבהלכות תשבע"פ נמשך מבחי' עצמיות השמן שהוא גבוה מאד נעלה היינו

כמ"ש כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן כו'

Et c'est là «ton nom est une huile répandue» : dans les lois de la Torah orale est attirée l'essence même de l'huile, qui est extrêmement élevée et sublime. C'est comme il est écrit : «Comme la bonne huile sur la tête, qui descend sur la barbe, la barbe d'Aaron», etc.

וכמ"ש (לקמן) בד"ה בהעלותך את הנרות שבח"י דיקנא דכהנא רבא בח"י שערות אלו הלכות כו' וע"ז יש בח"י שמן מלמעלה כו'

Comme il est écrit plus loin dans le maamar commençant par «Lorsque tu élèveras les lampes»: le niveau de la barbe du Grand Prêtre est celui des cheveux, qui représentent les lois, etc., et sur eux se trouve le niveau de l'huile d'en haut, etc. ;

ע"ש ומ"ש ב"פ הזקן זקן י"ל עפמ"ש לקמן בד"ה שחורה אני שההלכות שבמצות עשה שהן מבח"י חסד נמשכים מבח"י דיקנא עילאה

voir là-bas. Quant à la répétition «la barbe, la barbe [d'Aharon]», on peut dire que cela correspond à ce qui est écrit plus loin dans le maamar commençant par «Je suis noire»: les lois relatives aux commandements positifs, qui relèvent du niveau de 'Hessed, proviennent du niveau de la barbe supérieure,

שהוא בח"י לבנונית כתלג חיזור ועמר נקא וההלכות שבמצות ל"ת נמשכים מבח"י קווצותיו תלתלים שחורות וכו' עיין באדרת נשא (דקל"ב תחלת ע"א).

qui est le niveau de la blancheur, «blanc comme neige» et «comme une laine pure»; et les lois relatives aux commandements négatifs proviennent du niveau de «ses boucles sont ondulées, noires», etc. Voir l'Idra de Nasso (début de 132a).

וזהו ענין לריח שמניך טובים כי בח"י כשמך הטוב כו' יורד על הזקן כו' שרשו גבוה מאד נעלה.

Et c'est le sens de «car tes huiles sont bonnes en parfum»: le niveau de «comme la bonne huile», etc., qui «descend sur la barbe», etc., a une racine extrêmement élevée et sublime.

ולכן נק' שמן המריח וזהו ענין תליסר נהרוותא דמשחא אפרסמון דכ"י (בגמרא תענית דכ"ה ה' ע"א) שהוא בח"י גבוה יותר מסתם שמן וכמ"ש במ"א בפ' תרומה סד"ה

C'est pourquoi elle est appelée «huile parfumée». C'est le sens des «treize fleuves d'huile de baume pur» (dans la Guemara, Taanit 25a), qui correspondent à un niveau supérieur à celui de l'huile ordinaire. Voir ce qui est écrit ailleurs, dans la paracha Terouma, à la fin du maamar commençant par

הנה כתיב ועמך כולם צדיקים כו' ועיין בזהר ר"פ אמור (דפ"ח ע"ב) וע' בזהר ר"פ תרומה (דקכ"ז ע"ב). «Il est écrit: "Et ton peuple tout entier est juste"», etc. Voir aussi le Zohar, au début d'Emor (88b), ainsi que le Zohar, au début de Terouma (127b).

ועי מענין לריח שמניך בזהר פי אחר (דני"ח סעי"ב) ובפי' בהעלותך (דקי"ג ע"א) ובפי' צו (דל"ה סעי"א) ור"פ וירא (דצ"ו א') ובהרמ"ז שם:

Voir aussi, au sujet de «car tes huiles sont bonnes en parfum», le Zohar, paracha A'haré (fin de 58b), paracha Beha'aloscha (150a), paracha Tsav (fin de 35a), au début de la paracha Vayera (96a), ainsi que le Ramaz à cet endroit.

7 עוד יש לומר בפי' לריח שמניך כו' ושמן תורק כו' ע"ד משמעות פי' המדרש שיר השירים דמפרש שמן תורק הוא מדרגה גבוה יותר מן לריח שמניך שאינו

On peut encore expliquer «car tes huiles exhalent leur parfum», etc., et «l'huile répandue», etc., selon le sens simple de l'explication du Midrach sur le Cantique des Cantiques, qui explique que «l'huile répandue» est un niveau supérieur à «car tes huiles exhalent leur parfum», lequel n'est

אלא כעין ריח בעלמא מהשמן אבל שמן תורק היינו כאדם שמריק מכלי לכלי חבירו שנותן לו השמן בעצמו.

qu'une sorte de simple parfum provenant de l'huile; tandis que «l'huile répandue» est comme lorsqu'une personne verse de l'huile d'un récipient dans le récipient de son ami: elle lui donne l'huile elle-même.

והוא עפמ"ש במ"א (בד"ה תורה צוה לנו כו' בפי' הברכה) שבהמשכה מתשב"כ שהיא בחי' חתן לתשב"ע"פ שהיא בחי' כלה יש ב' בחינות ומדרגות.

Cela correspond à ce qui est écrit ailleurs (dans le maamar commençant par «Moïse nous a ordonné la Torah», etc., dans la paracha de Vezot Haberakha): dans le flux qui va de la Torah écrite, niveau du fiancé, à la Torah orale, niveau de la fiancée, il existe deux niveaux et deux degrés.

הא' ע"ד נובלות חכמה שלמעלה תורה ונקרא אירוסין שהוא המשכה חיצונית וזהו ענין לריח שמניך.

Le premier est à la manière de «la Torah est le fruit tombé de la 'Hokhma d'en haut»; il est appelé eroussin (fiançailles), car il s'agit d'un flux extérieur. C'est là le sens de «car tes huiles exhalent leur parfum».

וכמ"ש בלק"ת בתלים ע"פ ויקם עדות ביעקב כו'. וזהו שאינו אלא כעין ריח בעלמא הארת יסוד אבא ולא מהותו ועצמותו ממש.

Comme il est écrit dans Likkutei Torah sur les Psaumes, à propos de «Il établit un témoignage en Yaakov», etc. C'est pourquoi il ne s'agit que d'une sorte de simple parfum : un reflet du Yesod d'Abba, et non sa réalité et son essence mêmes.

אמנם הבחי' הב' הוא שימושך מבחי' חתן לכלה מבחי' פנימיות תשב"כ והוא ענין נשואין ויחוד חתן וכלה ע"ש. וזהו שמן תורק שמך שנמשך עצמיות השמן דח"ע בבחי' מלי' תשבע"פ כו'.

Cependant, le deuxième niveau consiste à ce que soit transmis du fiancé à la fiancée le niveau de la dimension intérieure de la Torah écrite ; c'est le mariage (nessouïn) et l'union du fiancé et de la fiancée ; voir là-bas. C'est là «ton nom est une huile répandue» : l'essence de l'huile de la 'Hokhma supérieure se transmet dans le niveau de Mal'hout, la Torah orale, etc.

8 והנה מכ"ז נמשך על כן עלמות אהבוך. דהיינו בחי' ב"ע שמקבלים מבחי' מלכות שהיא מקור דבי"ע וכמ"ש בזהר ח"ג

De tout cela découle alors : «c'est pourquoi les jeunes filles (alamot) T'aiment». Cela désigne le niveau de Béria, Yetsira et Assiya, qui reçoivent du niveau de Mal'hout, source de Béria, Yetsira et Assiya, comme il est écrit dans le Zohar, volume 3

(דני"ח סע"ב) ח"ב קמ"ד ב' (וע' עוד ח"א צ"ח א' ח"ג נ"ט א' ע"א ב')

(fin de 58b), volume 2, 144b (voir aussi volume 1, 98a ; volume 3, 59a, 71b).

וכן מבחי' מלי' דאצי' נמשך להיות גילוי למטה בכל א' מישראל ע"י שמקבלים עליהם עול מלכות שמים

De même, du niveau de Mal'hout d'Atsilout est transmis un dévoilement ici-bas en chacun d'Israël, par l'acceptation du joug de la royauté des Cieux.

ואזי בעסק התורה נמשך בו ג"כ מבחי' לריח שמניך כו' ושמן תורק כו' והיינו ג"כ ע"ד ב' בחי' הנ"ל דאירוסין ונישואין

Alors, par l'étude de la Torah, il reçoit également le niveau de «car tes huiles exhalent leur parfum», etc., et de «l'huile répandue», etc. ; cela correspond aussi aux deux niveaux mentionnés plus haut, les fiançailles et le mariage ;

והיינו להיות נקלט ונתפס במוח ובלב אור ה' דאורייתא וקב"ה כולא חד כו' ושתכנס ההתבוננות בקרב איש ולב עמוק כו'

à savoir, afin que la lumière de D.ieu, car «la Torah et le Saint béni soit-Il ne font qu'un», etc., soit assimilée et saisie par son intellect et son cœur, et que la contemplation pénètre «au-dedans de l'homme et dans un cœur profond», etc.

וכמארז"ל המאור שבה מחזירו למוטב וכמ"ש סד"ה בהעלותך בענין כשמן הטוב כו' שיוורד ע"פ מדותיו כו' ושמן ימינו יקרא כו' ע"ש.

Comme l'ont dit nos Sages: «La lumière qu'elle contient le ramène au bien»; et comme il est écrit à la fin du maamar commençant par «Lorsque tu feras monter», au sujet de «comme l'huile précieuse», etc., qui coule «sur ses mesures», etc., ainsi que «l'huile de sa droite appelle», etc.; voir là-bas.

9 וזהו דמתחלה אמר כי טובים דודיך מין יין הוא ההתבוננות בעלמא דאתגלייא שמזה ההתבוננות נמשך להיות בחי' כלה כו' כנ"ל.

C'est pourquoi il est d'abord dit: «car ton amour est meilleur que le vin»: le vin désigne la contemplation du monde dévoilé, et de cette contemplation découle le niveau de la fiancée, etc., comme mentionné plus haut.

אך כדי שיהי' אף בחי' עלמות אהבוך דהיינו אפילו מי שלבו אטום ולא נתפעל מהתבוננות הנ"ל.

Mais, pour qu'il y ait également le niveau de «les jeunes filles T'aiment», c'est-à-dire même chez celui dont le cœur est fermé et qui n'a pas été ému par la contemplation mentionnée plus haut,

הנה הוא ע"י עסק התורה שהיא בחי' שמן כנ"ל שהיא בחי' אשר אנכי מצוך כו'

cela se fait par l'étude de la Torah, qui est le niveau de l'huile, comme mentionné plus haut, et le niveau de «que Moi (Ano'hi) te commande», etc.,

דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולפי שהוא מבחי' עליונה מאד ע"כ יוכל לעשות חקיקה וכלי גם במי שלבו אטום כו'

que la pensée ne peut aucunement saisir; et, parce qu'elle provient d'un niveau extrêmement élevé, elle peut donc graver et former un réceptacle même chez celui dont le cœur est fermé, etc.

וכענין משנ"ת בפ' בחקתי (ד"ה מבואר בע"ה) שע"י נעשה חקיקה מבפנים בנה"ב כו' וזהו ענין באר חפרוה שרים כו'

Comme ce qui est expliqué dans la paracha de Be'houkotai (le maamar commençant par «C'est expliqué dans Ets 'Haïm») : par ce moyen, une gravure se produit de l'intérieur dans l'âme animale, etc. C'est là le sens de «un puits que les princes ont creusé», etc. ;

ע"ש וכענין המבואר עוד במ"א (בד"ה וארשתיך לי) בענין לבי בושרי ירננו אל אל חי כי

voir là-bas. C'est également comparable à ce qui est expliqué encore ailleurs (dans le maamar commençant par «Je te fiancerai à Moi»), au sujet de «mon cœur et ma chair chantent vers le D.ieu vivant», car

הנה הלב והבשר לפי שהם כלים גשמיים כו' אינם נכספים לחצרות ה' שהוא מקור וחיי הנפש וכענין בחי' ההתבוננות בעלמא דאתגלייא הנקי יין כנ"ל

le cœur et la chair, parce qu'ils sont des réceptacles matériels, etc., n'aspirent pas aux «parvis de D.ieu», qui sont la source et la vie de l'âme, comme le niveau de la contemplation du monde dévoilé, appelé vin, ainsi que mentionné plus haut,

כי אם כאשר ירננו אל אל חי בעצמו ובכבודו כו' שכל מה שהיא בחי' עליונה יותר יכולה היא לירד ולהתפשט למטה יותר וע"י באה ונגעה עד הלב ובשר כו' ע"ש באריכות.

mais seulement lorsqu'ils chantent vers le D.ieu vivant Lui-même, dans Sa gloire, etc. ; car plus un niveau est élevé, plus il peut descendre et se répandre vers le bas, et ainsi parvenir jusqu'au cœur et à la chair, etc. ; voir là-bas en détail.

ועד"ז הוא כאן דלפי שבחי ריח שמניך ושמן תורק הוא המשכה מבחי' עליונה הרבה יותר ממדרגת היין ושמן צף ע"ג יין כו'.

Il en va de même ici : le niveau de «le parfum de tes huiles» et de «l'huile répandue» est un flux provenant d'un niveau bien plus élevé que le degré du vin, et l'huile flotte au-dessus du vin, etc.

ובגמ' פ"ק דשבת (ד"ה ע"ב) שנחלקו רבנן ורבי יוחנן בן נורי אי הוה חיבור זה לזה

Dans la Guemara, au premier chapitre de Chabbat (5b), les Sages et Rabbi Yo'hanan ben Nouri sont en désaccord sur la question de savoir si les deux sont considérés comme reliés l'un à l'autre,

והיינו מפני שהשמן הוא גבוה מאד בבחי' חכמה עילאה דכולא כמ"ש בזהר פ' צו (דל"ד ע"א) ולכן הוא לעילי לעילא מבחינת היין כו'

car l'huile est très élevée, au niveau de «la 'Hokhma supérieure de tout», comme il est écrit dans le Zohar, paracha de Tsav (34a); elle est donc très, très au-dessus du niveau du vin, etc.

ולכן יוכל להפעיל גם במי שלבו אטום שיחוק לבו ע"י דברי תורה שיהי גם עלמות אהבוך כו' וכענין ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו':

Elle peut donc agir même chez celui dont le cœur est fermé, graver son cœur par les paroles de la Torah, afin que les «jeunes filles» aussi T'aiment, etc.; comme dans «Je traverserai le pays d'Égypte: Moi, et non un ange», etc.

10 ב עו"ל בפ"י לריח שמניך כו' ושמן תורק כו' ע"ד המדרש הנ"ל שזהו ענין לעולם ישלש אדם תלמודו שליש במקרא שליש במשנה ושליש בתלמוד.

(2) On peut encore expliquer «car tes huiles exhalent leur parfum», etc., et «l'huile répandue», etc., selon le Midrach mentionné plus haut: cela correspond à l'enseignement «Une personne doit toujours diviser son étude en trois: un tiers consacré à l'Écriture, un tiers à la Michna et un tiers au Talmud».

והנה בלימוד המצות משנה ותלמוד משיג ותופס המהות חכמתו ית' מאחר שנתלבשה בדברים גשמיים שהן רצונו וחכמתו ית' ממש.

Or, lorsqu'on étudie les mitsvot dans la Michna et le Talmud, on comprend et saisit la réalité même de Sa sagesse bénie, puisqu'elle s'est revêtue de réalités matérielles, qui sont véritablement Sa volonté et Sa sagesse bénies.

וזהו ענין שמן תורק כו' משא"כ בסיפורי מעשיות שבתג"ך שאינו מושג כלל חכמתו ית' המלובשת בתיבות וצירופי אותיות.

C'est là «l'huile répandue», etc. Il n'en va pas ainsi des récits de la Bible: la sagesse bénie de D.ieu, revêtue dans les mots et les combinaisons de lettres, n'y est aucunement comprise.

וכמ"ש בזהר בהעלותך (דקנ"ב ע"א) שפשטיות המובן מן הסיפור מעשיות שבתורה נקרא לבושא דאורייתא וביאר הרמ"ז שם

Comme il est écrit dans le Zohar, Beha'alotekha (152a), que le sens simple que l'on comprend des récits de la Torah est appelé «le vêtement de la Torah»; et le Ramaz explique là-bas

כמו עדי"מ פ' ואלה כו' בארץ אדום כו' שודאי מעשה היה כך היה ואין יוצא מידי פשוטו אבל אין כוונת ה' בו בעצם

que, par exemple, [dans] le passage «Et voici [les rois]... dans le pays d'Édom», etc., les événements se sont assurément déroulés ainsi, et le verset ne s'écarte pas de son sens simple; mais l'intention de D.ieu en cela ne réside pas dans [l'événement] lui-même;

אבל בה נגוזו סודות עולם התהו כו' ע"ש ובוהר שם (דקמ"ט ע"ב) שהאריך בזה. ובפרדס שער כ"ז פ"א האריך בביאור מאמר הזהר הנ"ל וכתב וז"ל.

mais les secrets du Monde du Tohou y sont enfouis, etc.; voir là-bas. Le Zohar, à cet endroit (149b), développe longuement ce sujet. Le Pardès, Porte 27, chapitre 1, développe l'explication de cette parole du Zohar et écrit ce qui suit:

אבל כאשר יבוא האדם ללמוד בתורה צריך שיהי' כוונתו שהוא לומד הענין ההוא במה שהם דברים אלהיים שנעלם ממנו עוצם פנימיותם וכו' ועם היות שהוא לא ישכיל בה

«Lorsqu'une personne vient étudier la Torah, son intention doit être d'étudier ce sujet comme étant des paroles divines, dont l'immense intériorité lui est cachée, etc.; même si elle n'en comprend rien

כי אם פשטיות הסיפור ואין צריך לומר זה אלא אפי' מי שלא יבין כלל כו' גם יש לו שכר טוב עכ"ל
sinon le sens simple du récit — et, à plus forte raison, celui-ci —, et même celui qui ne comprend absolument rien, etc., reçoit lui aussi une belle récompense.» Fin de citation.

ולכן האותיות התורה ופשטיות הסיפור נק' ריח שמניך כי עם היות שאינו מובן ומושג כלל פנימיות חכמתו ית' הגנוזה ומלובשת בסיפור מעשה ואותיות ההם

C'est pourquoi les lettres de la Torah et le sens simple du récit sont appelés «le parfum de tes huiles»: bien que l'intériorité de Sa sagesse bénie, enfouie et revêtue dans ce récit et ces lettres, ne soit aucunement comprise ni saisie,

(משא"כ בהשכלת פשט הדינים והמצות כמו שבאו בביאור המשנה והגמ' שגם הפשטיות המובן נק' גופי תורה ולא לבושא לבד ע"ש בזהר ובפרדס)

(contrairement à la compréhension du sens simple des lois et des mitsvot telles qu'elles sont exposées dans les explications de la Michna et de la Guemara: même leur sens simple, qui est compris, est appelé «le corps de la Torah», et non un simple vêtement; voir là-bas, dans le Zohar et le Pardès),

עכ"ז האותיות ופשטיות הסיפור הן הן ריח שמניך שבהם ועל ידם ממשיך הקורא במקרא ריח והארה מבחי' שמן משחת קדש

néanmoins, les lettres et le sens simple du récit sont bien «le parfum de tes huiles»: en eux et par leur intermédiaire, celui qui lit l'Écriture fait descendre un parfum et un reflet du niveau de «l'huile d'onction sainte»,

וכמו עד"מ שמריחים ריח הטוב אע"פ שאינו טועם אותו בפיו כלל ואע"פ שהוא רחוק ממנו כו' comme, par exemple, lorsqu'on respire un parfum agréable sans aucunement le goûter avec sa bouche, et même lorsqu'on en est éloigné, etc.

ואדרבה הריח הזה נמשך ממקום עליון ביותר שהוא בחי' שמן המריח שלמעלה מבחי' שמן סתם ח"ע כו'

Bien au contraire, ce parfum provient d'un lieu extrêmement élevé: le niveau de l'huile parfu-mée, qui est supérieur au niveau de l'huile ordinaire, la 'Hokhma supérieure, etc.

ולפי שהוא גבוה יותר במעלה לא יכול לבא בהתגלות בבחי' קירוב בבחי' טעם כענין שמן תורק כו' Et parce qu'elle est d'un rang plus élevé, elle ne peut se révéler dans une proximité, sous forme de goût, comme dans le cas de «l'huile répandue», etc.,

אלא בבחי' ריח לבד כו' (וכמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בניי בענין ירדן יריחו) וז"ש בזהר בהעלותך (דקמ"ט ע"ב)

mais seulement sous forme de parfum, etc. (comme il est écrit dans l'explication sur «Voici les voyages des enfants d'Israël», au sujet du Jourdain de Jéricho). C'est ce que dit le Zohar, Be-ha'alotekha (149b):

דההוא מלה דההוא ספור לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתי אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי כו' ע"ש.

«Ce mot de ce récit ne vient pas montrer uniquement ce qui le concerne lui-même, mais vient indiquer ce principe général», etc. ; voir là-bas.

ואעפ"כ יש ג"כ מעלה יתירה ועצומה בבחי' שמן תורק שהוא המשכת עצמיות ח"ע ולא ריח והארה לבד כו' ושניהם כאחד טובים.

Néanmoins, le niveau de «l'huile répandue» possède également un avantage supplémentaire, immense: il transmet l'essence même de la 'Hokhma supérieure, et non simplement un par-fum et un reflet, etc. ; les deux sont bons ensemble.

והנה לימוד הזהר וכהאריז"ל הוא בכלל שליש במקרא. וכמ"ש במ"א בפ"י הזהר דבראשית (דכ"ז ע"ב) הנזכר למעלה הטעם לזה.

Or, l'étude du Zohar et de l'œuvre de l'Ari Zal est incluse dans «un tiers consacré à l'Écriture». La raison en est expliquée ailleurs, dans l'interprétation du Zohar sur Beréshit (27b) mentionné plus haut.

וקיצור הענין דהרי מדרש הזהר וכן מדרש רבה ושאר המדרשות הן פ"י המקרא ופירש"י בפ"ק דברכות (ד"א ע"ב) שמדרש הוא קרוב למקרא כו' ע"ש

En résumé, le Midrach du Zohar, de même que le Midrach Rabba et les autres Midrachim, sont des commentaires de l'Écriture. Rachi explique, dans le premier chapitre de Berakhot (11b), que le Midrach est proche de l'Écriture, etc.; voir là-bas.

ואף שבהלכות ת"ת מבואר דמדרש תורה שהוא ספרא וספרי וכה"ג הן בכלל שליש במשנה היינו עכ"פ מפני שהן פ"י דיני וגופי התורה כמו המשנה ממש.

Et bien qu'il soit expliqué dans les lois de l'étude de la Torah que le Midrach de la Torah, c'est-à-dire le Sifra, le Sifré et leurs équivalents, est inclus dans «un tiers consacré à la Michna», c'est du moins parce qu'ils expliquent les lois et le corps de la Torah, comme la Michna elle-même.

אבל בלימוד סודות הזהר אין השגה אפילו לגדולי החכמים רק ידיעת המציאות מההשתלשלות ולא השגת המהות כלל וה"ז כעין לימוד המקרי

Mais, dans l'étude des secrets du Zohar, même les plus grands sages n'ont aucune compréhension; ils connaissent seulement l'existence de l'enchaînement descendant des mondes, sans en saisir aucunement l'essence. Cela ressemble à l'étude de l'Écriture,

שהוא קורא בשמותיו של הקב"ה אע"פ שאינו משיג כלל עצמיות הגנוז בהן כנ"ל וכעין זה הוא בלימוד הזהר וע"ה.

où l'on lit les Noms du Saint béni soit-Il sans comprendre aucunement l'essence qui y est enfouie, comme mentionné plus haut; il en va de même pour l'étude du Zohar et d'Ets 'Haïm.

ולכן הוא בכלל שליש במקרא (ומתורץ בזה מ"ש הר"ן ספ"ק דע"ז שהרי המשנה חמורה מן המקרא כו' ולמה צריך שליש היום למקרא)

C'est pourquoi elle est incluse dans «un tiers consacré à l'Écriture». (Cela répond à ce qu'écrit le Ran à la fin du premier chapitre d'Avoda Zara: «puisque la Michna est plus importante que l'Écriture», etc., «pourquoi faut-il consacrer un tiers de la journée à l'Écriture?»)

ולכן ג"ז נקרא לריח שמניך שידיעת המציאות היא כמו ריח בעלמא לגבי השגת מהות חכמתו ית' שבמשנה ותלמוד.

C'est pourquoi cela aussi est appelé « car tes huiles exhalent leur parfum » : la connaissance de l'existence est comme un simple parfum au regard de la compréhension de l'essence de Sa sagesse bénie, qui se trouve dans la Michna et le Talmud.

וע"ד שנתבאר באגה"ק קרוב לסופו שבלימוד סדר ההשתלשלות אף אם השיג המציאות לא עדיף מצד עצמו כלימוד המצות שמשיג ותופס המהות כו'

Cela correspond à ce qui est expliqué dans Igueret HaKodech, vers la fin : dans l'étude de l'ordre de l'enchaînement descendant, même si l'on en a compris l'existence, cela n'est pas, en soi, supérieur à l'étude des mitsvot, où l'on comprend et saisit l'essence, etc.,

אלא מצד שידיעת המציאות הוא ג"כ מצוה רבה ונשאה ואדרבה עולה על כולנה כמ"ש וידעת היום דע את אלקי אביך כו' ומביאה ללב שלם.

mais parce que connaître l'existence constitue aussi une mitsva éminente et sublime, et même supérieure à toutes les autres, comme il est écrit : « Sache aujourd'hui » et « Connais le D.ieu de ton père », etc. ; cela mène à un cœur entier.

ועוד שגם הריח וידיעת המציאות הוא הארה מבחי' פנימיות התורה כו' (וע' בזהר פ' אחרי דע"ג א' תלת דרגין כו' וכל חד דרגא על דרגא סתים וגליא כו' ע"ש ועמ"ש מזה ע"פ כי קרוב אליך הדבר)

De plus, le parfum et la connaissance de l'existence sont eux aussi un reflet du niveau de la dimension intérieure de la Torah, etc. (voir le Zohar, paracha d'A'harei, 73a : « trois niveaux », etc., « et chaque niveau comporte un degré après l'autre, caché et révélé », etc. ; voir là-bas, et voir ce qui est écrit à ce sujet sur « Car la chose est très proche de toi »).

ולכן צ"ל ב' הבחינות לריח שמניך כו' ושמן תורק כו' ומזה נמשך שעל כן עלמות אהבוך כנ"ל :

Il faut donc ces deux niveaux : « car tes huiles exhalent leur parfum », etc., et « l'huile répandue », etc. ; de là découle « c'est pourquoi les jeunes filles T'aiment », comme mentionné plus haut.

לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך

Pour le parfum de tes huiles précieuses

1 לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך. הנה נשמות שאינן בגוף בעוה"ז נק' עלמות אל תקרי עלמות אלא עולמות.

«Car tes parfums sont agréables, ton nom est une huile répandue; c'est pourquoi les jeunes filles (alamos) t'aiment.» Or, les âmes qui ne sont pas dans un corps en ce monde sont appelées alamos, «jeunes filles»: ne lis pas alamos, «jeunes filles», mais olamos, «mondes».

והנה כתיב כי בועליך עשיך כו' הם נשמות שהם בעוה"ז ועיין מזה ברבות בא ס"פ ט"ו זח"ג תצא (דרע"ז א')

Et il est écrit: «Car ton Maître est ton Créateur, etc.»: il s'agit des âmes qui sont en ce monde. Voir à ce sujet Rabbah, [Parashat] Bo, fin de la section 15, [et] Zohar III, [Parashat] Teitzei (p. 277a).

והנה ירידת הנשמה בעוה"ז הוא ירידה גדולה א"צ לומר בזמן שאין בהמ"ק קיים אלא אף קודם זמן הגלות הוא גלות וירידה גדולה לנשמות להתלבש ולהתגשם

Or, la descente de l'âme en ce monde est une grande descente. Inutile de le préciser pour l'époque où le Temple ne se tient pas; mais même avant la période de l'exil, c'est un exil et une grande descente pour les âmes que d'être revêtues d'un corps et de se matérialiser

בגוף בעוה"ז דהנה הנשמה קודם בואה לעוה"ז היתה נהנה מזיו השכינה ואיתא מוטב דלידינא וליתי לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי גיהנם לבא אח"כ לתענוג ג"ע

dans un corps en ce monde. En effet, avant de venir en ce monde, l'âme jouissait du rayonnement de la Chekhina. Et il est dit: «Mieux vaut que je sois jugé et que je parvienne au Monde futur»: toutes les souffrances du Guéhinom valent la peine d'être endurées afin d'accéder ensuite aux délices du Jardin d'Éden,

התחתון אפילו ויש ג"ע תחתון וג"ע עליון וכשהנשמה צריכה לעלות לג"ע עליון יש עוד גיהנם מקודם הנק' נהר דינור דנגיד ונפיק וא"כ מה צורך ולמה ירדה הנשמה לעוה"ז ירידה גדולה כזו

même inférieur. Il existe un Jardin d'Éden inférieur et un Jardin d'Éden supérieur; lorsque l'âme doit s'élever au Jardin d'Éden supérieur, elle doit encore traverser auparavant un autre Guéhinom, appelé le Fleuve de feu (Nehar Dinour), qui «coule et jaillit». Dès lors, à quoi bon, et pourquoi l'âme est-elle descendue en ce monde au prix d'une si grande descente?

אך ירידה זו צורך עליה ומהו עליה יותר כנ"ל הנה איתא יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב.

Mais cette descente est en vue d'une élévation. Et quelle est cette élévation, supérieure à [tout] ce qui précède? Il est enseigné: «Une heure de techouva et de bonnes actions en ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur.»

דהנה כל חיי עוה"ב ג"ע התחתון וימות המשיח וכו' הוא רק זיו השכינה הארה אחת ביוד נברא עוה"ב יוד צמצום גדול ומחשבה אחת

Car toute la vie du Monde futur — le Jardin d'Éden inférieur, les Jours du Machia'h, etc. — n'est que le rayonnement de la Chekhina, une seule lueur. Le Monde futur fut créé par le youd: le youd est un grand tsimtsoum et une seule pensée,

כמו למשל אות אחת לגבי עצמות מהותו ועצמותו ומבשרי אחזה אלוה למעלה באור א"ס ב"ה מהותו ועצמותו הוא

comme une seule lettre, par exemple, comparée à l'essence même de l'être et de l'essence d'une personne. «Et de ma chair je contemple D.ieu»: en haut, dans la Lumière infinie, béni soit-Il, Son être et Son essence sont

רק מחשבה אחת צופה ומביט עד סוף כל הדורות במאמר אחד יכול להבראות בראשית נמי מאמר הוא יוד צמצום

une seule pensée: Il regarde et considère jusqu'à la fin de toutes les générations. «Le monde aurait pu être créé par une seule parole»; «Béréchit est aussi une parole.» C'est le youd, un tsimtsoum,

הארה אחת כל ימי חיי עוה"ב לשון רבים שיש כמה ג"ע תחתון וג"ע עליון וימות המשיח גבוה מעל גבוה בכל חמשים אלף יובלות

une seule lueur. L'expression «toute la vie» du Monde futur est au pluriel, car il existe plusieurs Jardins d'Éden inférieurs et supérieurs, ainsi que plusieurs Jours du Machia'h, chacun plus élevé que le précédent, au fil des cinquante mille jubilé.

כי כל שיתא אלפי שנין הם רק שמיטה אחת ויש בהם ג"ע תחתון וג"ע עליון וימות המשיח כו'

Car les six mille années ne représentent qu'une seule Chemita; elles comprennent un Jardin d'Éden inférieur, un Jardin d'Éden supérieur et les Jours du Machia'h, etc.

וא"כ כל חיי העוה"ב הוא רק זיו והארה אחת מאור א"ס ב"ה מהותו ועצמותו ולית מחשבה תפיסא ב"י כלל במהותו ועצמותו:

Dès lors, toute la vie du Monde futur n'est que le rayonnement, une seule lueur, de la Lumière infinie, béni soit-Il, de Son être et de Son essence; et « aucune pensée ne peut Le saisir », nullement dans Son être et Son essence.

2 ב וזהו ירידה צורך עליה ע"י תשובה לעלות לעלוי זה להכלל במהותו ועצמותו ויפה שעה אחת כו'

C'est là le sens de « une descente en vue d'une élévation »: par la techouva, s'élever jusqu'à cette hauteur et être inclus dans Son être et Son essence. Et « une heure... vaut mieux, etc. »,

דייקא בגלות וירידה בגוף גשמי ע"י תשובה מעומקא דליבא באתעדל"ת מהתכוננות ירידתו ממקום גבוה מאד נעלה דע מאין

précisément dans l'exil et la descente dans un corps physique, par une techouva du fond du cœur, comme éveil d'en bas, suscitée par la méditation sur sa descente depuis un lieu très élevé et sublime: « Sache d'où

באת מלמעלה מהחכמה והחכמה מאין תמצא הוא ראשית הגילוי ולאן אתה הולך להתלבש בעוה"ז אף שלא חטא אעפ"כ הוא נתגשם ונפרד ממהותו ועצמותו בתכלית הריחוק

tu es venu »: d'au-dessus de 'Hokhma, et « 'Hokhma se trouve à partir du néant », qui est le commencement de la révélation; « et où tu vas »: être revêtu en ce monde. Même s'il n'a pas péché, il s'est néanmoins matérialisé et séparé de Son être et de Son essence, dans un éloignement absolu.

וצריך להיות ממארי דחושבנא לידע אינש בנפשו כו' ולעורר רחמנות על ירידתו כו' בלב נשבר על חיי דנשמתא וממילא הוא נמשך בהשתלשלות רחמים על בני חיי ומזוני זכרנו לחיים כו'.

Il faut être de ceux qui « font le bilan », afin que « l'homme connaisse dans son âme, etc. », et éveiller la compassion sur sa descente, etc., le cœur brisé par la vie de l'âme. Alors, tout naturellement, la compassion descend à travers l'enchaînement descendant des mondes sur les enfants, la vie et la subsistance: « Souviens-Toi de nous pour la vie, etc. »

3 וזהו ברחמים גדולים אקבצך ע"י תשובה מעומקא דליבא בהתכוננותו כי ברגע קטן עזבתיך שהעזיבה הוא

C'est là le sens de « Dans une grande compassion, Je te rassemblerai »: par une techouva du fond du cœur, tandis qu'il médite sur « Je t'ai abandonné pour un bref instant »; cet abandon n'est

רק רגע קטן מחשבה אחת כל שיתא אלפי שנים וג"ע התחתון וג"ע העליון וימות המשיח ותחיית המתים וכל החמשים אלף יובלות (ועיין מזה בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך).

qu'un bref instant, une pensée unique: les six mille années, le Jardin d'Éden inférieur et le Jardin d'Éden supérieur, les Jours du Machia'h, la Résurrection des morts et les cinquante mille jubilés. (Voir à ce sujet le discours commençant par « Pour comprendre le sens du verset "Qui est un D.ieu comme Toi" ».)

ואי לזאת ירידתו לעוה"ז היא ירידה גדולה ע"י מעורר תשובה מעומקא דליבא רחמים רבים ממהותו ועצמותו להמשיך י"ג מדות הרחמים שלא יכול להתמשך בכלי אחד

Par conséquent, puisque sa descente en ce monde est si grande, elle éveille en lui une techouva du fond du cœur, [et] une grande compassion provenant de Son être et de Son essence, afin de faire descendre les Treize Attributs de Miséricorde, qui ne peuvent être attirés dans un seul réceptacle

רק ב"יג מדות ה' ה' אל רחום וגו' ה' המשכה ממהותו ועצמותו שיהיה ה' י"ג מדות כו:

mais seulement dans treize attributs: « Havaya, Havaya, D.ieu, compatissant, etc. » Havaya est l'émanation depuis Son être et Son essence, afin que Havaya devienne les treize attributs, etc.

4 ג וזהו כי בועליך עושיך וגו'. ואיך שייך אצלו ית' שאין לו דמות הגוף לגבי נמשות רוחניות לשון זה וכתוב כי יבעל בחור בתולה וגו'.

C'est là le sens de « Car ton Maître (bo'alayich) est ton Créateur, etc. » Mais comment cette expression peut-elle s'appliquer à Lui, qu'Il soit exalté, qui n'a pas de forme corporelle, à propos des âmes spirituelles? Il est écrit: « Comme un jeune homme épouse (yiv'al) une jeune fille, etc. »

אך הנה איתא על זה (סנהדרין דף כ"ב ב') אין אשה כורתת ברית כו'.

Mais il est enseigné à ce propos (Sanhedrin, p. 22b): « Une femme ne conclut une alliance, etc. »

דהנה ע"י ירידתה בעוה"ז בגלות נתגשמה ונטמטם לבו והי' לאבן אף שאינו נפש החוטאת באיסור
ח"ו גם ע"י היתר כשאינו מקדש עצמו כו'

En effet, du fait de sa descente en ce monde, dans l'exil, [l'âme] s'est matérialisée et son cœur s'est engourdi, devenant pierre. Même si elle n'est pas une âme qui pêche par des actes interdits, à D.ieu ne plaise, cela se produit aussi par les choses permises, lorsqu'on ne se sanctifie pas, etc.

וע"י התעוררות רחמים רבים אתערותא דלעילא ב"ג מדה"ר נפתח לבו שיש כח במדה זו לפתוח
מי שלבו אטום כבתולה כמו שאנו רואים באדם אכזרי שלבו אטום וכשמעוררים לו איזה רחמנות
נפתח לבו.

Par l'éveil d'une grande compassion — un éveil d'en haut, à travers les Treize Attributs de Miséricorde — son cœur s'ouvre. Cet attribut a le pouvoir d'ouvrir le cœur de celui qui est fermé comme celui d'une jeune fille, comme nous le constatons chez une personne cruelle, dont le cœur est fermé, mais qui s'ouvre lorsqu'on éveille en elle quelque compassion.

5 וזהו כי בועליך עושיך ע"י תשובה מעומק' דליבא בהתכוננות כי ה' צבאות הם כל חיי עוה"ב כו'

C'est là le sens de «Car ton Maître est ton Créateur»: par une techouva du fond du cœur, en méditant sur «D.ieu des armées», qui représente toute la vie du Monde futur, etc.,

הוא רק שמו הודו על ארץ ושמים זיו השכינה ומקור נשמתו הוא גבוה מאד נעלה כו' וירידתה הוא
ירידה גדולה כו'

n'est que «Son Nom»: «Sa gloire est sur la terre et dans les cieux», le rayonnement de la Chekhina; tandis que la source de son âme est très élevée et sublime, etc., et que sa descente est une grande descente, etc.

ע"י הוא מעורר י"ג מדות כו' ברחמים רבים לפתוח לבו שיהיה כלי ומכון לשבתך פעלת ה' כו'

Par là, il éveille les Treize Attributs, etc., dans une grande compassion, afin d'ouvrir son cœur et d'en faire un réceptacle, «fondement de Ta demeure que Tu as bâtie, D.ieu, etc.»

יאר ה' פניו אליך שע"י כמים הפנים כו' יחזור פניו ג"כ בתשובה וזהו ג"כ עשרת ימי תשובה הוא
חזרת פנים בפנים

«Que D.ieu fasse rayonner Son visage vers toi»: ainsi, «comme l'eau reflète le visage, etc.», lui aussi tournera son visage en retour dans la techouva. C'est également le sens des Dix Jours de Techouva: le retour à une relation de face à face.

כי כל השנה אף שעובדים את ה' כו' הוא בחינת עורף כי פנו אלי עורף ולא פנים

Car toute l'année, même si l'on sert D.ieu, etc., on se tient au niveau de la nuque: «Ils M'ont tourné le dos et non le visage.»

כי כל עיקר חיות האדם וכל החושים ראייה ושמיעה דיבור ריח הוא בפנים ובעורף הוא רק עצם כו'

Car toute la vitalité essentielle de l'être humain et tous les sens — la vue, l'ouïe, la parole [et] l'odorat — se trouvent dans le visage, tandis que dans la nuque il n'y a que l'os, etc.

כמו כן צריך להחזיר כל עיקר נקודת לבבו ורצונו ומחשבה דיבור ומעשה רק לה' לבדו וכאמרו מי לי בשמים כו' גי'ע תחתון וגי'ע עליון כו'

De même, il faut réorienter vers D.ieu seul le point essentiel de son cœur, sa volonté, sa pensée, sa parole et son action, comme il est dit: «Qui ai-je dans les cieux, etc.»: le Jardin d'Éden inférieur et le Jardin d'Éden supérieur, etc.,

שהוא רק זיו והארה אחת כנ"ל וקודם עשיית כל חודש אלול מעורר י"ג מדה"ר שע"י יהיו עשיית פנים בפנים אחד באחד בכל נפשך וגוי להכלל ולהבטל במהותו ועצמותו רחמי רבים ורב חסד:

qui ne sont qu'un rayonnement, une seule lueur, comme [expliqué] plus haut. Tout au long du mois d'Eloul, avant les Dix Jours de Techouva, on éveille les Treize Attributs de Miséricorde, afin que les Dix Jours de Techouva soient, par là, un face-à-face, un avec l'Un, «de toute ton âme, etc.», pour être inclus et annulé dans Son être et Son essence: une grande compassion et «abondant en bonté».

6 ד והנה כל זה הוא בנשמות שהם בעוה"ז בגלות וירידה גדולה כו'. אך הוא ע"י תשובה כנ"ל ובמקום שבעל תשובה עומד כו'.

À présent, tout cela concerne les âmes qui sont en ce monde, dans l'exil et une grande descente, etc. Mais cela se produit par la techouva, comme [expliqué] plus haut, et «à l'endroit où se tient un baal techouva, etc.»

אבל הנשמות שבג"ע שהם בחינות צדיקים גמורים שמשיגים מזיו השכינה כנ"ל וא"כ ע"י מה הוא עלייתם להכלל כו' שאינו שייך אצלם לב נשבר מעומקא דליבא כו'

Mais les âmes du Jardin d'Éden, qui sont au niveau de justes parfaits et jouissent du rayonnement de la Chekhina, comme [expliqué] plus haut: par quel moyen s'élèvent-elles pour être incluses, etc., puisque le cœur brisé du fond du cœur ne les concerne pas, etc. ?

זהו לריח שמניך טובים כו' ע"כ עלמות אהבוך ופי' שע"י התורה שעסקו בה בהיותם בעוה"ז מלובשים בגופים שהתורה נתלבשה ג"כ בדברים גשמיים

C'est là le sens de «Car tes parfums sont agréables, etc., c'est pourquoi les jeunes filles t'aiment.» Cela s'explique par la Torah qu'elles ont étudiée lorsqu'elles étaient en ce monde, revêtues de corps, car la Torah elle aussi était revêtue de choses physiques.

וזהו שמן תורק שמך כל התורה שמו של הקב"ה הורק מכלי אל כלי בהשתלשלות להתלבש בעוה"ז בדברים גשמיים וכל מה שהורק למטה כו'

C'est là le sens de «ton nom est une huile répandue»: toute la Torah est le Nom du Saint béni soit-Il, répandu de réceptacle en réceptacle à travers l'enchaînement descendant des mondes, jusqu'à être revêtu en ce monde de réalités physiques. Et plus elle est répandue vers le bas, etc.,

ריחו נודף יותר כמו שאנו רואים בשמן גשמי שמה שה"י למעלה כשהורק מכלי אל כלי נעשה למטה ריחו יותר

plus son parfum se répand; comme nous le constatons pour l'huile matérielle: lorsqu'elle est répandue d'un récipient à l'autre, son parfum devient plus puissant en bas.

כמו כן התורה נעוץ סופן בתחלתן סוף מעשה במחשבה תחילה עי"ז יש להם עלייה להכלל כנ"ל.

De même pour la Torah: «sa fin est enchâssée dans son commencement», «la dernière œuvre fut la première pensée». Ainsi, elle s'élève et est incluse, comme [expliqué] plus haut.

וזהו ע"כ עלמות הם נשמות שאינם בגוף בעוה"ז אהבוך הוא אהבה רבה רב חסד כי טל אורות טליך כל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו (בכתובות ק"א ב')

C'est là le sens de «c'est pourquoi les jeunes filles»: ce sont les âmes qui ne sont pas dans un corps en ce monde; «t'aiment»: il s'agit du grand amour, «abondant en bonté». Car «ta rosée est une rosée de lumières»: quiconque profite de la lumière de la Torah, la lumière de la Torah le fait revivre (Ketoubot 111b).

וזהו טובים לי אור את האור כי טוב והנה ע"י תשובה מעומקא דליבא בעוד הנשמה בעוה"ז יכול לעלות ולהגיע ג"כ לאהבה רבה כנ"ל.

Et «agréables» désigne la lumière: «la lumière — qu'elle était bonne». Or, par une techouva du fond du cœur, tant que l'âme est encore en ce monde, elle peut elle aussi s'élever et atteindre le grand amour, comme [expliqué] plus haut.

וזהו ישקני מנשיקות פיהו וכי' והנה איתא ערכים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה הן המאה ברכות שמברכין

C'est là le sens de « Qu'il me couvre des baisers de sa bouche, etc. » Or, il est enseigné : « Les paroles des Sages me sont plus chères que le vin de la Torah » : il s'agit des cent bénédictions récitées

בכל יום ברוך אתה ה' שהן מד"ס שיהי' התגלוי' והמשכה מן העולם ועד העולם אלקינו שיהי' אלקינו לא למעלה בחינת כו' רק בשכל והתבוננות

chaque jour — « Béni sois-Tu, D.ieu » — qui relèvent des paroles des Sages, afin qu'il y ait une révélation et une émanation « d'un monde à l'autre » ; « notre D.ieu » signifie qu'Il soit notre D.ieu, et non au-dessus, au niveau de..., mais par l'intellect et la méditation.

אך צריך שיהי' התגלות נקודת לבבו שיהי' רצון אחד לבדו ית' ובכל אחד מישראל יש אהבה

Mais il faut que se révèle le point du cœur, afin qu'il n'y ait qu'une seule volonté, pour Lui seul, qu'Il soit exalté. Et en chacun d'Israël il y a un amour

מסותרת כל חד לפום שיעורא דילי' בגילוי בתפלה יש מתפלל בבחי' צעק לבם אף שרואה בעצמו שהוא מגושם ומלובש בתאוות ומדות גשמיות

caché, chacun selon sa mesure ; il se révèle dans la prière. Il en est qui prient avec « leur cœur criait », bien qu'ils se voient grossiers et revêtus de désirs et d'attributs matériels.

אך עכ"ז האמת אינו כן כי הוא רק שקר מעלמא דשקרא והאהבה הנ"ל הוא האמת

Mais, malgré cela, la vérité n'est pas ainsi : ce n'est que mensonge, celui du monde du mensonge, tandis que l'amour évoqué plus haut est la vérité.

ולכן נקרא כנסת ישראל בשם אגוז אל גנת אגוז ירדתי כמו האגוז שיש בו מוח וקליפה המכסה כמו כן בנשמות כו' בעודן בגוף בעוה"ז וזהו סוד האהבה מסותרת הנ"ל

C'est pourquoi l'Assemblée d'Israël est appelée « noix » : « Je suis descendue dans le jardin des noyers. » De même qu'une noix possède un noyau et une écorce qui le recouvre, ainsi en est-il des âmes, etc., tant qu'elles sont dans un corps en ce monde. C'est là le secret de l'amour caché évoqué plus haut.

אך על ידי מה יכולה לבא לגילוי רב הוא ע"י התעוררות סוד העליון ישת חשך סתרו כו'

Mais comment peut-il parvenir à une grande révélation ? Par l'éveil du secret supérieur : « Il a fait des ténèbres Sa retraite, etc. »

לבא להתגלות עי"ז מתגלה סוד התחתון אהבה כנ"ל כמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים כו' ע"ש

pour se révéler; ainsi se révèle le secret inférieur, l'amour évoqué plus haut, comme l'explique le discours commençant par «Si un homme a deux femmes, etc.» ; voir là-bas.

וזהו נכנס יין יצא סוד ע"י תשובה יוצא הסוד העליון והסוד התחתון כנ"ל וזהו מי גלה רז זה לבני כו':

C'est là le sens de «Quand le vin entre, le secret sort»: par la techouva, le secret supérieur et le secret inférieur se révèlent, comme [expliqué] plus haut. C'est aussi le sens de «Qui a révélé ce secret à Mes enfants, etc.»

שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'

«Je suis noire et belle, filles de Jérusalem»

1 שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אל תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש וגו'.

«Je suis noire et belle, filles de Jérusalem» etc. «Ne me regardez pas parce que je suis noirâtre, car le soleil m'a regardée» etc.

ויוכן ע"פ מארז"ל שהתורה נתנה באש שחורה על גבי אש לבנה כמבואר בשו"ע רבה ס"פ ראשו
כתם פז ובזח"ג נשא קל"ב א' (ועיין עוד ברע"מ שופטים ער"ה א')

Cela se comprendra à la lumière de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : la Torah fut donnée comme un feu noir sur un feu blanc, ainsi qu'il est expliqué dans Shir HaShirim Rabbah, à la fin du passage «Sa tête est de l'or le plus fin», et dans le Zohar, partie III, Nasso, 132a (voir aussi le Ra'aya Mehemna, Shoftim, 275a).

והנה כשם שכל התורה ניתנה כך כמ"כ מה שארז"ל ביד נברא העוה"ב כו' הוא ג"כ בבחי' אש
שחורה ע"ג אש לבנה.

Or, de même que toute la Torah fut donnée ainsi, il en va de même de ce que nos Sages ont dit :
«Le monde futur fut créé par le youd» etc. : cela aussi relève du feu noir sur feu blanc.

וביאור הדבר הוא הנה צריך להבין כי הנה בחי' העוה"ב ג"ע העליון הוא תענוג הנשמות מהשגת
אלקות תענוג נפלא עד אין קץ ואין תכלית בלי שיעור וגבול

Voici l'explication. Il faut comprendre que le Monde futur, le Jardin d'Éden supérieur, est le plaisir que les âmes tirent de leur perception de la Divinité : un plaisir merveilleux, sans fin ni limite, au-delà de toute mesure et de tout terme.

ולכן אמרו על אלישע אחר מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי כי כדאי כל יסורי גיהנם

C'est pourquoi on a dit au sujet d'Elisha A'her : «Mieux vaut qu'il soit jugé et qu'il accède au Monde futur», car toutes les souffrances du Guehinom valent la peine

י"ב חדש בכדי לקבל אח"כ קורי רוח ותענוג העה"ב לפי שתענוג הזה אין לו קץ וגבול ואין לשער ולערוך נגדו כל יסורי גיהנם

pendant douze mois, afin qu'il reçoive ensuite le soulagement et le plaisir du Monde futur; car ce plaisir n'a ni fin ni limite, et toutes les souffrances du Guehinom ne sauraient être mesurées ni comparées à lui.

כי אלו היה איזה שיעור וגבול לתענוג הזה היה שייך איזה משקל ופלט לחשוב כמה יסורים נגד התענוג.

Car si ce plaisir avait une mesure et une limite, on pourrait établir une sorte de pesée et de balance pour calculer quelle quantité de souffrance vaut le plaisir.

משא"כ באמת הוא בלי שיעור וגבול לכן אין ערוך אליו כלל ומוטב דלידייניה כו'.

Mais, en vérité, il est au-delà de toute mesure et de toute limite; rien ne peut donc absolument lui être comparé, et « mieux vaut qu'il soit jugé » etc.

2 וא"כ צריך להבין מהו בחי' היוד שממנו נברא עולם התענוג הגדול הזה. ולהבין זה מבשרי אחזה אלוה

Si tel est le cas, il faut comprendre quel est le niveau du youd, à partir duquel fut créé ce monde de grand plaisir. Pour le comprendre, [appliquons le verset] « De ma chair, je contemple D.ieu ».

כמו עד"מ שאנו רואים בחוש באדם הגשמי שגילוי אותיות ההברה הוא במחשבה ודיבור אבל בשכל עדיין אין שם בחי' אותיות כלל

À titre d'analogie, nous voyons clairement chez l'être humain physique que les lettres de la parole se révèlent dans la pensée et la parole, mais que, dans l'intellect lui-même, il n'y a encore aucun niveau de lettres.

אלא שכאשר הוא מחשב ומהרהר בהן אזי נולדו בחי' אותיות (עמ"ש מזה בד"ה מי מנה בפ' בלק)

Ce n'est que lorsqu'il y pense et y réfléchit que les lettres naissent (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Qui a compté », dans Parshas Balak),

ונתגלו בהעלם במחשבתו ובא לידי גילוי יותר כשמדבר לזולתו והם בחי' לבושין להשכל שמתלבש באותיות המחשבה והדיבור

et elles se révèlent de façon latente dans sa pensée, puis se révèlent davantage lorsqu'il parle à autrui. Elles sont des vêtements pour l'intellect, qui se revêt des lettres de la pensée et de la parole,

אבל אינן עצמותו ומהותו שהרי בעצמיות השכל עדיין אין ניכר ונרגש שום הברת האותיות (ועמ"ש כביאור ע"פ ועשית ציץ גבי ופתחת עליו פתוחי חותם)

mais elles ne sont pas son essence et sa nature, car, dans l'essence de l'intellect, aucune prononciation de lettres n'est encore reconnue ni ressentie (voir ce qui est écrit dans l'explication du verset «Tu feras un tsits», à propos de «Tu y graveras les gravures d'un sceau»).

ומ"מ גילוי אותיות אלו אף שאינן נרגשים במבטא בדיבור אלא בה' מוצאות הפה אין שם התחלתם והתהוותם מאין ליש (כמ"ש באריכות ע"פ ויעש דוד שם)

Néanmoins, la révélation de ces lettres, bien qu'elles ne soient ressenties comme sons que dans la parole, par les cinq points d'articulation de la bouche, ne commence pas et ne prend pas naissance à cet endroit, de néant à quelque chose (comme il est écrit longuement à propos du verset «David se fit un nom»).

וכן אותיות המחשבה אין התהוותם מבחי' השכל המושג המאיר במחשבה אלא ההתהוות להיות כח האותיות במחשבה ובדבור הוא קבוע במהות הנפש עצמה שהנפש

De même, les lettres de la pensée ne proviennent pas du niveau de l'intellect saisi qui illumine la pensée. La source d'où naît la faculté des lettres dans la pensée et la parole est plutôt fixée dans la nature même de l'âme, car l'âme

מליאה אותיות והם בחי' כחות להיות המשכות שבירידתם מטה מטה עד בחי' המחשבה יצטיירו בבחי' הברת אותיות ממש כי גם במחשבה מצטיירי' האותיות ע"ד הברתן

est pleine de lettres. Ce sont des forces qui donnent lieu à des flux d'énergie; en descendant toujours plus bas jusqu'au niveau de la pensée, elles prennent la forme de lettres effectivement prononcées, car, dans la pensée aussi, les lettres prennent forme selon leur prononciation,

כמו שמוציאים בפה (ועד"ז) אמרו בגמ' שתי רוחות מספרות זו עם זו שהדיבור והסיפור שלהם הם אותיות דקים ורוחניים כמו אותיות המחשבה שאצלנו והמחשבה שלהם דקה עוד יותר וכמ"ש במ"א) אלא שהוא בהעלם.

comme lorsqu'on les prononce avec la bouche (et, dans le même esprit, [les Sages] ont dit dans la Guemara: «Deux esprits conversaient ensemble»; leur parole et leur conversation sont constituées de lettres fines et spirituelles, comme les lettres de notre pensée, et leur pensée est plus fine encore, comme il est écrit ailleurs), mais cela demeure caché.

משא"כ הדבור הוא מגלה ממש לזולתו ומקורם למעלה מבחי' השכל דהיינו מבחי' הנפש עצמה (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו) ולא שהאותיות הם מהות הנפש ועצמותה ממש

La parole, en revanche, les révèle réellement à autrui. Leur source est au-dessus du niveau de l'intellect, c'est-à-dire dans le niveau de l'âme elle-même (voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Si vous marchez selon Mes statuts»). Cela ne signifie pas que les lettres soient la nature et l'essence mêmes de l'âme,

כי מהות הנפש שכל ומדות כו' (ר"ל שהוא מקור השכל והמדות כמ"ש בביאור ע"פ ולא תשבית מלח ובד"ה הן עם אחד ובד"ה פתח אליהו)

car la nature de l'âme est l'intellect et les attributs émotionnels etc. (c'est-à-dire qu'elle est la source de l'intellect et des attributs émotionnels, comme il est écrit dans l'explication du verset «Tu ne supprimeras pas le sel», dans le discours commençant par «Voici, ils ne forment qu'un seul peuple», et dans celui commençant par «Élie ouvrit»),

אלא שהנפש עצמה ג"כ כלולה מכחות האותיות להיות נמשך ממנה בבחי' המחשבה בדרך התפשטות הארה בלבד ועמ"ש בד"ה כה תברכו מענין שהנפש מלאה אותיות:

mais l'âme elle-même comprend aussi les puissances des lettres, de sorte qu'une simple émanation de lumière se prolonge d'elle vers le niveau de la pensée. Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Ainsi vous bénirez», au sujet de l'âme pleine de lettres.

3 קיצור. ענין שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה וכן עד"ז היו"ד שבו נברא העוה"ב ויש להקדים ענין אותיות המחשבה ודיבור שהם לכושים לבד להנפש ולהשכל ומ"מ שרש האותיות בהנפש עצמה:

Résumé: La Torah fut donnée comme feu noir sur feu blanc, et il en va de même du youd par lequel le Monde futur fut créé. Il faut d'abord introduire la question des lettres de la pensée et de la parole: elles ne sont que des vêtements pour l'âme et l'intellect, et pourtant leur racine se trouve dans l'âme elle-même.

4 ב והנה ככל המשל הזה הוא למעלה באור א"ס ב"ה כי הנה גילוי השגת הנשמות באלקות ולהתענג על ה' אף שהוא תענוג נפלא עכ"ז הוא רק מבחי' אותיו

2. Or, il en va exactement de même, au-dessus, dans la Lumière infinie, béni soit-Il. La révélation de la perception de la Divinité par les âmes et de leur délectation en D.ieu, quoique merveilleuse, ne provient néanmoins que du niveau des lettres

(וע' בד"ה ועתה יגדל נא גבי כאשר דברת לאמר שמלכות דאצילות שהיא אותיות הדבור דאצי נעשה עתיק דבריא' שהוא מקור ושרש ג"ע העליון כו' ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו גבי בורא קדושים ישתבח שמך כו')

(voir le discours commençant par «Et maintenant, que Ta puissance soit grande», à propos de «comme Tu l'as dit»: Mal'hout d'Atsilout, qui est constituée des lettres de la parole d'Atsilout, devient l'Atik de Béria, source et racine du Jardin d'Éden supérieur etc. ; voir également le discours commençant par «Vous garderez Mes Chabbatot», à propos de «Créateur des êtres saints, que Ton Nom soit loué» etc.).

ג"ע העליון הוא אותיות המחשבה וג"ע התחתון בחי' דיבור וזהו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. בראתיו בחינת המחשבה ג"ע העליון. יצרתיו בחי' הדיבור וג"ע התחתון.

Le Jardin d'Éden supérieur est constitué des lettres de la pensée, et le Jardin d'Éden inférieur relève de la parole. C'est le sens de «Je l'ai créé, je l'ai formé, je l'ai aussi fait»: «Je l'ai créé» désigne le niveau de la pensée, le Jardin d'Éden supérieur; «je l'ai formé», le niveau de la parole et le Jardin d'Éden inférieur.

אף עשיתיו הוא עולם המעשה העוה"ז הגשמי (ועמ"ש בד"ה מי מנה דאף הוא לשון רבוי ומרבה בחי' רביעית שלמעלה מבחי' מחשבה ודיבור ומעשה שהם רק לכושים לאור א"ס ב"ה

«Je l'ai aussi fait» désigne le monde de l'action, ce monde physique. (Voir le discours commençant par «Qui a compté»: «aussi» (af) est un terme d'inclusion qui ajoute un quatrième niveau, supérieur à la pensée, à la parole et à l'action, lesquels ne sont que des vêtements de la Lumière infinie, béni soit-Il;

והיינו בחינת רצון העליון שהוא אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שנמשך ע"י קיום המצות בעוה"ז כו' c'est-à-dire le niveau de la volonté supérieure, qui est la Lumière infinie, béni soit-Il, dans Son être et Sa gloire mêmes, et qui se prolonge par l'accomplissement des mitsvot dans ce monde etc. ;

ע"ש ועד"ז י"ל גם במש"כ שבג"ע העליון הגילוי מבחי' אותיות המחשבה ובג"ע התחתון מבחי' דבור שעכ"ז ע"י קיום התומ"צ בעוה"ז ממשיכי' תוספת אור בג"ע והוא ענין התלבשות רצון העליון וחכמה עילאה בהמחשבה ודבור ע"ד מאד עמקו מחשבותיך.

voir là-bas. Dans le même esprit, on peut dire au sujet de ce qui est écrit: la révélation du Jardin d'Éden supérieur provient des lettres de la pensée, et celle du Jardin d'Éden inférieur du niveau de la parole; pourtant, l'accomplissement de la Torah et des mitsvot dans ce monde ajoute de la lumière au Jardin d'Éden. C'est le revêtement de la volonté supérieure et de la 'Hokhma suprême dans la pensée et la parole, selon le verset: «Tes pensées sont très profondes».

וכמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים מענין ויניחהו בגי'ע לעבדה ולשמרה ובד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו' ועמ"ש בד"ה אני דפי ציצית בענין ב"פ אני כו' להיות לכם לאלקים.

Comme il est écrit dans le discours commençant par «Car, comme les nouveaux cieux», à propos de «Il le plaça dans le Jardin d'Éden pour le cultiver et le garder»; et dans celui commençant par «Alors Israël chanta» etc., «Jaillis, ô puits» etc.; voir aussi le discours commençant par «Moi», dans la section des tsitsit, sur le double «Moi» etc., «pour être votre D.ieu».

והנה ביוד נברא העוה"ב אבל העוה"ז נברא בה"א ויש בחינה בה"א בשרשה גבוה מהיוד כמ"ש ע"פ לך לך בענין ה' דאברהם ע"כ ע"י התשובה ומע"ט בעוה"ז ממשיכים תוספת אור בגי'ע. ונחזור לעניננו בענין האותיות מו"ד)

Or, le Monde futur fut créé par le youd, tandis que ce monde fut créé par le hé; et le hé possède, à sa racine, un niveau supérieur au youd, comme il est écrit à propos de «Va-t'en», concernant le hé d'Avraham. C'est pourquoi la techouva et les bonnes actions accomplies dans ce monde ajoutent de la lumière au Jardin d'Éden. Revenons à notre sujet, celui des lettres de la pensée et de la parole.)

והם רק בחי' לבושי' לאור א"ס ב"ה כמ"ש בת"ז לבושי' תקינת לון דמינייהו פרחין נשמתין כו'

Elles ne sont que des vêtements pour la Lumière infinie, béni soit-Il, comme il est écrit dans Tikkunei Zohar: «Tu leur as préparé des vêtements, d'où s'envolent les âmes» etc.

אבל באור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו לא שייך שום גילוי השגה כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל ואנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

Mais, dans la Lumière infinie, béni soit-Il, dans Son être et Sa gloire mêmes, aucune révélation de compréhension n'a de place, car «aucune pensée ne peut Le saisir», et «Tu es sage, mais non d'une sagesse connaissable» etc.

הוא היודע והוא המדע כו' (עמ"ש בד"ה הן עם אחד הנ"ל מענין פי' אנת חכים ולא בחכמה ידיעא)

«Il est le Connaissant et Il est la Connaissance» etc. (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Voici, ils ne forment qu'un seul peuple», cité plus haut, sur le sens de «Tu es sage, mais non d'une sagesse connaissable»).

וע"ז נאמר ישת חשך סתרו חשך הוא דבר שאינו נראה בו שום תפיסא והשגה כלל

À ce sujet, il est dit: «Il a fait des ténèbres Son refuge». Les ténèbres désignent ce en quoi on ne peut absolument rien saisir ni comprendre.

(ועמ"ש בד"ה ראשי המטות גבי ועליו נאמר ישת חשך סתרו כו' ובד"ה ויקרא אל משה)

(Voir le discours commençant par «Les chefs des tribus», à propos de «Et de Lui il est dit: "Il a fait des ténèbres Son refuge"» etc., ainsi que le discours commençant par «Il appela Moché».)

והנה כל זה הוא ממטה למעלה נקרא מה שלמעלה מהשגת הנבראים בשם חשך פי' מה שאינו מושג

Tout cela se comprend en remontant du bas vers le haut: ce qui dépasse la compréhension des créatures est appelé «ténèbres», c'est-à-dire ce qui n'est pas saisi,

כמאמר יוצר אור ובורא חשך שהחשך הוא בבריאה למעלה מאור הגילוי שהוא ביצירה (כי בריאה הוא מחשבה ויצירה דיבור והנה לגבי התלמיד הדבור של הרב נקרא אור וגילוי אבל מחשבה של הרב היא עדיין חשך אצל התלמיד

comme dans la formule «Celui qui forme la lumière et crée les ténèbres»: les ténèbres se trouvent en Béria, au-dessus de la lumière de la révélation qui est en Yetsira. (Car Béria correspond à la pensée et Yetsira à la parole. Pour l'élève, la parole du maître est lumière et révélation, mais la pensée du maître reste ténèbres, puisqu'il ne peut la percevoir.

אבל לגבי הרב עצמו הרי הדבור שלו כלא חשיב נגד מחשבתו ומה שחושב במחשבה ברגע א' צריך לדבר ע"ז כמה דיבורים ע"כ נקרא אצלו המחשבה אור והדיבור נק' חשך לגבי המחשבה ועוד

Mais, pour le maître lui-même, sa parole ne compte pour rien en comparaison de sa pensée; ce qu'il pense en un instant, il lui faut de nombreux mots pour l'exprimer. C'est pourquoi, pour lui, la pensée est appelée lumière et la parole ténèbres, en comparaison de la pensée. En outre:

הנה בבריאה מאיר חכ"ד דאצילות שנק' עלמא דאתכסיא לגבי המדות דאצילות שנק' עלמא דאתגליא המאירים ביצירה כי על חו"ב דאצילות נאמר הנסתרות לה' אלקינו. ועמ"ש בד"ה באתי לגני.

en Béria brillent 'Hokhma, Bina et Daat d'Atsilout, appelées le «monde caché» par rapport aux attributs émotionnels d'Atsilout, appelés le «monde révélé», qui brillent en Yetsira. Car il est dit de 'Hokhma et Bina d'Atsilout: «Les choses cachées appartiennent à Havaya notre Dieu». Voir le discours commençant par «Je suis venu dans Mon jardin».

ולכן גם השרפים שהם בבריאה נקרא עומדים ממעל לו פי' ממעל לוי"ו ויק המקננים ביצירה ואין עבודתם ברעש כמו החיות והאופנים המתנשאים ברעש לפי שהם מעלמא דאתגליא.

C'est pourquoi les Séraphins, eux aussi, qui se trouvent en Béria, sont appelés «se tenant au-dessus de lui», c'est-à-dire au-dessus du vav, les six extrémités qui résident en Yetsira. Leur service n'est pas accompagné d'un grand fracas, contrairement aux 'Hayot et aux Ofanim, qui s'élèvent avec grand fracas, car ils relèvent du monde révélé.

וגם איתא כשאומר יוצר אור ימשמש בתש"י וכבורא חשך ימשמש בתש"ר ומבואר במ"א דתש"י נק' חותם שוקע התלכשות האורות בהכלים אבל תש"ר נק' חותם בולט אורות שלמעלה מהכלים ומרומז דוקא בבורא חשך לפי שעכשיו אין בחינה זו באה בהתגלות עד לע"ל.

Il est également enseigné que lorsqu'on dit «Celui qui forme la lumière», on touche les tefilin du bras, et que lorsqu'on dit «et crée les ténèbres», on touche les tefilin de la tête. Il est expliqué ailleurs que les tefilin du bras sont appelés un sceau en creux, représentant le revêtement des lumières dans les réceptacles, tandis que les tefilin de la tête sont appelés un sceau en relief, représentant les lumières qui dépassent les réceptacles. Cela est précisément évoqué par «crée les ténèbres», car, à présent, ce niveau ne se révèle pas avant le Monde futur.

הרי מכ"ז מובן דאצלנו מה שמתגלה נקרא אור ומה שלמעלה מהגילוי נקרא חושך כו' ועד"ז כל מה שלמעלה במדרגה יותר נק' אצלנו חושך יותר)

Tout cela montre que, pour nous, ce qui se révèle est appelé lumière, et ce qui dépasse la révélation est appelé ténèbres etc. De même, tout ce qui est plus élevé en degré est, pour nous, d'autant plus ténébreux.)

אבל מלמעלה למטה הוא להיפוך כי מה שבא יותר לידי גילוי ההשגה הוא יותר בגדר החושך

Mais, en descendant du haut vers le bas, c'est l'inverse: ce qui entre davantage dans la révélation de la compréhension relève davantage de la catégorie des ténèbres,

לגבי אור א"ס בעצמו ובכבודו כמ"ש בזוהר דכתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכמא הוא לגבי עילת העילות כו' וכולהו אתחשכאן קמיה כו'

par rapport à la Lumière infinie, dans Son être et Sa gloire mêmes, comme il est écrit dans le Zohar: le Kéter suprême, bien qu'il soit une lumière pure, une lumière éclatante, est noir par rapport à la Cause des causes etc., et tous s'assombrissent devant Lui etc.

וכתיב כולא קמיה כלא חשיב (וכה"ג נתבאר במ"א בענין כיאל דעות שממטה למעלה נק' למטה יש ומה שלמעלה נקרא אין אבל מלמעלה למטה הוא להיפוך כמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה ובד"ה ביום השמיני עצרת ושאר דוכתי)

Et il est écrit: «Tout, devant Lui, est considéré comme rien.» (On trouve une idée semblable à propos de «Dieu des connaissances» (Kel de'ot): en remontant du bas vers le haut, ce qui est en bas est appelé «quelque chose» (yech) et ce qui est au-dessus est appelé «néant» (ayin); mais en descendant du haut vers le bas, c'est l'inverse, comme il est écrit dans le discours commençant par «Lorsqu'ils firent précéder "nous ferons"», dans celui commençant par «Le huitième jour, une assemblée» et ailleurs.)

ולכן אור הא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו מה שהוא למעלה מגדר ההשגה נקי אור והוא בחי' אש לבנה

C'est pourquoi la Lumière infinie, béni soit-Il, dans Son être et Sa gloire mêmes, étant au-delà des limites de la compréhension, est appelée lumière et constitue le feu blanc.

(ומה שלמטה ממנו כו' אפי' כתר נקי חשך כנ"ל ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מי מנה וגם כמו עד"מ שרגא בטיהרא למאי אהני הרי הנר נקי חשך לגבי אור היום אף שלגבי הלילה נקי נר.

(Tout ce qui est au-dessous de Lui etc., même Kéter, est appelé ténèbres, comme indiqué plus haut; voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication de «Qui a compté». C'est aussi comparable à l'image: «Une lampe en plein midi, à quoi sert-elle?» La lampe est appelée ténèbres par rapport à la lumière du jour, alors qu'en comparaison de la nuit, elle est appelée lampe.

ועד"ז אמרו"ל כל הנביאים בטלים לעתיד ומבואר במ"א הענין שאור הנבואה של הנביאים יהיה כלא חשיב נגד הגילוי דלע"ל כשרגא בטיהרא כו'.

De même, nos Sages ont dit: «Tous les prophètes seront abolis au Monde futur». Il est expliqué ailleurs que la lumière de la prophétie des prophètes sera comme rien en comparaison de la révélation du Monde futur, telle une lampe en plein midi etc.

וכ"ש לגבי אור א"ס ב"ה אשר כדי שיומשך ממנו הארה להיות מקור לע"ס היה צריך להיות צמצום ומקום פנוי ואח"כ נמשך רק קו וחוט כנודע.

À plus forte raison en est-il ainsi par rapport à la Lumière infinie, béni soit-Il: pour qu'un rayonnement en émane et devienne la source des dix Séfirot, il fallut un tsimtsoum et un espace vacant, puis seul un kav, un fil, fut prolongé, comme on le sait.

והנה ענין שנקרא אש רק שיש אש לבנה ואש שחורה היינו כמ"ש במ"א בד"ה אתם נצבים בפ"י מ"ש כי הוי' אלקיך אש אוכל הוא כו'

Quant au fait qu'elle soit appelée feu, et qu'il existe un feu blanc et un feu noir, cela est expliqué ailleurs dans le discours commençant par «Vous vous tenez», à propos du verset «Car Ha-vaya ton D.ieu est un feu dévorant» etc.

ועוד דהנה דרך כלל יש ד' יסודות אש רוח מים עפר שהם נגד ד' עולמות אבי"ע והאש הוא בחי' אצילות דכמו שטבע האש להסתלק כך אצילות מרומם ונשגב מבי"ע כי ביי"ע הם נבראים ואצילות הם אלהות.

En outre, de manière générale, il existe quatre éléments: le feu, l'air, l'eau et la terre, qui correspondent aux quatre mondes: Atsilout, Béria, Yetsira et Assiya. Le feu est le niveau d'Atsilout: de même que le feu tend naturellement à s'élever, Atsilout est exalté et élevé au-dessus de Béria, Yetsira et Assiya; car Béria, Yetsira et Assiya sont des êtres créés, tandis qu'Atsilout est la Divinité.

והנה באצילות עצמו יש ג"כ אבי"ע שהכתר או גם החכמה עילאה נק' אצילות שבאצילות. ובינה נק' בריאה שבאצילות וזו "נ הם יצירה ועשיה שבאצילות ודרך כלל יותר יש אבי"ע דכללות ואצילות היותר עליון נקרא אש.

Or, au sein même d'Atsilout, on trouve également Atsilout, Béria, Yetsira et Assiya : Kéter, ou même la 'Hokhma suprême, est appelé Atsilout d'Atsilout; Bina est appelée Béria d'Atsilout; et Zeir Anpin et Noukva sont Yetsira et Assiya d'Atsilout. Plus généralement encore, il existe des Atsilout, Béria, Yetsira et Assiya globaux, et l'Atsilout le plus élevé est appelé feu.

ועכ"ז היא נק' אש שחורה לגבי המאציל א"ס ב"ה שנק' אש לבנה כו'. וגם בכלל ז"א לגבי ע"ק נק' אש שחורה לגבי אש לבנה)

Et pourtant, il est appelé feu noir par rapport à l'Émanateur, l'Infini, béni soit-Il, qui est appelé feu blanc etc. De même, en général, Zeir Anpin est appelé feu noir par rapport à Atika Kadicha, qui est le feu blanc.)

אך לפי שהעולמות אינם יכולים לקבל ולית מחשבה תפיסא ביה כו' לכך וירא אלקים את האור כי טוב לגנוז.

Mais puisque les mondes ne peuvent la recevoir et qu'« aucune pensée ne peut Le saisir » etc., « D.ieu vit que la lumière était bonne » à cacher.

ונגנז בבחי' ישת חשך סתרו כו' וזהו יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן לצמצם ולהעלים את האור Elle fut cachée sous la forme de « Il a fait des ténèbres Son refuge » etc. Tel est le sens de « Celui qui réside dans le secret du Très-Haut, qui loge à l'ombre de Chadaï » : contracter et dissimuler la lumière,

בכמה צמצומים ומסכים המבדילים ומסתירים את אורו ית' להיות בחי' גילוי למטה בחי' ג"ע העליון תענוג הנשמות כו' והשגתם באור ה' כו' בראתיו יצרתיו כו'.

par de nombreux tsimtsoumim et des écrans qui séparent et dissimulent Sa lumière, béni soit-Il, afin qu'une révélation existe en bas : le niveau du Jardin d'Éden supérieur, le plaisir des âmes etc., leur perception de la lumière de D.ieu etc. ; « Je l'ai créé, je l'ai formé » etc.

(ועמ"ש ע"פ וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו' באל שדי שאמר לעולמו די. ועיין בשער היחודים פרק שמיני יחוד ה' בענין אור מים רקיע שנמשך ע"י שם שדי

(Voir ce qui est écrit à propos de « Elokim parla » etc., « Je suis apparu à Avraham » etc., « comme Kel Chadaï », Lui qui dit à Son monde : « Assez » (daï). Voir aussi Shaar HaYichoudim, chapitre huit, cinquième yi'houd, à propos de la lumière, de l'eau et du firmament qui se prolongent par le Nom Chadaï.

ויוכן עפמ"ש בענין זה ע"פ הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו ועמ"ש בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע כו' שהוא ג"ע העליון שנק' רקיע ושיומשך להם מבחי' אורו ית' הוא ע"י כמה צמצומים כו' כנ"ל)

Cela se comprendra à la lumière de ce qui est écrit à ce sujet à propos de «Louez El dans Son sanctuaire, louez-Le dans le firmament de Sa puissance»; voir aussi le discours commençant par «Ils débattaient à l'Académie céleste» etc.: le Jardin d'Éden supérieur est appelé «firmament», et ce qui leur parvient de Sa lumière, béni soit-Il, se prolonge par de nombreux tsimt-soumim etc., comme indiqué plus haut.)

וזהו ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית פי' ובטובו מה שראה כי טוב לגנוז האור מזה נתהווה בחי' חידוש מעשה בראשית להיות מאין ליש בבחי' גילוי התענוג וההשגה

Tel est le sens de «Dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la création»: «Dans Sa bonté» signifie que, parce qu'Il vit qu'il était bon de cacher la lumière, l'œuvre de la création fut renouvelée, pour passer du néant à l'existence sous forme de révélation du plaisir et de la compréhension,

(וכמ"ש להנחיל אוהבי יש דקאי על הג"ע שנק' יש מאין ועיין מענין כי טוב לגנוז ר"פ פקודי דף ר"כ ע"ב ור"פ אמור דפ"ח ע"א וברכות בראש"י פ' ג' בא ס"פ י"ח ועמ"ש מענין ובטובו מחדש כו')

(comme il est écrit: «Faire hériter à ceux qui M'aiment le yech», qui désigne le Jardin d'Éden, appelé «quelque chose issu du néant» (yech me'ayin). Voir sur «il était bon de cacher» le début de Pekudei, 220b, le début d'Emor, 88a, Bereshis Rabbah, Parsha 3, fin de la section 18; voir aussi ce qui est écrit sur «Dans Sa bonté, Il renouvelle» etc.,

ע"י בחי' יו"ד שהוא בחינת צמצום כו' בד"ה ואתחנן ובד"ה אשירה כו' כי גאה גאה):

par le niveau du youd, qui est le tsimtsoum etc., dans le discours commençant par «Et j'ai imploré» et celui commençant par «Je chanterai» etc., «car Il s'est hautement élevé»).

5 קיצור וכמ"כ למעלה שגילוי האיר בג"ע הוא רק מבחי' אותיות ביו"ד נברא העוה"ב שהם לבושי'.

Résumé: De même, en haut, la révélation de la lumière dans le Jardin d'Éden ne provient que du niveau des lettres: «Le Monde futur fut créé par le youd»; ces lettres sont des vêtements.

אבל בעצמותו ית' לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וע"ז נאמר ישת חשך סתרו וזהו ממטה למעלה נק' מה שאין בו השגה בשם חשך.

Mais, quant à Son essence, béni soit-Il, «aucune pensée ne peut Le saisir». À ce sujet, il est dit: «Il a fait des ténèbres Son refuge.» En remontant du bas vers le haut, ce qui ne peut être compris est appelé ténèbres.

אבל מלמעלה למטה הוא בהיפוך. וזהו כי טוב לגנוז בבחי' חושך כדי להיות גילוי בגי'ע וזהו ובטובו מחדש:

Mais, en descendant du haut vers le bas, c'est l'inverse. Tel est le sens de «il était bon» de cacher [la lumière] sous forme de ténèbres, afin qu'une révélation existe dans le Jardin d'Éden; c'est là le sens de « Dans Sa bonté, Il renouvelle ».

6 ג והנה צמצום זה של ענין כי טוב לגנוז האור במקום החושך הוא כמו במשל בחינות אותיות שבנפש עצמה כדי להיות גילוי אותיות ממש במחשבה ודיבור

3. Or, ce tsimtsoum, par lequel il était bon de cacher la lumière dans le lieu des ténèbres, est comparable, dans l'analogie, au niveau des lettres présentes dans l'âme elle-même, afin que de véritables lettres puissent se révéler dans la pensée et la parole,

(ר"ל דכבר נתבא' שאף שצורת כ"ב אותיות הוא קבוע במהות הנפש עצמה מ"מ לא שהאותיות הם מהות הנפש ועצמותה שעצמות הנפש היא למעלה גם ממהות שכל ומדות המאירים ממנה בגוף

(c'est-à-dire: il a déjà été expliqué que, bien que la forme des vingt-deux lettres soit fixée dans l'être même de l'âme, les lettres ne sont pourtant pas l'être et l'essence de l'âme; car l'essence de l'âme dépasse même la nature de l'intellect et des attributs émotionnels qui émanent d'elle dans le corps,

כי אם שנעלית מהם בעילוי רב אלא שהארה וכח ממנה כשנמשך ומתלבש במוח נעשה מקור השכל שבמוח. ובעוד הכח ההוא כלול בעצם הנפש הוא למעלה מבחי' ומהות מקור השכל שבמוח.

dont elle est très largement supérieure. Seul un rayonnement, une puissance qui en émane, lorsqu'il descend et se revêt dans le cerveau, devient la source de l'intellect dans le cerveau. Tant que cette puissance est incluse dans l'essence de l'âme, elle dépasse le niveau et la nature de la source de l'intellect dans le cerveau.

ועד"ז גם האותיות הכלולים בנפש הוא ענין כחות שבירידת' להתגלות במחשבה ודיבור יצטיירו מהם בחי' אותיות. ועכ"ז כחות אלו עם שהם למעלה עדיין מבחינת אותיות המחשבה והדבור ממש עכ"ז הוא בחי' ירידה וצמצום לגבי מהות הנפש ועצמותה ממש.

De même, les lettres incluses dans l'âme sont des puissances à partir desquelles, en descendant pour se révéler dans la pensée et la parole, prennent forme les lettres. Pourtant, bien que ces puissances soient encore supérieures aux lettres mêmes de la pensée et de la parole, elles représentent déjà une descente et une contraction par rapport à l'être et à l'essence mêmes de l'âme.

וצמצום זה הוא בשביל להיות מזה אח"כ גילוי אותיות המשחבה ודבור שהן בחי' אותיות חומריים ממש והוא עוד צמצום גמור ממש.

Cette contraction a pour but de faire ensuite apparaître les lettres de la pensée et de la parole, qui sont véritablement des lettres matérielles; cela constitue une contraction complète et réelle supplémentaire.

וראשית צמצום זה הוא מה שמתהוים בחי' צורת האותיות בלי חומר בהנפש עצמה וכל בחי' צמצומים אלו הוא משל לענין כי טוב לגנוז.

Le commencement de cette contraction est la formation, au sein de l'âme même, de la forme des lettres sans matière. Tous ces degrés de contraction sont une analogie de «il était bon de cacher».

פי' דאיתא בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה והוא ענין הצמצום להיות התהוות אותיות החקיקה עד"מ. והענין כמ"ש ע"פזאת חקת התורה שהחקיקה הוא גבוה יותר מאותיות הכתב שהרי הוא מיניה וביה.

C'est-à-dire qu'il est dit au début: «Au commencement de l'intention du Roi, Il grava des gravures dans la lumière suprême.» Il s'agit du tsimtsoum qui donne naissance, pour ainsi dire, aux lettres gravées. Comme il est expliqué à propos de «Ceci est le statut ('houkat) de la Torah», la gravure est supérieure aux lettres écrites, car elle est issue de la chose même et en fait partie.

וזהו ענין חרות על הלוחות כו' משא"כ אותיות הכתב הדיוט הוא דבר בפ"ע וגם משחיר הקלף לגמרי אך

Tel est le sens de «gravé ('harout) sur les Tables» etc. Les lettres d'encre, en revanche, sont une chose distincte et noircissent entièrement le parchemin. Mais

הנה האותיות החקוקים אף שהם מיניה וביה עכ"ז הם ג"כ משחירים קצת האבן הטוב הבהיר שכשעושין בו חקיקה נחשך קצת בהירותו שהיה קודם החקיקה שבמקום החקיקה אינו בהיר כל כך.

les lettres gravées, bien qu'elles soient de la chose même et en elle, assombrissent elles aussi quelque peu la pierre précieuse brillante: lorsqu'on y grave, sa clarté d'avant la gravure s'obscurcit un peu, car l'endroit gravé est moins brillant.

והנמשל מוכן שזהו ענין ישת חשך סתרו בחי' כתר עליון שנמשך ממלי' דא"ס בחי' אותיות שעם היותו עדיין בחי' א"ס.

L'application est claire : tel est le sens de « Il a fait des ténèbres Son refuge » : le niveau de Kéter suprême, qui émane de Mal'hout de l'Infini, le niveau des lettres ; bien qu'il relève encore du niveau de l'Infini,

וכמו אותיות החקיקה מיניה וביה ולמעלה מבחי' חו"ב שנקי' עשיה ממש לגבי א"ס כמו דיו ע"ג הקלף כו' עכ"ז גם הכתר נקי' חושך ואש שחורה לגבי א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מהכתר ונקי' אש לבנה

et soit comme les lettres gravées, issues de la chose même et en elle, et supérieure à 'Hokhma et Bina, qui sont appelées véritablement « action » par rapport à l'Infini, comme de l'encre sur du parchemin etc., Kéter aussi est appelé ténèbres et feu noir par rapport à l'Infini, béni soit-Il, qui est infiniment supérieur à Kéter et appelé feu blanc.

והרי צמצום זה כדי להיות התהוות אח"כ בחי' חו"ב וג"ע שהוא כמשל אותיות שנכתבים בדיו כו' בחי' שחור ממש וזהו ג"כ עד"מ ענין התהוות אותיות הנפש שהם

Ce tsimtsoum vise à faire apparaître ensuite 'Hokhma, Bina et le Jardin d'Éden, comparables à des lettres écrites à l'encre etc., d'un noir véritable. Cela aussi correspond, par analogie, à l'apparition des lettres de l'âme, qui sont

כמו אותיות החקוקים מיניה וביה כדי שיתהוו אח"כ אותיות ממש במחשבה ודבור חומריים ממש אש שחורה ממש. והנה אף שלגבי הא"ס נקי' אותיות שבחקיקה ג"כ בחי' חשך כנ"ל עכ"ז לגבי האותיות שבכתב

comme des lettres gravées, issues de la chose même et en elle, afin que puissent ensuite apparaître les lettres véritables de la pensée et de la parole, matérielles, un véritable feu noir. Or, bien que, par rapport à l'Infini, les lettres gravées soient elles aussi appelées ténèbres, comme indiqué plus haut, néanmoins, par rapport aux lettres écrites,

דהיינו בחי' חו"ב מקורי' הג"ע ונהר יוצא מעדן נקי' הכתר אש לבנה ממש שהרי הוא רק מיניה וביה עד"מ ולכן נקי' הז"א דאצילות לגב' הכתר אש שחורה ע"ג אש לבנה)

c'est-à-dire au niveau de 'Hokhma et Bina, sources du Jardin d'Éden, [comme dans le verset] « Un fleuve sort d'Éden », Kéter est véritablement appelé feu blanc, puisqu'il est seulement issu de la chose même et en elle, à titre d'analogie. C'est pourquoi Zeir Anpin d'Atsilout est appelé feu noir sur feu blanc par rapport à Kéter)

(כמ"ש בפ' נשא קל"ב א') ועדי"ז גם הז"א נקרא לגבי המלכות דאצילות נהורא חיוורא והיא נק' אצלו נהורא אוכמא

(comme il est écrit dans Parshas Nasso, 132a). De même, Zeir Anpin, par rapport à Mal'hout d'Atsilout, est appelé «lumière blanche», tandis que celle-ci est appelée, par rapport à lui, «lumière noire»

(כמ"ש בפ' בראשית בדף נ"א ע"א ובפ' לך לך דף פ"ג ע"ב ובפ' שופטים ער"ה א')

(comme il est écrit dans Parshas Bereshis, 51a, dans Parshas Lech Lecha, 83b, et dans Parshas Shoftim, 275a).

כי מלכות שהיא מקור לבי"ע נקראת מדת לילה וחושך שמוסתר ומלוכש בה אור א"ס בבחי' הסתר והעלם מלכותך מלכות כל עולמים מלשון העלם.

Car Mal'hout, source de Béria, Yetsira et Assiya, est appelée l'attribut de la nuit et des ténèbres: la Lumière infinie s'y trouve cachée et revêtue sous une forme dissimulée et occulte: «Ton règne (mal'houte'ha) est un règne sur tous les mondes (olamim)», le mot olamim étant lié au terme he'elem, dissimulation.

משא"כ בחי' ז"א שהוא אצילות יחודא עילאה נק' יום ואור. וכמ"ש בד"ה רני ושמחי גבי רננא ברמשא ושמחה בצפרא ועמ"ש סד"ה וידעת היום

En revanche, le niveau de Zeir Anpin, qui est Atsilout et l'unité supérieure, est appelé jour et lumière. Comme il est écrit dans le discours commençant par «Chante et réjouis-toi», à propos de «chant joyeux le soir et joie le matin»; voir également la fin du discours commençant par «Tu sauras aujourd'hui».

וזהו ביו"ד נברא העוה"ב וכמשל הדיו שע"ג הקלף שהקלף החלק רומז לבחי' אש לבנה אור א"ס ב"ה בעצמו כביכול דלית מחשבה תפיסא ביה (ועמ"ש ע"פ שימני כחותם)

Tel est le sens de «Le Monde futur fut créé par le youd», comme dans l'analogie de l'encre sur le parchemin: le parchemin lisse évoque le feu blanc, la Lumière infinie, béni soit-Il, dans Son être même, pour ainsi dire, que «nulle pensée ne peut saisir» (voir ce qui est écrit à propos de «Place-moi comme un sceau»),

אלא ע"י היוד בחי' נקודה שחורה שמשחיר הקלף כדי להיות בחי' גילוי והשגה בתמונת אות היוד.

mais seulement par le youd, le point noir qui noircit le parchemin, afin qu'il y ait révélation et compréhension sous la forme de la lettre youd.

והנה כמו במשל הנ"ל כאשר בא לידי גילוי אותיות המחשבה אף שאינן רק לבושים להשכל מ"מ אינן דבר נפרד לגמרי להיות דבר בפ"ע שהרי מה שמחשב ומהרהר באותיות אלו הוא בחי השכל עצמו.

Or, comme dans l'analogie ci-dessus, lorsque les lettres de la pensée se révèlent, bien qu'elles ne soient que des vêtements de l'intellect, elles n'en sont pas pour autant entièrement séparées, comme si elles existaient indépendamment; car ce qu'il pense et médite à travers ces lettres est l'intellect lui-même.

וכן עד"מ בחי היו"ד שעל הקלף שהדיו משחיר את הקלף להתגלות תמונת יו"ד הנה הדיו בעצמו אינו דבר ממשי להיות נחשב לדבר בפ"ע אלא שמשחי את הקלף כדי שהקלף יגלה תמונה של היו"ד

De même, à titre d'analogie, pour le youd sur le parchemin: l'encre noircit le parchemin afin que se révèle la forme d'un youd, mais l'encre elle-même n'est pas une substance réelle qu'on puisse considérer comme une chose indépendante; elle ne fait que noircir le parchemin, afin que celui-ci révèle la forme du youd,

(היינו שעם היות תמונת היו"ד הוא רק מהדיו הרי בלתי הקלף הנושא וסובלו לא היה ממנו שום תמונה כלל. ולכן ארז"ל כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותיה פסולה א"כ הדיו אינו

(c'est-à-dire que, bien que la forme du youd provienne uniquement de l'encre, sans le parchemin qui la porte et la soutient, elle ne formerait aucune figure. C'est pourquoi nos Sages ont dit: «Toute lettre qui n'est pas entourée de parchemin sur ses quatre côtés est invalide.» Ainsi, l'encre ne fait que

אלא שמשחיר כו' כדי שהקלף יגלה כו' ור"ל בנמשל כי הקלף עצמו שהוא א"ס ב"ה מגלה את היו"ד שהוא חכמה עילאה כי אנת חכים אנת ממש שאור א"ס ב"ה נמשך ומאיר בחכמה עילאה.

noircir etc., afin que le parchemin révèle etc. Dans l'application, cela signifie que le parchemin lui-même, qui est l'Infini, béni soit-Il, révèle le youd, c'est-à-dire la 'Hokhma suprême; car «Tu es sage» signifie: Toi-même, et la Lumière infinie, béni soit-Il, se prolonge et brille dans la 'Hokhma suprême.

ועמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה בפ"י ויקרא הוי' הוי' ומ"ש מזה ג"כ סד"ה שובה ישראל) כך הנה בנמשל ע"י הצמצומים הרבים מתגלה אור א"ס ב"ה בעצמו וכבודו בגילוי למטה.

Voir ce qui est écrit à propos de «Israël vit la grande main», dans l'explication de «Il proclama: Havaya, Havaya», et ce qui est également écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Reviens, Israël»). Ainsi, dans l'application, les nombreux tsimtsumim permettent à la Lumière infinie, béni soit-Il, dans Son être et Sa gloire mêmes, de se révéler en bas.

וזהו ביוד נברא העוה"ב תענוג הנשמות באור א"ס ב"ה ממש (ועיין בפ' בלק) (קצ"א א') ועמ"ש בד"ה שרי אשתך.

Tel est le sens de « Le Monde futur fut créé par le youd » : le plaisir des âmes dans la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même. (Voir Parshas Balak, 191a.) Voir également le discours commençant par « Sarai, ta femme ».

וענין שהיו"ד בחי נקודה ואות קטן מכל האותיות עמ"ש בביאור ע"פ מים רבים גבי וזהו אחות לנו קטנה ועזח"ב תרומה (קס"ה ב') בגין דאית כו'

Concernant le youd, qui est un point et la plus petite des lettres, voir ce qui est écrit dans l'explication de « De grandes eaux », à propos de « Et voici, nous avons une petite sœur » ; voir aussi le Zohar, partie II, Terouma, 165b : « Bien que... » etc.,

אע"ג כו' והוא ענן מיעוט הכלי ורבויו האור ע"ד צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה (ועיין בגמרא פ"ג דמנחות דכ"ט סע"ב):

« bien que... » etc. Il s'agit du petit réceptacle et de la grande abondance de lumière, comme dans l'expression : « Les justes disent peu et font beaucoup » (voir la Guemara, chapitre 3 de Menachot, 29b, fin).

7 קיצור. וצמצום זה הוא כמשל בחינת אותיות שבנפש ואח"כ נמשך מזה ההתלבשות באותיות המחשבה. והוא כענין חקיקה וכתובה וכמו שמ"מ מהו מחשב באותיות המחשבה הלא השכל עצמו

Résumé : Cette contraction est, dans l'analogie, comparable au niveau des lettres dans l'âme, et c'est de là que découle ensuite l'enveloppement dans les lettres de la pensée. Cela ressemble à la gravure et à l'écriture. Et, de même, qu'est-ce qui pense dans les lettres de la pensée ? C'est bien l'intellect lui-même ;

וכן הדיו מתאחד עם הקלף הלבן הסובלו. כן בנמשל ע"י אות יו"ד שנברא בו העוה"ב נמשך ומתגלה אור א"ס ב"ה בעצמו:

de même, l'encre s'unit au parchemin blanc qui la porte ; ainsi, dans l'application, par la lettre youd avec laquelle le Monde futur a été créé, la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, est attirée et révélée.

8 וזהו שהשרפים אומרים קדוש מחמת השגתם אור א"ס ב"ה שהוא מובדל ולית מחשבה תפיסא ביה וג' פעמים קדוש נגד תלת עלמין ב"ע מלא כל הארץ כבודו שהתלבשות בחי' קדוש הוא הכל כו'

C'est pourquoi les Séraphins disent: «Saint», en raison de leur perception de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui est séparée et dont «aucune pensée ne peut saisir» quoi que ce soit. [Ils disent] «Saint» trois fois, en correspondance avec les trois mondes de Béria, Yetsira et Assiya. «Toute la terre est pleine de Sa gloire»: l'enveloppement du niveau de «Saint» se trouve en toute chose, etc.

(ור"ל כמו שבג"ע העליון מאיר אור א"ס בבחי' השגת הנשמות כמ"כ השרפים לפי שהם ג"כ בעולם הבריאה אומרים קדוש כו' שמשיגים איך אור א"ס מובדל ואיך שכל ההמשכה רק ע"י צמצום אות יוד.

(Cela signifie que, de même que, dans le Jardin d'Éden supérieur, la Lumière infinie brille sous forme de perception par les âmes, de même les Séraphins, puisqu'ils se trouvent eux aussi dans le Monde de Béria, disent «Saint», etc., car ils perçoivent combien la Lumière infinie est séparée et que tout son influx ne se produit que par la contraction de la lettre youd.

אבל עצמיות אור אין סוף הוא קדוש ומובדל כו' ולפי שהם בבריאה שהוא ראשית התהוות היש מאין ע"כ משיגים שהוא ית' קדוש כו' וענין ג' פעמים קדוש עמ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל וע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו)

Mais l'essence même de la Lumière infinie est sainte et séparée, etc. Puisqu'ils se trouvent en Béria, qui est le commencement de l'apparition de l'être à partir du néant, ils perçoivent donc qu'Il, béni soit-Il, est saint, etc. Au sujet des trois fois «Saint», voir ce qui est écrit dans l'explication de «Et maintenant, que la puissance soit grande» et de «Après Havaya votre D.ieu vous marcherez».

והנה האופנים שהם למטה מהם במדרגה אומרים ברוך כבוד ה' זו מדת מלכותו ית' כי מלכותך מלכות כל עולמים שכל עולמים הם רק בחי' אותיות כו' וברוך ונמשך מבחי' סוכ"ע מעלמא דאתכסיא כו'.

Or, les Ofanim, qui leur sont inférieurs en degré, disent: «Bénie soit la gloire de Havaya»: il s'agit de l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, car «Ta royauté est une royauté sur tous les mondes», et tous les mondes ne sont que le niveau des lettres, etc. «Bénie» est également attirée du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), depuis le monde caché, etc.

9 וביאור הענין כי הנה יש שני בחינות במלאכים יש שהם בחי' משפיעים שהם משפיעים כל ההשפעות לעוה"ז ע"י המזלות כו' והם בחי' האופנים שאומרים ברוך כבוד כו'

Voici l'explication: il existe deux catégories d'anges. Certains sont des dispensateurs: ils transmettent tous les influx à ce monde par l'intermédiaire des constellations, etc. Ce sont les Ofanim, qui disent: «Bénie soit la gloire», etc.

ברוך הוא המשכה שיומשך כבוד ה' מבחי' מקומו שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו וזהו ענין ברוך המקום והוא ענין המשכת השפע דלעילא שממשיכים האופנים באמרם ברוך.

«Bénie» (baroukh) désigne une attraction: que la gloire de Havaya soit attirée du niveau de «Son lieu» — Lui qui est le lieu du monde, alors que le monde n'est pas Son lieu. Tel est le sens de «Béni soit le Lieu» (HaMakom), et c'est l'attraction de l'influx d'en haut que les Ofanim attirent en disant «Bénie».

10 ויש מלאכים שהם בחינת מקבלים שמקבלים דין מן דין ואינם משפיעים כלל למטה רק הם בחינת מקבלים והוא בחי' השרפים שאומרים קדוש כו' והם נעלים מבחינת המלאכים המשפיעים.

Il existe aussi des anges qui sont des récepteurs, qui «reçoivent les uns des autres» et ne dispensent rien du tout vers le bas: ils ne font que recevoir. Ce sont les Séraphins, qui disent «Saint», etc., et ils sont plus élevés que les anges dispensateurs.

וז"ש אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומו (בדניאל ס"ז) פי' קדמוהי יקומו היינו בחי' השרפים המקבלים כו'

C'est à cela que se rapporte ce qui est écrit: «Des milliers de milliers Le servent, et des myriades de myriades se tiennent devant Lui» (Daniel, chapter 7). «Se tiennent devant Lui» désigne les Séraphins, les récepteurs, etc.,

שאומרים קדוש ועמ"ש במ"א בענין משריין ורתיכין הנזכר בפ' בשלח (דמ"ח ע"ב) ומ"ש בד"ה ואתא מרכבות קדש והיינו כמ"ש יוצר אור ובורא חושך.

qui disent «Saint». Voir ce qui est écrit ailleurs au sujet des «camps et chars» mentionnés dans Parshas Beshalach (48b), ainsi que ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et Il vint des myriades saintes». C'est en ce sens qu'il est écrit: «Qui forme la lumière et crée les ténèbres.»

פ"י יצירה הוא בחי' אור שמשם נמשך ההשפעה למטה והוא מדרגת האופנים המשפיעים למטה לכל הבהמות וחיות וגם קטן עד י"ג שנים מקבל מבחי' האופנים.

Cela signifie que Yetsira est le niveau de la lumière, d'où l'influx est attiré vers le bas ; c'est le degré des Ofanim, qui dispensent vers le bas à tous les animaux et aux bêtes. Même un enfant de moins de treize ans reçoit du niveau des Ofanim.

11 ולכך נקרא אור שהוא בחי' אש לבנה לגבי דידן לפי שמאיר ומשפיע למטה. ובורא חושך הוא בחינת השרפים שכבריאם שהם בבחי' אש שחורה שהוא החושך.

C'est pourquoi on l'appelle lumière : de notre point de vue, elle est le niveau du feu blanc, puisqu'elle brille et dispense vers le bas. « Et crée les ténèbres » désigne le niveau des Séraphins en Béria, qui sont à l'image du feu noir, lequel est ténèbres.

והוא מפני שמסתלקים רק למעלה שאומרים קדוש כו' לכך הם בבחינת אש שחורה וחושך ע"ש ההסתלקות כו'.

C'est parce qu'ils ne s'élèvent que vers le haut, en disant « Saint », etc. ; ils sont donc à l'image du feu noir et des ténèbres, en raison de leur retrait, etc.

12 וכמ"כ הוא ענין קדוש וברוך כי קדוש הוא מה שמובדל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל והוא בחי' ישת חשך סתרו כמבואר לעיל אות ב'. ובחינת ברוך זהו ענין אש לבנה להיות גילוי למטה.

Il en va de même pour « Saint » et « Bénie ». « Saint » désigne ce qui est séparé et dont « aucune pensée ne peut saisir » quoi que ce soit ; c'est le niveau de « Il a fait des ténèbres Sa retraite », comme expliqué plus haut, à la section 2. Le niveau de « Bénie » correspond au feu blanc, c'est-à-dire à la révélation en bas.

אך זהו ממה למעלה אבל מלמעלה למטה הוא בהפך שבחי' קדוש נקרא אש לבנה לגבי המשכת בחי' ברוך כבוד שהוא בחי' מלכותך בחינת אותיות כו'

Mais cela se comprend du bas vers le haut. Du haut vers le bas, c'est l'inverse : le niveau de « Saint » est appelé feu blanc par rapport à l'attraction du niveau de « Bénie soit la gloire », qui est le niveau de « Ta royauté », le niveau des lettres, etc.

כיקדוש הוא בחי' כתר כו' יש בו ב' בחינות כבוד תתאה היא מדת מלכותו ית' וכבוד עילאה חכמה עילאה והכל

Car « Saint » est le niveau de Kéter, etc. Dans la « gloire », il y a deux niveaux : la gloire inférieure, qui est l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, et la gloire supérieure, la 'Hokhma suprême ; et tout cela

נקי' אש שחורה לגבי כתר עליון כנ"ל מענין דיו ע"ג קלף לבן כו' ועמ"ש מענין קדוש וברוך בד"ה אם בהרת קדמה כו' ובד"ה לבבתני אחותי.

est appelé feu noir par rapport à Kéter suprême, comme dit plus haut à propos de l'encre sur le parchemin blanc, etc. Voir aussi ce qui est écrit au sujet de «Saint» et «Bénie» dans le discours commençant par «Si la tache blanche a précédé», etc., et dans le discours commençant par «Tu as ravi mon cœur, ma sœur».

נמצא קדוש וברוך שאומרים השרפים והאופנים זהו ענין בחי' אש לבנה שעל גבי אש שחורה כנ"ל
Il s'ensuit que le «Saint» et le «Bénie» prononcés par les Séraphins et les Ofanim correspondent au feu blanc posé sur le feu noir, comme dit plus haut.

וזהו שנק' כן הקב"ה בשני בחינות אלו יחד דקדוש וברוך כי עדי' הוא המשכת וגילוי אור א"ס ב"ה שהוא קדוש וברוך הוא.

C'est pourquoi le Saint béni soit-Il est désigné ensemble par ces deux aspects, «Saint» et «Béni» (Kadoch Baroukh Hou); car c'est de cette manière que la Lumière infinie, béni soit-Il, est attirée et révélée: Il est saint et béni.

13 והנה האופנים לפי ששומעים בחינת קדוש שאומרים השרפים לפיכך מתנשאים ברעש גדול וענין הרעש הוא ענין הביטול באור א"ס ב"ה לצאת מנרתקם

Or, parce que les Ofanim entendent le niveau de «Saint» que proclament les Séraphim, ils s'élèvent dans un grand tumulte. Ce tumulte exprime l'annulation de soi dans la Lumière infinie, béni soit-Il, afin de sortir de leur enveloppe.

והשגתם כפי מזגם ותכונתם מחמת ששומעים דבר חדש מה שלמעלה מכח השגתם משא"כ השרפים אף שהם ג"כ בטלים ודאי באור א"ס ב"ה ביתר שאת ומעלה

et leur compréhension, conforme à leur tempérament et à leur nature, vient de ce qu'ils entendent quelque chose de nouveau, qui dépasse leur capacité de compréhension. Les Séraphim, en revanche, bien qu'ils soient eux aussi certainement annulés dans la Lumière infinie, béni soit-Il, à un degré et à un niveau supérieurs,

אך הנה שרפים עומדים ממעל לו כתיב שאין השגה זו אצלם חידוש כ"כ למעלה מהשגתם לכך לא נאמר אצלם ברעש גדול

pourtant, il est écrit: «Les Séraphim se tiennent au-dessus de lui»; cette perception n'est pas pour eux une nouveauté si grande, qui dépasserait leur compréhension. C'est pourquoi il n'est pas dit à leur sujet «dans un grand tumulte»,

כמו באופנים (ועמ"ש מזה בד"ה והיה מדי חדש שזהו ענין המשל כבן כרך שראה את המלך או כבן כפר כו' והוא ההפרש שבין חול לשבת כו' והנה השרפים לפי שהביטול שלהם הוא בבחינת אתכסיא

comme c'est le cas pour les Ofanim. (Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Et il arrivera, de nouvelle lune en nouvelle lune»: c'est l'idée de la parabole du citadin qui a vu le roi, ou du villageois, etc., et c'est la différence entre les jours de semaine et Chabbat, etc. Or, les Séraphim, puisque leur annulation de soi relève de la dimension cachée

ופנימית ע"כ ממשיכים ג"כ בחי' קדוש מה שהוא בבחי' העלם והאופנים שביטולם בבחי' אתגליא ע"כ ממשיכים ג"כ בחינת ברוך בחי' אותיות שהוא בחי' אתגליא כו' ועמ"ש בד"ה וידעת היום גבי וכל קרב וכליות יזמרו לשמך:)

et intérieure, font donc également descendre le niveau de «Saint», qui relève du caché. Les Ofanim, dont l'annulation de soi relève de la dimension révélée, font donc également descendre le niveau de «Béni», le niveau des lettres, qui relève du révélé, etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et tu connaîtras ce jour», au sujet de «toutes les entrailles et les reins chanteront Ton Nom».

14 קיצור. וזהו ג"כ ענין שהשרפים אומרים קדוש והאופנים ברוך כי השרפים מבריא בורא חושך אש שחורה בחי' קדמוהי יקומו ע"כ אומרים קדוש מובדל ישת חשך סתרו.

Résumé: C'est aussi l'idée que les Séraphim disent «Saint» et les Ofanim «Béni». Les Séraphim viennent de Béria: «Il crée les ténèbres», le feu noir, le niveau de «ils se tiennent devant Lui»; c'est pourquoi ils disent «Saint», séparé: «Il fit des ténèbres Sa cachette».

והאופנים מיצירה. יוצר אור משפיעים למטה ואומרים ברוך כבוד כו' וכ"ז נקרא כן מלמטה למעלה וכנ"ל:ד

Les Ofanim viennent de Yetsira: «Il forme la lumière»; ils influencent ce qui est en bas et disent: «Béni soit la gloire...», etc. Tout cela est ainsi désigné selon une perspective allant du bas vers le haut, comme indiqué précédemment.

והנה ככל הדברים האלה הוא בעבודת ה' בכל אדם בחינת אהבה לוויה ובחי' אהבה מסותרת

4. Or, toutes ces notions se retrouvent de la même manière dans le service divin de chaque personne: le niveau de l'amour révélé et celui de l'amour caché.

(והיינו דוגמת ב' בחי' הנ"ל דאופנים ושרפים. והאהבה המסותרת נק' אש שחורה ע"ד שנתבאר לעיל בענין השרפים שנק' אש שחורה אלא שהנשמות הם במח"י פנימית יותר)

(C'est-à-dire que cela correspond aux deux niveaux évoqués plus haut, ceux des Ofanim et des Séraphim. L'amour caché est appelé feu noir, comme il a été expliqué plus haut à propos des Séraphim, qui sont appelés feu noir, si ce n'est que les âmes relèvent d'un niveau plus intérieur.)

כי הנה גילוי האהב' ע"י ההתבוננ' בגדולת א"ס ב"ה שיוליד מבינתו רשפי אש וצמאון כו'

En effet, la révélation de l'amour par la méditation sur la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui fait naître de sa compréhension des flammes ardentes et une soif, etc.,

להכליל ולהבטל אליו ית' במציאות ובמס"נ אין זה ע"י פעולת ההתבוננות לבדה שמתהווה מכח בינתו מדת האהבה מאין ליש

afin d'être inclus et annulé en Lui, béni soit-Il, dans l'existence même, et de se sacrifier, ne résulte pas du seul acte de méditation, comme si l'attribut de l'amour venait à l'existence, de néant à quelque chose, par la force de sa compréhension.

אלא ההתבוננות הוא הגורם להיות נמשך מבחינת אהבה המסותרת שישנה בטבע האדם מבחי' שלמעלה מן הדעת בבחי' חשך והסתר פנים להיות בגילוי הלב ע"י התבוננות ודעת ולהגדיל מדורת אש האהבה כו'

La méditation est plutôt la cause qui permet de faire surgir le niveau de l'amour caché, présent par nature chez l'homme et provenant d'un niveau supérieur à la connaissance, dans l'obscurité et le retrait de la Face, afin qu'il se révèle dans le cœur grâce à la méditation et à la connaissance, et qu'il agrandisse le brasier de l'amour, etc.

(ור"ל שזהו כדמות ראייה למציאות אהבה המסותרת כי גילוי האהבה כו' אין זה כו' אלא כו' כנ"ל)

(Cela signifie que c'est une sorte de preuve de l'existence de l'amour caché: la révélation de l'amour, etc., ne vient pas de cela, etc., mais de cela, etc., comme indiqué précédemment.)

והתהוות האהבה מאין ליש היא קבוע בנפש ומהות הנפש עצמה היא שכל ומדות אהבה ויראה כו'

La formation de l'amour, de néant à quelque chose, est ancrée dans l'âme, et l'essence même de l'âme est intellect et attributs émotionnels, amour et crainte, etc. ;

כי חלק אלוה ממעל הוא וכבן שנמשך ממוח האב כו' אשר בטבע אינו רוצה להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ויכול למסור נפשו על קדה"ש כו'

car elle est «une parcelle de D.ieu d'en haut», comme un fils issu du cerveau de son père, etc., qui, par nature, ne veut pas être séparé de Son unité et de Son unicité, béni soit-Il, et peut donner sa vie pour la sanctification du Nom de D.ieu, etc.,

כמ"ש בס' של בינוני (ועמ"ש בד"ה ביום השמיני שלח את העם ששרש אהבה זו נלקח מבחי' קדם מבחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו' ישת חשך סתרו כו')

comme il est écrit dans le Livre des Intermédiaires. (Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Le huitième jour, il renvoya le peuple»: la racine de cet amour est tirée du niveau de «l'Antérieur» (Kedem), du niveau de «Car Mes pensées ne sont pas vos pensées», etc., «Il fit des ténèbres Sa cachette», etc.)

ועמ"ש בד"ה אם בחקתי שבחי' זו הוא מצד בעבר הנהר ישבו אבותיכם עלו במחשבה היינו מו"ס אותיות החקוקים כו' גליף גליפו בטהירו עילאה נשמה שנתת בי טהורה היא והוא ענין האותיות שמיניה וביה.

Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Si vous suivez Mes statuts»: ce niveau vient de «Vos pères habitaient au-delà du fleuve», «ils s'élevèrent dans la pensée», c'est-à-dire du cerveau caché (mo'ha setima'a), des lettres gravées, etc.: «Il grava des gravures dans la radiance suprême»; «L'âme que Tu as mise en moi est pure». Voilà ce que désignent les lettres qui procèdent de la chose elle-même et sont en elle.

וזהו ענין ששזפתני השמש אש לבנה כדלקמן כי החקיקה היא באש לבנה מיניה וביה רק שהחקיקה היא מקור ושרש לשחרות דאש שחורה שלמעלה למטה כנ"ל)

C'est là le sens de «le soleil m'a brûlée», le feu blanc, comme il sera expliqué plus loin; car la gravure se trouve dans le feu blanc, qui provient de la chose elle-même et est en elle. Cette gravure est toutefois la source et la racine de la noirceur du feu noir, du haut vers le bas, comme indiqué précédemment.)

ובכדי שתהיה בבחי' גילוי הלב לצאת מההעלם אל הגילוי הוא ע"י התבוננות באור א"ס ב"ה ממש דלית מחשבה תפיסא ביה כלל.

Pour qu'il se révèle dans le cœur et passe du caché au révélé, il faut méditer sur la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, que «nulle pensée ne peut saisir» en aucune façon.

ועדי"ז ניתן סדר התפלה ופסוקי דזמרה וברכת יוצר אור איך שבטובו הגנוז מחדש כו' והמלאכים אומרים קדוש כו'

C'est selon ce processus qu'a été établi l'ordre de la prière : les Psaumes de louange, puis la bénédiction « Qui forme la lumière », où l'on médite sur la façon dont « dans Sa bonté », qui est cachée, Il renouvelle, etc., et sur les anges qui disent « Saint », etc.

והוא בחי' רעש התחדשות ההשגה כי בלילה בשינה אחד מששים כו' ובבקר נעשה בריה חדשה אתה נפתחה בי כו'.

C'est le niveau du tumulte, le renouvellement de la compréhension : la nuit, durant le sommeil, il y a un soixantième, etc. ; le matin, on devient une nouvelle créature : « Tu l'as insufflée en moi », etc.

ואחר הרעש אש הוא בחי' ק"ש ואהבת כי נר הוי' נשמת אדם כנר ושלחבת העולה מאליה (ועמ"ש בד"ה והקרבתם עולה אשה)

«Après le tumulte, le feu» : c'est le niveau du Chema et de «Tu aimeras». Car «la lampe de Havaya est l'âme de l'homme», semblable à une lampe et à une flamme qui s'élève d'elle-même. (Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Et vous offrirez un holocauste, un feu sacrificiel».)

דהיינו כמ"ש אליך הוי' נפשי אשא להכלל מחשבה במחשבה ודבור בדבור ודברת כם בשבתך בביתך כו' וזו היא התגלות אמיתית אור האהבה בקרב איש ולב עמוק

C'est-à-dire, comme il est écrit : «Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme», afin que la pensée soit incluse dans la pensée et la parole dans la parole : «Tu en parleras lorsque tu seras assis dans ta maison», etc. Telle est la véritable révélation de la lumière de l'amour au-dedans de l'homme, dans la profondeur du cœur.

אלא שצריך להקדים בחי' הרעש מבחי' החושך כבריינו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא וכתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד ערב בחינת חשך ואח"כ הבקר אור להתגלות בבחינת יום וגילוי בחי' אחד

Mais le niveau du tumulte, issu du niveau des ténèbres, doit précéder, comme lors de la création du monde : d'abord les ténèbres, puis la lumière. Il est écrit : «Il y eut un soir, puis il y eut un matin : un jour.» Le soir est le niveau des ténèbres ; ensuite vient le matin, la lumière, pour se révéler comme le jour et révéler le niveau de «Un».

(ועמ"ש בד"ה תחת אשר לא עבדת ועמ"ש בד"ה ענין חנוכה בענין בבקר בבקר בהטיבו את הנרות כו' ועיין בזהר בלק דף ר"ד סע"א וע"ב ועמ"ש ע"פ וישכם לבן בבקר וסד"ה להבין ענין הברכות וע' בזהר ויקרא דכ"ב ב' ועמ"ש סד"ה וידעת היום)

(Voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Parce que tu n'as pas servi», ainsi que dans le discours sur le sens de 'Hanouka, à propos de «chaque matin, lorsqu'il préparait les lampes», etc. Voyez aussi le Zohar, Balak, 204a fin et 204b; ce qui est écrit sur «Lavan se leva de bon matin»; la fin du discours qui commence par «Pour comprendre le sens des bénédictions»; le Zohar, Vayikra, 22b; et la fin du discours qui commence par «Et tu connaîtras ce jour».)

ואחר האש קול דממה דקה הוא בתפלת שמונה עשרה ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם שיהא ברוך ונמשך בחי' הוי' אור א"ס ב"ה בעצמו וכבודו ותמן קאתי מלכא כו'

«Après le feu, une voix ténue et silencieuse»: c'est la prière des Dix-huit bénédictions: «Béni sois-Tu, Havaya notre D.ieu, Roi de l'univers», afin que le niveau de Havaya, la Lumière infinie, béni soit-Il, en Son être propre et dans Sa gloire, soit béni et amené ici-bas; «et c'est alors que le Roi vient», etc.

וגילוי הוי' למטה במלכותו מלכות כל עולמים הוא ע"י כי הוי' אלקינו שאנחנו בטלים אליו ית' ואנחנו ממשיכים ג"כ להיות מלך העולם כו' כמ"ש במ"א.

La révélation de Havaya ici-bas, dans Sa royauté, «une royauté sur tous les mondes», se fait par «car Havaya est notre D.ieu», c'est-à-dire que nous sommes annulés devant Lui, béni soit-Il; nous faisons ainsi également descendre le fait qu'Il soit «Roi de l'univers», etc., comme il est écrit ailleurs.

ובזה יובן מ"ש אל תראוני שאני שחרחורת. פי' שחרות כפולה כי האהבה מצד עצמה היא מסותרת שאינה נראית ונגלית בלב.

Cela permet de comprendre ce qui est écrit: «Ne me regardez pas parce que je suis noirâtre (ch'ar'horet).» Il s'agit d'une double noirceur: l'amour est caché en lui-même, il n'est ni visible ni révélé dans le cœur,

וגם היא מכוסה בלבוש שק שמלובשת בנפש הבהמית (וא"כ פי' וענין שחרות כפולה הוא ע"ד מה שמלמטה למעלה ומלמעלה למטה שניהם יחד כי מלמטה למעלה נק' שחרות מה שאינו מושג כלל.

et il est en outre couvert d'un vêtement de sac, car il est revêtu dans l'âme animale. (Ainsi, le sens et la notion de cette double noirceur correspondent à deux mouvements réunis, du bas vers le haut et du haut vers le bas: du bas vers le haut, ce qui n'est pas du tout appréhendé est appelé noirceur;

ומלמעלה למטה נקרא שחרות מה שהוא למטה במדרגה. ואם כן שני הבחינות יש בהנשמה כי ענין האהבה המסותרת כיון שהיא בהעלם מאד ולמעלה מהשכל הרי נקראת אש שחורה לגבי האדם כענין בורא חשך וזהו ענין חשך שמלמטה למעלה.

et du haut vers le bas, ce qui est inférieur en degré est appelé noirceur. Les deux niveaux se trouvent donc dans l'âme : l'amour caché, puisqu'il est extrêmement dissimulé et supérieur à l'intellect, est appelé feu noir par rapport à l'homme, comme dans « Il crée les ténèbres » ; c'est là la notion des ténèbres vues du bas vers le haut.

ומה שהיא מכוסה ולובשת בנפש הבהמית זהו החשך שמלמעלה למטה שהיא הבחינה היותר שפלה במדרגה החשך יכסה ארץ (בישעיה ס"ו) והכסיל בחשך הולך (קהלת ס"ב) ואעפ"כ אל תראוני

Le fait qu'il soit couvert et revêtu dans l'âme animale constitue les ténèbres vues du haut vers le bas, car il s'agit du degré le plus bas : « Les ténèbres couvriront la terre » (Isaïe, chapitre 60), et « l'insensé marche dans les ténèbres » (Ecclésiaste, chapitre 2). Malgré cela : « Ne me regardez pas »,

כי מה שהיא מסותרת מצד עצמה הוא מפני ששזפתני השמש בחינת שמש הוא בחי' אש לבנה שאין העולמות יכולים לקבל וע"כ טוב לגנוז במקום החושך

car le fait qu'il soit caché en lui-même vient de ce que « le soleil m'a brûlée » : le niveau du soleil est celui du feu blanc, que les mondes ne peuvent recevoir. Il était donc préférable de le cacher dans le lieu des ténèbres.

ולכן האהבה בבחינת חשך והעלם שאינו מתגלה בגוף (וזהו אתי מלבנון כלה ששרש הנשמה מבחינת לבנון וזהו ונוזלים מן לבנון נוזלים היינו בחינת מזליהו מקור ושרש הנשמה הוא מבחינת לבנון רק

C'est pourquoi l'amour demeure dans les ténèbres et le retrait, sans se révéler dans le corps. (C'est là le sens de « Avec moi, du Liban, ô fiancée » : la racine de l'âme vient du niveau du Liban. Il en va de même pour « des flots qui coulent du Liban » : nozlim signifie leur mazal, la source et la racine de l'âme, qui vient du niveau du Liban, si ce n'est

כי טוב לגנוז בבחינת אש שחורה והוא בבחי' יחידה שבו מתלבש ניצוץ אלקי כו' כמ"ש בע"ה שמ"א פ"ג על פסוק אני אמרתי אלקים אתם כו' ועמ"ש סד"ה בשברי לכם כו' ואפו כו'.

qu'il était préférable de le cacher dans le niveau du feu noir. Cela relève du niveau de Ye'hida, où est revêtue une étincelle divine, etc., comme il est écrit dans Etz Chaim, Shaar 41, chapitre 3, sur le verset « J'ai dit : vous êtes des êtres divins », etc. Voyez aussi la fin du discours qui commence par « Lorsque Je vous briserai », etc., « et Sa colère », etc.)

והנה ברכות בשה"ש ע"פ שחורה אני איתא שחורה אני כל ימות השבוע ונאווה אני בשבת והענין שבח"י אהבה המסותרת הנק' אש שחורה בכל ימות השבוע היא בבחי' העלם ולכן היא בבחינת שחורה אני העלם.

Or, dans Midrash Rabbah sur Shir HaShirim, à propos de «Je suis noire», il est dit: «Je suis noire tous les jours de la semaine, et belle le Chabbat.» L'amour caché, appelé feu noir, demeure dissimulé tous les jours de la semaine; c'est pourquoi il est dans l'état de «Je suis noire», c'est-à-dire caché.

אבל בשבת יוצאה ונמשכת מההעלם אל הגילוי כמ"ש במ"א בד"ה להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך.

Mais le Chabbat, il sort du caché et est amené à l'état révélé, comme il est écrit ailleurs, dans le discours qui commence par «Pour comprendre l'enseignement de nos Sages», à propos de «Car ton amour est meilleur [que le vin]».

וכן בשבת מאיר בגילוי מבחי' עולם הבריאה מה שנקרא בורא חושך כנודע מענין חצר הפנימית הפונה קדים בחי' קדמוהי יקומון הנה בשבת מאיר ונמשך האור משם.

De même, le Chabbat, la lumière du Monde de Béria brille ouvertement: c'est ce qu'on appelle «Il crée les ténèbres». Cela est connu par le sens de la cour intérieure tournée vers l'est (kadim), le niveau de «ils se tiennent devant Lui (kadmohi)»: le Chabbat, la lumière en émane et se répand.

וזהו ונאווה אני ביום השבת) ומה שהיא נכנסת בלבוש שק זהו באמת בני אמי נחרו בי. נחרו מלשון נפעל.

Voilà le sens de «et je suis belle le jour du Chabbat». Quant au fait que l'amour entre dans un vêtement de sac, cela correspond en vérité à «Les fils de ma mère se sont irrités contre moi»; nicharu est au passif.

ופי' בני אמי היינו היצה"ר והיכלות דק"נ המקבלים ההשפעה מבחי' מלכותו ית' כי מלכותו בכל משלה (וע' בפי' משפטים דקכ"ה סע"ב ע"פ בחלב אמו)

«Les fils de ma mère» désignent le mauvais penchant et les palais des kelipot nogah, qui reçoivent l'influx du niveau de Sa Mal'hout, béni soit-Il, car «Sa royauté domine sur tout». Voyez Parshas Mishpatim, 125a fin, sur «dans le lait de sa mère».

והם שרש כל המדות רעות הם הם בעצמו נחרו וכווערים בתאוותם אלה שהם כי שנתלכשו כי ומהם תצא הרעות האלה.

Ils sont la racine de tous les mauvais traits ; ce sont eux qui se sont irrités et qui brûlent de leurs passions. « Contre moi » (bi) signifie qu'ils sont revêtus en moi, et c'est d'eux que viennent ces maux.

אבל אין פועלים בנפש אלקית עצמה בנקודת אהבתה שהיא תשאר בקיומה וחזקה וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן

Mais ils n'agissent pas sur l'âme divine elle-même, au point de son amour, qui demeure intacte et forte, comme il est écrit : « Je ne donnerai pas Ma gloire à un autre ».

(עיינן ברע"מ ר"פ תצא דרע"ו א' ובפ"י הרמ"ז שם) ויכולה למשול ולשלוט עליהם ולהפכם מן הקצה אל הקצה ולהיות במס"נ ממש

(Voyez le Ra'aya Mehemna au début de Teitzei, 276a, et le commentaire du Ramaz à cet endroit.) Elle peut dominer ces forces, les renverser d'un extrême à l'autre et parvenir à un véritable sacrifice de soi.

ולכן ארז"ל על פושעי ישראל גיהנם כלה והם אינם כלים לפי ששרש נשמתם מבחי" א"ס ממש שאין לה קץ ותכלה ולכן בני אמי נחרו כי פ"י שהם פועלים הרע וכלים.

C'est pourquoi nos Sages ont dit des pécheurs d'Israël : « La Géhenne prend fin, mais eux ne prennent pas fin » ; la racine de leur âme vient en effet du niveau de l'Infini lui-même, qui n'a ni fin ni terme. Ainsi, « Les fils de ma mère se sont irrités contre moi » signifie qu'ils font le mal et, eux, prennent fin.

משא"כ הנשמה היא חלק אלוה אתה נפחת כי שאין לה קץ ותכלה והרא"י שאפילו פושעי ישראל עדיין האהבה היא בשלימות

L'âme, au contraire, est une parcelle de D.ieu : « Tu l'as insufflée en moi » ; elle n'a ni fin ni terme. La preuve en est que même chez les pécheurs d'Israël, l'amour demeure entier,

שהרי שמוני נוטרה את הכרמים כי כל תאות היצה"ר להחטיא את ישראל כדי לינק ולקבל חיות מהקדושה וא"כ מוכרח להיות שעדיין יש בו קדושה

car « ils m'ont établie gardienne des vignes ». Tout le désir du mauvais penchant est d'inciter Israël à pécher afin de puiser et de recevoir la force vitale de la sainteté. Il faut donc nécessairement qu'il subsiste encore en lui de la sainteté,

שאע"פ שחטא ישראל הוא ואותו כח הקדושה שיש לו הוא בבחי' אין קץ ותכלה וע"כ יכול למשול ולשלוט ברוחו ולהפך לכו מן ההפך אל ההפך

car, bien qu'il ait fauté, il reste Israël. La puissance de sainteté qu'il possède est sans fin ni terme ; il peut donc maîtriser son esprit et transformer son cœur en son contraire.

(והיינו ע"י והוי' יגיה חשכי כמ"ש סד"ה כי אתה נרי והנה פי' נחרו יובן ממ"ש במ"א בד"ה ושבתו בשלום בענין וילך חרנה חרן לשון נחר גרונני כו' וע"י התשובה נעשה מבחי' חרן רנה.

(C'est par «Havaya illuminera mes ténèbres», comme il est écrit à la fin du discours qui commence par «Car Tu es ma lampe». Le sens de nicharu se comprend par ce qui est écrit ailleurs, dans le discours qui commence par «Et je reviendrai en paix», au sujet de «Il se rendit à 'Haran»: 'Haran se rattache au terme de «ma gorge est desséchée (nichar)», etc. Par la techouva, le niveau de 'Haran devient rinah, le chant.)

וכמ"כ יובן מבחי' נחרו בי ע"י התשובה שיהפך לכו כו' תתעלה הנפש להיות ונאווה כאהלי קדר כו'. ועמ"ש סד"ה כנשר יעיר בענין יצרנהו כאישון עינו השחור שבעין שם גילוי הראיה להיות עין בעין (ראו כו':)

De même, le sens de «ils se sont irrités contre moi» se comprend ainsi: par la techouva, le cœur est transformé, etc., et l'âme s'élève pour devenir «belle comme les tentes de Kédar», etc. Voyez aussi la fin du discours qui commence par «Comme un aigle qui réveille», sur «Il l'a gardé comme la pupille de Son œil»: c'est dans le noir de l'œil que la vision se révèle, jusqu'à ce que «œil à œil ils voient», etc.)

15 קיצור. וכמ"כ באדם יש בחי' אהבה גלויה ואהבה מסותרת כענין ב' מדרגות דאופנים ושרפים. רעש ואש.

Résumé: De même, il existe chez l'homme un niveau d'amour révélé et un niveau d'amour caché, correspondant aux deux degrés des Ofanim et des Séraphim: le tumulte et le feu.

וזהו שחרחרת ב' שחרות שעיקר האהבה אינה גלויה כ"א שחורה ומסותרת ועוד שמכוסה בלבוש שק דנה"ב ואעפ"כ אל תראוני

Voilà ce que signifie cheh'ar'horet: deux noirceurs. L'essence de l'amour n'est pas révélée; elle est noire et cachée. En outre, elle est recouverte du vêtement de sac de l'âme animale. Malgré cela: «Ne me regardez pas»,

כי על השחרות אי התירוך ששפתני השמש ששרש האהבה מאש לבנה וטוב לגנוז בבחי' אש שחורה.

car la première noirceur s'explique par «le soleil m'a brûlée»: la racine de l'amour vient du feu blanc, et il était bon de le cacher dans le niveau du feu noir.

ועל השחרות הב' הוא ענין בני אמי נחרו בי בכדי שמבחי' חרן יהי בחי' רנה:ה וזהו שחורה אני ונאווה שחורה מבחי' השחרות כו'

La seconde noirceur correspond à «Les fils de ma mère se sont irrités contre moi»: afin que du niveau de 'Haran advienne le niveau de rinah, le chant. 5. Voilà le sens de «Je suis noire et belle»: noire du niveau de la noirceur, etc.

ונאווה כי השחרות הוא מבחינת החושך ישת חושך סתרו כמשל הדיו שעל הקלף שמשחיר את הקלף שהקלף הוא בחי' אש לבנה נעשה נאה ע"י כן

et belle: car la noirceur vient du niveau des ténèbres, «Il fit des ténèbres Sa cachette», comme dans l'image de l'encre sur le parchemin: elle noircit le parchemin, qui relève du feu blanc, et le rend ainsi beau.

(ע"ד אימתי גדול כו' כשהוא בעיר אלקינו וע"ד שנתבאר מזה בד"ה וידבר אלקים כו' אני הוי' וארא כו'. וכמו שמבואר לעיל שע"י האותיות נמשך גילוי השכל עד"מ.

(C'est comme dans «Quand est-Il grand? [...] Lorsqu'Il se trouve dans la ville de notre D.ieu», et comme il est expliqué à ce sujet dans le discours qui commence par «Elokim parla», etc., «Je suis Havaya, et Je suis apparu», etc. Comme il a été expliqué plus haut, les lettres, à titre de comparaison, font descendre la révélation de l'intellect.

נמצא צמצום זה הוא סיבת הגילוי ועמ"ש סד"ה ויקח קרח וזהו שבחינת אש לבנה נעשה נאה ע"י כן וכמ"ש במ"א בפ"י יפתי שעושה בחי' לבושים יפים להקב"ה הוד והדר לבשת.

Il s'ensuit que cette contraction est la cause de la révélation. Voyez ce qui est écrit à la fin du discours qui commence par «Korach prit». Ainsi le niveau du feu blanc devient beau grâce à cela, comme il est expliqué ailleurs au sujet de yafasi, «ma belle»: elle confectionne de beaux vêtements pour le Saint béni soit-Il: «Tu T'es revêtu de gloire et de majesté»,

והיינו להיות בהם ועל ידם דירה בתחתונים. ובמ"א נתבאר עוד פי' ונאווה כי הנה בחי' אש לבנה תורה זהו ענין ושער רישיה כעמר נקא ועכ"ז הוא רק בחי' שערות ואינו ערוך להעצמות

afin qu'il y ait en eux et par leur intermédiaire une demeure dans les mondes inférieurs. Ailleurs, un autre sens de «et belle» a été expliqué: le feu blanc de la Torah correspond à «les cheveux de Sa tête étaient comme une laine pure». Pourtant, il ne s'agit que du niveau des cheveux, qui n'est pas comparable à l'essence.

אך ע"י הירידה באש שחורה לברר ולהפך החושך דנה"ב יומשך יתרון האור ממקור הלבנונית ואפשר לומר שזהו הנמשך מצד בירור שחרות הב' וכנ"ל מענין יצרנהו כאישון כו'.

Mais, par la descente dans le feu noir afin de raffiner et de transformer les ténèbres de l'âme animale, un surcroît de lumière sera attiré depuis la source de la blancheur. On peut dire que c'est ce qui est attiré par le raffinement de la seconde noirceur, comme indiqué plus haut à propos de «Il l'a gardé comme la pupille», etc.

ועמ"ש עוד מענין שהתורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה בד"ה ועשו להם ציצית. ועיין עוד מענין שחורה אני ונאווה ברבות בשלח פכ"ג ויקהל פמ"ט):

Voyez aussi ce qui est écrit sur le fait que la Torah fut donnée comme un feu noir sur un feu blanc dans le discours qui commence par «Ils se feront des franges». Voyez encore ce qui est écrit sur «Je suis noire et belle» dans Midrash Rabbah, Beshalach, Parsha 23, et Vayakhel, Parsha 49.)

16 כאהלי קדר. שהם שחורים מבחוץ אבל מבפנים הם כיריעות שלמה. יריעות שלמה הם יריעות פנימים

«Comme les tentes de Kédar»: elles sont noires à l'extérieur, mais à l'intérieur elles sont «comme les tentures de Chlomo». Les tentures de Chlomo sont les tentures intérieures,

(וזהו וייצר את האדם בתרין יודין בחי' אש לבנה ואש שחורה כו' ועמ"ש סד"ה בשברי לכם כו') (c'est là «Il forma (vayitser) l'homme», écrit avec deux yod, le niveau du feu blanc et du feu noir, etc. Voyez aussi la fin du discours qui commence par «Lorsque Je vous briserai», etc.)

וענין יריעה הוא מ"ש נוטה שמים כיריעה פי' כמו היריעה שהגג והדפנות נעשו מדבר אחד וכמו שהיה במשכן חצי היריעה העודפת תסרח על אחורי המשכן.

La notion de tenture renvoie à ce qui est écrit: «Il tend les cieux comme une tenture»; c'est-à-dire à une tenture dont le toit et les parois sont faits d'une seule pièce, comme dans le Michkan: «La moitié de la tenture qui dépasse retombera derrière le Michkan.»

כך נוטה שמים שהשמים מתעגלים למטה מתחת לארץ כמו למעלה בהשוואה אחת והכל בחי' אחת.

Il en va ainsi des cieux que D.ieu tend: ils s'incurvent vers le bas, sous la terre, tout comme au-dessus, de manière égale; tout relève d'un seul et même niveau.

17 וכן הגלגלים הסובבים בשמים ממעל הם הסובבים מתחת לארץ. וזהו כיריעות שלמה מלך שהשלום שלו שאצלו ית' כחשיכה כאורה והכל בהשוואה אחת נגדו ומעלה ומטה שוין לפניו

De même, les sphères qui tournent dans les cieux au-dessus sont celles qui tournent sous la terre. Voilà le sens de «comme les tentures de Chlomo», le Roi auquel appartient la paix (Chalom): pour Lui, béni soit-Il, «les ténèbres sont comme la lumière»; tout est égal devant Lui, et le haut comme le bas sont identiques à Ses yeux.

והוא מבחי' סוכ"ע. משא"כ בבחי' ממכ"ע הוא לפי סדר ההשתלשלות בראתיו יצרתיו כו' ג"ע עליון ותחתון כו'.

Cela relève du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). En revanche, dans le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), tout suit l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes: «Je l'ai créée, Je l'ai formée», etc., le Gan Eden supérieur et le Gan Eden inférieur, etc.

אבל בבחי' סוכ"ע כולא קמיה כלא ממש ובבחינה זו יכול הוא להפך אפי' מן הקצה אל הקצה.

Mais, dans le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, «tout est véritablement comme rien devant Lui»; à ce niveau, Il peut tout transformer, même d'un extrême à l'autre.

18 וזהו ישא ה' פניו אליך פי' שכאשר יהיה התנשאות הפנימית בבחי' סובב כל עלמין אזי יוכל

Voilà le sens de «Que Havaya fasse rayonner Sa face sur toi»: lorsque se produit l'élévation intérieure au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, alors elle peut

להתפשט עד שיגיע אפי' אליך אם יהיה נדחך בקצה השמים כו' וישם לך שלום בחי' התקשרות להיות נפשו שוקקה לדבקה בו ית'.

s'étendre jusqu'à t'atteindre, même «si tes dispersés se trouvent à l'extrémité des cieux», etc. «Et qu'Il t'accorde la paix»: c'est le niveau de l'attachement, par lequel son âme aspire à s'attacher à Lui, béni soit-Il.

19 וזהו בחי' שלום בפמליא של מטה ממטה למעלה אליך ה' נפשי אשא והיינו ע"י בחי' אהרן שושבינא

דמטרוניתא אהרן אותיות נראה

Tel est le niveau de la «paix dans la maison d'en bas», de bas en haut: «Vers Toi, Havaya, j'élève mon âme.» Cela se réalise par le niveau d'Aharon, le compagnon de la Reine; les lettres de «Aharon» forment nir'é («sera vu»),

דהיינו שיראה כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו שיהי בחי' רעש ואחר הרעש אש כו' עבודת אהרן בהעלותך את הנרות כשלהבת העולה מאליה ממטה למעלה והשראת

c'est-à-dire qu'il se voie comme si le Saint résidait dans ses entrailles, de sorte qu'il y ait le niveau du bruit, «et après le bruit, le feu», etc. Le service d'Aaron est: «Quand tu élèveras les lampes», comme une flamme qui s'élève d'elle-même, de bas en haut. Et la résidence

והמשכת קדוש בתוך מעיו הוא ע"י בחי' משה שושבינא דמלכא בחי' הדעת שהיא ברוך ונמשך בחי' הוי' להיות מלך העולם ע"י בחי' אלקינו כו' כנ"ל.

et l'attraction du «Saint» dans ses entrailles se réalisent par le niveau de Moché, le compagnon du Roi, le niveau de Daat, qui est «Béni»: ainsi le niveau de Havaya est-il attiré vers le bas pour devenir «Roi du monde», par le niveau de «notre D.ieu», etc., comme dit plus haut.

20 וזהו קרוב ה' לכל קוראיו כו' באמת ב' אמת מלמעלה למטה וממטה למעלה שימשיך למטה בחי' אמת ה' וגילוי אא"ס ב"ה בנפשו כדי להעלות ולקשר נפשו בה' חיי החיים ב"ה.

C'est le sens de: «Havaya est proche de tous ceux qui L'invoquent, etc., en vérité»: deux vérités, de haut en bas et de bas en haut; qu'il attire vers le bas le niveau de «la vérité de Havaya» et la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, dans son âme, afin d'élever et de lier son âme à D.ieu, la Vie de toute vie, béni soit-Il.

(ובכל הנ"ל יובן מ"ש המולך מהודו ועד כוש שהוא כענין מ"ש כחשכה כאורה כי הודו מלשון כסה שמים הודו. הודו על ארץ ושמים. וכמ"ש הוד והדר לפניו.

(Tout ce qui précède permet également de comprendre ce qui est écrit: «qui régna de Hodu à Kouch», ce qui rejoint le sens de: «l'obscurité est comme la lumière»; car Hodu vient du terme «Sa splendeur (hodo) couvrait les cieux», «Sa splendeur est au-dessus de la terre et des cieux», et comme il est écrit: «La gloire et la majesté sont devant Lui.»

וגם הודו לשון הודאה כי הודאה היינו לבחי' סוכ"ע דלית מחשבה תפיסא ביה כלל כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה.

Hodu signifie aussi reconnaissance (hoda'a), car la reconnaissance s'adresse au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, que «nulle pensée ne peut saisir», comme il est écrit ailleurs à propos de «Yehouda, tes frères te reconnaîtront».

עד כוש היינו בחי' שחרות שהוא סוף השתלשלות העולמות שהחשך יכסה ארץ אלביש שמים קדרות עמ"ש מזה סד"ה יונתי בחגוי ובלק"ת פ' בהעלותך ופ' שופטים דכוש בחי' שכ"ה דינין שמהם השתלשלות החיצונים כו'.

«Jusqu'à Kouch» désigne le niveau de la noirceur, qui constitue le terme de l'enchaînement descendant des mondes: «l'obscurité couvrira la terre», «Je revêts les cieux de noirceur». Voir ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Ma colombe, dans les fentes du rocher», ainsi que dans Likkutei Torah sur la paracha Behaalotekha et la paracha Choftim: Kouch correspond au niveau des 325 jugements, d'où procède l'enchaînement des forces extérieures, etc.

אך מלכותך מלכות כל עולמים ומלכותו בכל משלה וגם החיצונים לא יוכלו לעבור את פי ה'. וכמ"ש מזה סד"ה וכל העם רואים. וזהו המולך מהודו ועד כוש.

Pourtant, «Ton règne est un règne sur tous les mondes» et «Son règne domine tout»; même les forces extérieures ne peuvent transgresser la parole de Havaya. Voir ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par «Et tout le peuple voyait». Tel est le sens de «qui régna de Hodu à Kouch».

וזהו שבע ועשרים ומאה מדינה [עיי' ר"פ חיי שרה דקכ"ג ע"א] והוא כללות ההמשכה ממלי' דא"ס וזהו מהודו עד מלי' דעשיה המתלבשת בבחינת קדרות וזהו ועד כוש.

Tel est le sens de «cent vingt-sept provinces» [voir le début de 'Hayé Sarah, 123a]: l'ensemble de l'attraction issue de la Mal'hout de l'Infini. C'est «de Hodu», jusqu'à la Mal'hout d'Assiya, revêtue du niveau de la noirceur; telle est la signification de «jusqu'à Kouch».

אך מצינו ג"כ דכוש נאמר לשבח כמ"ש גבי שאול שנקי' כוש בן ימיני וכן הלא כבני כושיים אתם לי ות"י הלא כבני רחימין אתון חשיבין קדמי. וכן פרש"י בפ' בהעלותך בענין האשה הכושית. ובוהר (פ' תרומה)

Cependant, nous trouvons aussi que Kouch est mentionné à titre élogieux, comme à propos de Chaoul, appelé «Kouch, fils de Yemini»; de même: «N'êtes-vous pas pour Moi comme les enfants des Kouchites?» Le Targoum Yonatan traduit: «N'êtes-vous pas considérés devant Moi comme des enfants bien-aimés?» Rachi explique également, dans la paracha Behaalotekha, l'expression «la femme kouchite». Et dans le Zohar, paracha Terouma

(דק"ל ריש ע"א) פ"י ולזמנין לחזור קראן ליה אוכם דכתיב כי אשה כושית לקח הלא כבני כושיים אתם לי כו'.

(130a, début): «Parfois, ils appellent le blanc “noir”, comme il est écrit: “car il avait pris une femme kouchite”, et “N'êtes-vous pas pour Moi comme les enfants des Kouchites?”», etc.

והענין כי מבואר למעלה בענין כתרא עילאה שהוא בחי' החשך העליון דישת חשך סתרו שלמעלה מההשגה.

Le sens est le suivant: il a été expliqué plus haut, à propos de Kéter suprême, qu'il représente le niveau de l'obscurité supérieure de «Il a fait de l'obscurité Sa cachette», qui se situe au-delà de toute compréhension.

21 וז"ש בזהר ולזמנין לחזור קראן ליה אוכם מפני שלגודל אורו אינו מושג כלל והנה משם שרש האהבה המסותרת שהיא בחי' אש שחורה וזהו ענין הלא כבני כושיים אתם לי

C'est ce que dit le Zohar: «Parfois, ils appellent le blanc "noir"», car la grandeur de sa lumière le rend entièrement insaisissable. C'est là que prend racine l'amour caché, qui est le niveau du feu noir; tel est le sens de: «N'êtes-vous pas pour Moi comme les enfants des Kouchites?»

כי אהבה זו דאש שחורה שמבחי' ישת חשך סתרו הוא כאהבת הבן אל האב כבן שנמשך ממוח האב אשר בטבע אינו רוצה להיות נפרד מיחודו ואחדותו ית' ויכול למסור נפשו על ק"ה כו'

Car cet amour de feu noir, qui provient du niveau de «Il a fait de l'obscurité Sa cachette», est semblable à l'amour d'un fils pour son père: le fils, issu du cerveau de son père, ne veut pas, par nature, être séparé de son unité et de son unicité, béni soit-Il, et peut donner sa vie pour la sanctification du Nom de D.ieu, etc.

וז"ש כבנין רחימין והיינו ע"ד מ"ש בסש"ב פמ"ד בשם הרע"מ ככרא דאשתדל בתר אבוי ואימיה דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה ורוחיה כו'.

C'est le sens de «comme des enfants bien-aimés», conformément à ce qui est écrit dans le Tanya, chapitre 44, au nom de la Raaya Mehemna: «comme un fils qui se dévoue pour son père et sa mère, qu'il aime plus que son propre corps, son âme et son esprit», etc.

22 ופי' מהודו ועד כוש היינו כמבואר לעיל בענין את האור כי טוב שהוא בחי' אור א"ס ב"ה הגנוז ומלובש בבחי' כתר הנקי ישת חשך סתרו.

Le sens de «de Hodu à Kouch» est celui qui a été expliqué plus haut à propos de «la lumière, qu'elle était bonne»: c'est le niveau de la Lumière infinie, béni soit-Il, cachée et revêtue dans le niveau de Kéter, appelé «Il a fait de l'obscurité Sa cachette».

וגם באדם הוא ניצוץ אלקות המלובש בבחי' יחידה שכנפש ועש"ז נקראו כל נש"י בשם יהודים שע"ז נמשך הביטול למס"נ כו'.

Chez l'homme également, il s'agit de l'étincelle divine revêtue dans le niveau de ye'hida de l'âme. C'est pourquoi toutes les âmes d'Israël sont appelées Yehoudim: de là découle l'annulation de soi jusqu'au sacrifice de soi, etc.

ובכ"ז יובן ג"כ מארז"ל פ"ק דמגילה (ד"א ע"א) רב ושמואל חד אמר הודו בסוף העולם וכוש בסוף העולם.

Tout cela permet également de comprendre l'enseignement de nos Sages, dans le premier chapitre de Méguila (11a) : Rav et Chmouel ; l'un dit que Hodu se trouve à l'extrémité du monde et Kouch à l'extrémité du monde,

דהיינו כפי הראשון דכוש הוא החשך דעשיה בחינת קדרות וחד אמר הודו וכוש בהדי הדדי
c'est-à-dire selon la première explication, où Kouch représente l'obscurité d'Assiya, le niveau de la noirceur. Et l'autre dit que Hodu et Kouch

הוו קיימי כשם שמלך מהודו ועד כוש כך מלך מסוף העולם ועד סופו פי' בהדי הדדי זהו ענין החשך העליון שנגנז בו האור

se trouvaient côte à côte ; de même qu'il régna de Hodu à Kouch, il régna de l'une à l'autre extrémité du monde. «Côte à côte» désigne l'obscurité supérieure dans laquelle la lumière fut cachée,

דהיינו בחי' כתר עילאה חוורא מלגאו אוכמא מלבר א"נ הודו היינו הוד והדר לבשת בחי' ה' מלך גאות לבש כמ"ש בד"ה יונתי בענין יפתי וכוש היינו בחי' בורא חשך עולם השרפים

c'est-à-dire le niveau de Kéter suprême, blanc à l'intérieur et noir à l'extérieur. Ou bien, Hodu signifie : «Tu t'es revêtu de gloire et de majesté», le niveau de «Havaya règne, Il s'est revêtu de grandeur», comme il est écrit dans le discours commençant par «Ma colombe», à propos de «ma belle» ; et Kouch désigne le niveau de «qui crée l'obscurité», le monde des Séraphim.

וזהו בהדי הדדי הוה יתבי כי מלי דאצילות נעשית מקור לבריאה כו' ומתלבשת בחכ"ב דכריאה וע"ז נאמר שחורה אני כו'

Tel est le sens de «ils étaient assis côte à côte» : la Mal'hout d'Atsilout devient la source de Béria, etc., et se revêt de 'Hokhma, Bina et Daat de Béria ; c'est à son propos qu'il est dit : «Je suis noire», etc.,

לפי שמתלבשת בבחי' ובורא חושך כו' וכמ"ש במ"א וזהו ענין התורה שניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה.

car elle est revêtue dans le niveau de «qui crée l'obscurité», etc., comme il est écrit ailleurs. Tel est le sens de la Torah donnée comme un feu noir sur un feu blanc.

23 וגם תשב"כ ותשב"פ כנ"ל וכשם שמלך מהודו ועד כוש כי שם הוא תכלית היחוד והביטול כו'

Il en va également ainsi de la Torah écrite et de la Torah orale, comme dit plus haut. «De même qu'il régna de Hodu à Kouch»: c'est là que se trouvent l'unité et l'annulation de soi dans leur accomplissement ultime, etc.,

כך מלך כו' כי מלכותך מלכות כל עולמים ואין עוד מלבדו והכל בהשגחה פרטית אין אדם נוקף כו' ועמ"ש בד"ה ומרדכי יצא גבי

«il régna», etc., car «Ton règne est un règne sur tous les mondes» et «il n'est rien en dehors de Lui», et tout relève de la providence particulière: «un homme ne se heurte pas le doigt [ici-bas sans que cela ait été décrété en haut]», etc. Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et Mordekhaï sortit», à propos de

ולכן ביטל כו' את המעוררים כו' כי באמת אני הוי' לא שניתי ומשם מובן דשייך בחינה זו במגילת אסתר וגם בחינה הראשונה בענין הודו וכוש שבהדי הדדי

«c'est pourquoi Il annula», etc., ceux qui suscitaient, etc. Car, en vérité, «Moi, Havaya, Je n'ai pas changé». On comprend ainsi que ce niveau s'applique à la Méguilat Esther, ainsi que le premier niveau, à propos de Hodu et Kouch côte à côte,

דהיינו ע"ד שניתנה התורה באש שחורה ע"ג אש לבנה שייך ג"כ לזה כי הדר וקבלוה בימי אחרוש וכמ"ש וקבל היהודים כו':

c'est-à-dire que cela s'applique également à la Torah donnée comme un feu noir sur un feu blanc, car ils «l'acceptèrent de nouveau aux jours d'A'hachvéroch», comme il est écrit: «Et les Juifs acceptèrent», etc.

שחורה אני ונאווה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות שלמה

«Je suis noire, mais belle, filles de Jérusalem»

1 שחורה אני ונאווה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות שלמה. הנה בנות ירושלים נק' הנשמות שעדיין לא ירדו לעולם הזה להתלבש בגוף

«Je suis noire, mais belle, filles de Jérusalem, comme les tentes de Kédar, comme les tentures de Chlomo.» Or, «les filles de Jérusalem» désigne les âmes qui ne sont pas encore descendues dans ce monde pour s'envelopper dans un corps

ונפש הבהמית ועודן כלולות במאצילן ב"ה בבחי' אין ממש ונקרא טהורה היא כי טהורה פי' שעדיין היא בבחי' אין ואח"כ אתה בראתה יש מאין כו'.

et une âme animale, et qui sont encore incluses dans leur Émanateur, béni soit-Il, au niveau du néant absolu (ayin). [L'âme] est appelée «pure est-elle», car «pure» signifie qu'elle est encore au niveau de l'ayin; puis, «Tu l'as créée», quelque chose à partir du néant, etc.

לפי שכל נשמות טרם ירידתם לעוה"ז הן עומדות שם בביטול והתכללות ממש באור א"ס ב"ה.

Car toutes les âmes, avant leur descente dans ce monde, se tiennent là dans l'annulation de soi (bitoul) et sont véritablement incluses dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

וכמ"ש באליהו חי ה' אשר עמדתי לפניו ולא אליהו בלבד אלא כל נשמות קודם ירידתן והתלבשותן בגוף ונפש הבהמית

Comme il est écrit au sujet d'Éliyahou: «Par la vie de D.ieu, devant qui je me tiens.» Et cela ne concerne pas Éliyahou seul, mais toutes les âmes, avant leur descente et leur enveloppement dans un corps et une âme animale;

ואזי נקראו בנות ירושלים (בפרדס בערכי הכינויים ערך בנות ירושלים הביא בשם הזהר פרשת ויחי שני פירושים בזה והפי' הראשון הוא כדפי' כאן ע"ש בפ' ויחי דרמ"ב ע"א)

et c'est alors qu'elles sont appelées «les filles de Jérusalem». (Dans le Pardes, dans les Erchei HaKinuyim, à l'entrée «les filles de Jérusalem», il rapporte au nom du Zohar, parachat Vayé'hi, deux interprétations de cette expression, dont la première est celle qui a été expliquée ici; voir là-bas, ainsi que parachat Vayé'hi, page 242a.)

שמקבלים עליהם בחי' יראה שלם דהיינו שלימות היראה כי היראה הוא מבחינת מלכותו ית'
מלכות כל עולמים למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית

Car elles prennent sur elles le niveau d'une crainte complète (yira chéléma), c'est-à-dire la plénitude de la crainte. Car la crainte procède du niveau de Sa souveraineté, qu'Il soit béni, «un règne sur tous les mondes», vers le haut sans fin et vers le bas sans limite,

שהיא בחי' א"ס ובהשתלשלות המדרגות בנבראים אין בהם כח לקבל יראה זו בשלימות וכמ"ש
להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו שכבוד הדר

qui est le niveau de l'Infini. Or, dans l'enchaînement descendant des niveaux (hichtalchelout) parmi les êtres créés, ceux-ci n'ont pas la capacité de recevoir cette crainte dans sa plénitude. Comme il est écrit: «Faire connaître aux fils de l'homme Ses actes puissants et la splendeur glorieuse de Son royaume»; la splendeur glorieuse de

מלכותו הוא מה שהמלאכים מקבלים עליהם עול מלכות שמים מחנה מיכאל באהבה ומחנה
גבריאל כו' אלף אלפים וריבוא רבבות כו' ולגדודיו אין מספר.

Son royaume consiste en ce que les anges prennent sur eux le joug du royaume des Cieux: le camp de Mikhaël avec amour, le camp de Gavriel, etc., «mille milliers et dix mille myriades», etc., et «ses légions sont innombrables».

שכל זה הוא יקר ותפארת גדולת מלכותו ית' ולהודיע לבני האדם אין זה אלא בבחי' גבורותיו הן
בחי' הצמצומים רבים ושונים שבהשתלשלות המדרגות משא"כ הנשמה טרם בואה

Tout cela constitue la gloire et la splendeur de la grandeur de Son royaume, qu'Il soit béni. Mais «faire connaître aux fils de l'homme» ne se fait que par le niveau de «Ses actes puissants», qui sont les contractions (tsimtsoumim) nombreuses et variées dans l'enchaînement descendant des niveaux. En revanche, l'âme, avant qu'elle ne vienne

לעוה"ז להתלבש בגוף שהן בחי' אין ממש הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בשלימות כמו
שהוא בבחי' א"ס ממש ונקראו בנות ירושלים בבחי' בתולות אחריה רעותיה מובאות לך

dans ce monde pour s'envelopper dans un corps, [les âmes], qui sont au niveau du néant absolu, prennent sur elles le joug du royaume des Cieux dans sa plénitude, tel qu'il est au niveau de l'Infini lui-même. Elles sont appelées «les filles de Jérusalem», au niveau de «les vierges, ses compagnes, sont amenées auprès de toi».

(עיי'ן בזח"ב קצ"ז ב' דרל"ה א' רל"ה א' ובמק"מ שם וצ"ל שהוא לפירוש השני שבפרדס וממילא מובן דלפ"י הראשון יש לפרש גם זה כמ"ש כאן ועיי'ן עוד בפ' משפטים דק"ה סע"ב ובפ' אחרי דס"ז ע"ב)

(Voir Zohar II, 197b, page 235a et 238a, et le Mikdash Melech là-bas. Il faut dire que cela suit la seconde interprétation du Pardes; il apparaît donc que, selon la première interprétation, ce passage aussi peut s'expliquer comme il est écrit ici. Voir également parachat Michpatim, page 105, fin de côté b, et parachat A'harei, page 67b.)

ונקראו ג"כ עלמות כמ"ש עלמות אהבוך. והנשמות שירדו ונתלכשו בגוף ונפש הבהמ"י בעוה"ז היא נקרא כנסת ישראל היא מקור נשמות ישראל בשם כלה

Elles sont également appelées alamos (jeunes filles), comme il est écrit: «C'est pourquoi les jeunes filles T'aiment.» Quant aux âmes qui sont descendues et se sont enveloppées dans un corps et une âme animale dans ce monde, elles sont appelées collectivement Knesset Israël, qui est la source des âmes d'Israël, du nom de «mariée» (kalla),

כי הקב"ה נקרא אצלם בשם חתן מלשון חות דרגא הוא בחי' המשכות אור א"ס ב"ה בנשמות.

car le Saint béni soit-Il est appelé, par rapport à elles, «l'époux» (hatan), terme lié à l'expression chaout darga («descendre d'un degré»): il s'agit du déversement de la Lumière infinie, bénie soit-Il, dans les âmes.

2 והיינו במ"ת דכתי' ביום חתונתו שאז הוא זמן הנשואין שכמו הנשואין עד"מ בחי' הזווג והיחוד הוא המשכת הטפה הנמשכת מן המוח של המשפיע בבחי' המקבל כו'.

Et cela eut lieu au don de la Torah, dont il est écrit: «Au jour de ses noces»; c'est alors le temps des noces. Car, de même que dans le mariage, à titre d'analogie, l'union et l'unification consistent en la transmission de la goutte qui descend du cerveau du donneur vers le réceptacle, etc.,

כך התורה היא בחי' חכמתו ורצונו ית' בבחי' א"ס ב"ה ממש חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

de même, la Torah est Sa sagesse et Sa volonté, qu'Il soit béni, au niveau de l'Infini (Ein Sof) lui-même, béni soit-Il: «Il est sage, mais non d'une sagesse connaissable», etc.

והמשכה זו בבחי' א"ס ממש היא נתפסת ונקלטת בנשמות ישראל ס"ר אותיות התורה הן ס"ר המשכות לס"ר נשמות ישראל

Et ce déversement, au niveau de l'Infini lui-même, est saisi et absorbé par les âmes d'Israël: les six cent mille lettres de la Torah sont six cent mille canaux de déversement pour les six cent mille âmes d'Israël.

ולכן ארז"ל שמלמדין את התינוק בבטן אמו את כל התורה כו' כדי להיות נתפס ונקלט בנשמתו אור וחיות מאותיות התורה שהן הארת אור א"ס ב"ה חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit que l'on enseigne toute la Torah au nourrisson dans le ventre de sa mère, etc., afin que la lumière et la force vitale (force vitale) des lettres de la Torah soient saisies et absorbées dans son âme ; car elles sont un rayonnement de la Lumière infinie, bénie soit-Il, « sage, mais non d'une sagesse connaissable », etc.

ואזי נקרא נשמות ישראל בשם כלה שמקבלת הטפה כו' ועיין באדרא זוטא (דף רי"ז ע"ב):

Les âmes d'Israël sont alors appelées « mariée », car elle reçoit la goutte, etc. Voir l'Idra Zouta (page 290b).

3 ב והנה בחי' כלה זו שהיא בחי' מקור לנשמות שירדו ונתלבשו בגוף אומרת לבנות ירושלים הן הנשמות שלא ירדו שעדיין הן בבחי' טהורי' היא שהן כלולות במאצילן בבחי' אין ממש.

2. Or, ce niveau de « mariée », qui est la source des âmes descendues et enveloppées dans un corps, dit aux filles de Jérusalem, c'est-à-dire aux âmes qui ne sont pas descendues et demeurent encore au niveau de « pure est-elle », étant incluses dans leur Émanateur au niveau du néant absolu :

עם היות כי שחורה אני מחמת ירדתי לעוה"ז והתלבשתי בגוף הגשמי הריני נאווה יותר מבנות ירושלים כי

Bien que « je sois noire » à cause de ma descente dans ce monde et de mon enveloppement dans un corps physique, je suis néanmoins plus belle que les filles de Jérusalem. Car

הנה ענין שחורה אני בבחי' כלה הוא כמ"ש קוצותיו תלתלים שחורות כעורב תלתלים תלי תלים של הלכות שהן קוצותיו בחי'

le sens de « je suis noire » au niveau de la mariée est celui du verset : « Ses boucles sont frisées, noires comme un corbeau » : taltalim [signifie] tilei tilim (« des tas et des tas ») de halakhot, qui sont « ses boucles », le niveau de

שערות ונימין הנמשכות מן המוח בריבוי התחלקות וכך הן תלי תלים של הלכות המשכות מחכמה עילאה חכים ולא בחכמה ידיעא כו'. הן בבחי' שחורות.

cheveux et mèches qui descendent du cerveau en une multitude de divisions. De même, les tas et les tas de halakhot sont des canaux issus de la Sagesse suprême ('Hokhma Ila'a), « sage, mais non d'une sagesse connaissable », etc. Ils sont au niveau du « noir ».

4 והענין יוכן בהקדים לבאר כי הנה כתיב ושער רישיי כעמר נקא שהשערות הן בבחי' לבנונית וכתוב קוצותיו תלתלים שחורות כו'.

Cela se comprendra en expliquant d'abord le verset: «Et les cheveux de Sa tête étaient comme de la laine pure», [ce qui signifie] que les cheveux sont au niveau de la blancheur; et il est écrit: «Ses boucles sont frisées, noires», etc.

אך הענין כי הנה בחי' השערות הן המשכות שהן מבחי' חסד ורב חסד שנמשך ונתפשט עד למטה כמשל השערות שנמשכות באורך

L'explication est que le niveau des cheveux correspond à des déversements issus du niveau de 'Hessed et de «grande abondance de bonté», qui se déversent et s'étendent jusqu'en bas, comme des cheveux qui s'allongent beaucoup;

רב והן תלי תלים של הלכות ודקדוקי סופרים שבכל מצוה כמ"ש (משלי ד') סלסלה ותרוממך. פי' סלסלה כמארז"ל (ר"ה כ"ו ב') קא מהפך בשעריה כו'.

et ils sont les tas et les tas de halakhot et les précisions des Scribes présentes dans chaque mitsva, comme il est écrit (Proverbes 4): «Exalte-la (salseleha), et elle t'élèvera.» Le sens de salseleha est, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie (Rosh HaShanah 26b): «Elle retournait ses cheveux», etc.

אך יש שערות שנמשכות ומתלבשות בבחי' לבנונית הוא בחי' חסד שהן ההלכות רבות שבמ"ע בקרבנות ותרומות ומעשרות וציצית ותפילין ושבת כו'. איך תהי' המצות נעשית בקרבן להיות עולה לרצון לפני הוי' וריח ניחוח כו'.

Mais il est des cheveux qui se déversent et s'enveloppent dans le niveau de la blancheur, qui est le niveau de 'Hessed: ce sont les nombreuses halakhot des commandements positifs, concernant les sacrifices, les teroumot, les dîmes, le tsitsit, les tefilin, Chabbat, etc.: comment accomplir le commandement par un sacrifice afin qu'il soit agréé devant D.ieu et qu'il soit une odeur agréable, etc.

5 וכן בשאר כל המצות שהן המשכות חכמה עילאה בבחי' חסד להעלות הדברים הגשמיים בעשייתן כמצותן ולקשרם באור ה' וקדושתו והן השערות הנמשכות מבחי' שער רישיה כעמר נקא שהוא לובן העליון וחסד עליון דאקרי רב חסד כו'

Il en va de même pour toutes les autres mitsvot, qui sont des déversements de la Sagesse suprême par le niveau de 'Hessed, afin d'élever les objets matériels lorsqu'ils sont employés conformément à la mitsva et de les unir à la lumière de D.ieu et à Sa sainteté. Ce sont les cheveux issus du niveau: «les cheveux de Sa tête étaient comme de la laine pure», c'est-à-dire la blancheur suprême et le 'Hessed suprême appelé «grande abondance de bonté», etc.

אבל השערות השחורות הן הלכות שנמשכו ונתפשטו במצות ל"ת להפריד הרע מן הטוב ולדחותו מן הקדושה שאינו עולה ונכלל באור ה' וקדושתו.

Mais les cheveux noirs sont les halakhot qui se sont déversées et répandues dans les commandements d'interdiction, afin de séparer le mal du bien et de le repousser hors de la sainteté, puisqu'il ne s'élève pas et ne s'inclut pas dans la lumière de D.ieu et dans Sa sainteté.

6 וע"ז נאמר שחורות כעורב. פ"י כעורב שהוא אכזרי כך יש בבחי' שערות הללו בחי' אכזריות שהרי גם בדבר האסור ופסול כו'

C'est à ce propos qu'il est dit: «Noires comme un corbeau.» L'expression «comme un corbeau» signifie: de même que le corbeau est cruel, de même ces cheveux comportent une dimension de cruauté. Car même dans une chose interdite ou impropre, etc.,

נמשך נצוץ וחיות אלקי המחיה ומהווה אותו שבלעדי ניצוץ וחיות אלקי לא יתקיים כלל ועכ"ז לא יעלה הניצוץ אלקי שבו לרצון לפני הוי' להתכלל באורו וקדושתו ית' רק נדחה לחוץ

se déverse une étincelle divine et une force vitale qui lui donnent vie et le font exister; sans cette étincelle divine et cette force vitale, il ne pourrait absolument pas subsister. Pourtant, l'étincelle divine qu'il contient ne s'élève pas favorablement devant D.ieu pour être incluse dans Sa lumière et Sa sainteté, qu'Il soit béni; elle est simplement repoussée à l'extérieur.

והרי זה כמו אכזריות על הניצוץ אלקי שבו גם צריך האדם להתנהג בנפשו במדת אכזריות להיות סר מרע בבחינת אתכפייא כו' בכמה גדרים וסייגים דקדוקי סופרים קדש א"ע במותר לך כו'

Cela ressemble à de la cruauté envers l'étincelle divine qui s'y trouve. L'homme doit lui aussi se conduire envers son âme avec une certaine cruauté, en s'écartant du mal selon le principe de l'itkafya (soumission), etc., par de nombreuses barrières et protections, par les précisions des Scribes: «Sanctifie-toi dans ce qui t'est permis», etc.

ולכן נקרא בבחי' שחורות כעורב (וע' בזהר ח"ג קל"ב א' ק"מ ע"א ע"ט ב' קכ"ז ב'. ח"ב קי"ו א')

C'est pourquoi cela relève du niveau «noires comme un corbeau». (Voir Zohar III, 132a, 140a, 79b, 127b; Zohar II, 116a.)

וע"ז נאמר שחורה אני שמקבלת בחי' הטפה היא בחי' ח"ע בבחי' שחורה דהיינו בבחי' ההלכות ודקדוקי סופרים שהן קוצותיו תלתלים שחורות כעורב כנ"ל.

C'est à ce propos qu'il est dit: «Je suis noire»; car la mariée reçoit la goutte, qui est la Sagesse suprême ('Hokhma Ila'a), sous la forme du «noir», c'est-à-dire sous la forme des halakhot et des précisions des Scribes, qui sont «ses boucles sont frisées, noires comme un corbeau», comme expliqué plus haut.

וגם שחורה אני בבחי' קיום המצות מעשיות שהן בדברים המלובשים בגשמיות ממש וכללותן היא צדקה

«Je suis noire» également par l'accomplissement des mitsvot pratiques, qui s'effectuent au moyen d'objets véritablement revêtus de matérialité; leur ensemble est la tsedaka (charité),

שהיא בגשמיות ממש וחיובה הוא ע"י עסק האדם בעוה"ז שעוסק בפרקמטיא ומרויח בה שע"ז נתחייב בצדקה. ובשעה שהוא עוסק בפרקמטיא נמצא שהוא מלובש בעניני עוה"ז ממש.

car elle relève d'une matérialité véritable, et l'obligation de la donner découle de l'activité de l'homme dans ce monde: il fait du commerce et en tire un profit, ce qui le rend redevable de tsedaka. Lorsqu'il fait du commerce, il est ainsi plongé dans les affaires mêmes de ce monde.

עכ"ז ונאווה שבצדקה כתיב וצדקה תרומם גוי שע"י שנותן צדקה לעני מעמלו ויגיעו חיי נפשו הוא מעלה ומרומם את כל נפש הבהמית וחיותה:

Pourtant, «je suis belle», car il est écrit au sujet de la tsedaka: «La tsedaka élève une nation»; en donnant la tsedaka à un pauvre avec le fruit de son labeur et de son effort — la vie même de son âme —, l'homme élève et exalte toute son âme animale et sa force vitale.

7 וזהו ונתתם חמישית לפרעה שע"י הצדקה שנותן חומש מיגיעו נעשה בחי' פרעה הוא בחי' גילוי מלשון כי פרעה אהרן שנמשך גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו

Et voici [le sens de] «vous donnerez un cinquième à Pharaon (Paroh)»: par la tsedaka, lorsqu'il donne un cinquième de ce qu'il a gagné par son travail, se réalise le niveau de Paroh, qui est le niveau de la révélation, selon le sens du verset «car Aharon les avait découverts (pera'o)»: une révélation de la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il, est attirée sur son âme.

לכן אומרים קודם כל מצוה ברוך אתה הוי' אלקינו שברוך ונמשך אור א"ס ב"ה מעולם ועד עולם בבחי' אתה

C'est pourquoi, avant chaque mitsva, nous disons: «Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu»; que la Lumière infinie, béni soit-Il, soit «bénie», [c'est-à-dire] attirée, «d'un monde à l'autre», au niveau de «Toi»,

דהיינו בבחי' גילוי כאלו הוא לנוכח להיות הוי' אלקינו ממש להיות נתפס ונקלט אלקותו ית' בנפש ממש

c'est-à-dire au niveau de la révélation, comme s'Il était présent face à face, afin que Havaya soit véritablement «notre D.ieu»: que Sa divinité, béni soit-Il, soit effectivement saisie et intégrée dans l'âme.

ועל ה אמרו רז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו דהיינו שיהא נתפס ונקלט בו בחי' תלמודו
שהוא בחי' חכמה עילאה

À ce sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Heureux celui qui vient ici avec son étude en main » ; c'est-à-dire que son étude, qui est la Sagesse suprême, soit saisie et intégrée en lui,

כמו האשה שקולטת הטפה עד"מ שאם אינו נתפס ונקלט בבחי' נשמתו אור התורה הרי זה
comme une femme qui absorbe la goutte, à titre d'analogie. Car si la lumière de la Torah n'est pas saisie et intégrée dans son âme, cela revient à

כמו האשה הפולטת כו' (עמ"ש מענין קליטה גבי שמיני עצרת בד"ה ה' לי בעוזרי ובד"ה טוב
לחסות וגם בשאר דרושים שם)

une femme qui la rejette, etc. (Voir ce qui est écrit au sujet de l'absorption concernant Chemini Atséret, dans le discours qui commence par « D.ieu est pour moi parmi ceux qui me secourent » et dans celui qui commence par « Mieux vaut se réfugier », ainsi que dans les autres discours qui s'y trouvent.)

וזהו ונתתם חמישית לפרעה שנעשה בחי' פרעה וגילוי בנפשו ממש (עמ"ש על פסוק זה בע"ה) (שער ל"א
פ"ז) ובלק"ת פ' ויגש ומזה נמשך להיות וארבע הידות יהי לכם כי

Et voici [le sens de] « vous donnerez un cinquième à Pharaon » : le niveau de Paroh, la révélation, se réalise dans son âme même. (Voir ce qui est écrit sur ce verset dans Etz Chaim) (Sha'ar 31, chapter 7), ainsi que dans Likkutei Torah [de l'Arizal], Parshas Vayigash. De là découle « et les quatre parts (yadot) vous resteront », car

הנה בחי' ארבע הידות הן יד הגדולה יד החזקה יד רמה וזרוע הנטויה. יד הגדולה הוא מ"ש וירא
ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים.

les quatre mains sont la grande main, la main puissante, la main élevée et le bras étendu. La grande main est celle dont il est écrit : « Israël vit la grande main que D.ieu avait déployée en Égypte. »

פ"י שאפילו בבחינת מצרים יש בחי' המשכת והתפשטות בחי' היד הגדולה שנמשכה ונתפשטה עד
למטה מאד אפילו בבחינת מצרים

Cela signifie que même au niveau de l'Égypte, il y a une attraction et une expansion du niveau de la grande main, qui a été attirée et s'est étendue très bas, jusque dans le niveau de l'Égypte ;

דהיינו שנמשך חסד עליון כ"כ שאפילו בבחינת נפש השפלה ממדרגות תחתונות שבעשיה ומלובשת בגשמיות ממש נופלין הרהורי תשובה.

c'est-à-dire que le 'Hessed suprême est attiré à un tel degré que des pensées de techouva peuvent tomber jusque dans une âme basse, issue des niveaux inférieurs d'Assiya et revêtue de matérialité véritable.

8 וזהו ענין יד הגדולה אך הנה נודע שלאום מלאום יאמץ וזה לעומת זה עשה אלקים ואלמלא הקב"ה עוזרו כו'

Tel est le sens de la grande main. Or, on sait que «une nation sera plus forte que l'autre», que «D.ieu a fait l'un à l'opposé de l'autre» et que «si le Saint béni soit-Il ne l'aidait pas», etc.

ועזר זה וסיוע זה נקרא יד החזקה לנצח ולכבוש כו' ויד רמה היינו לרומם ולקשר נפשו בקיום ואהבת ככל לבכך כו'

Cette aide et ce soutien sont appelés la main puissante : vaincre et conquérir, etc. La main élevée consiste à élever et à lier son âme dans l'accomplissement de «Tu aimeras... de tout ton cœur», etc.

וזרוע הנטויה הוא ג"כ בחי' יד שביד יש ג' פירקין העליונה נקרא זרוע היא בבחי' נטויה שהיא פשוטה למטה מטה בבחי' וימינו תחבקני כאדם החובק כו'. שלא להיות בבחי' נפרד ח"ו כו'.

Le bras étendu est lui aussi un niveau de la main, car la main comporte trois articulations ; la plus haute est appelée bras. Elle est «étendue», déployée très bas, comme dans «et Sa droite m'émbrasse», à la manière d'une personne qui étreint, etc., afin qu'il n'y ait pas, à D.ieu ne plaise, d'état de séparation, etc.

וכ"ז הוא נמשך ע"י הצדקה שע"י זה וארבע הידות יהי' לכם לזרע השדה שבזמן הגלות הכל הוא רק בבחינת זריעה אור זרוע לצדיק כו' כמ"ש במדרש:

Tout cela est attiré par la tsedaka ; par elle, «les quatre parts vous resteront, comme semence pour le champ». En temps d'exil, tout n'est que semences, comme dans «La lumière est semée pour le juste», etc., ainsi qu'il est dit dans le Midrach :

9 ג ובבחי' התורה שהיא בבחי' שחורה והלכות ודקדוקי סופרים שבמצוי ל"ת שהן בבחינת שחורות כעורב הנ"ל.

3. Quant à l'aspect de la Torah qui est au niveau du «noir» — les halakhot et les précisions des Scribes concernant les commandements négatifs —, il est au niveau de «noirs comme le corbeau», mentionné plus haut :

הנה אמרו ז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה. והענין כי הנה בשלשה דברים ברא הקב"ה את עולמו בספר וסופר וסיפור.

Nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Les paroles des Scribes me sont plus agréables que le vin de la Torah.» Voici l'explication: le Saint béni soit-Il créa Son monde par trois choses: se-fer, sofer et sippour (livre, scribe et récit).

ספר זו תורה שבכתב וסופר למעלה מבחי' ספר היא בחי' תורה שבעל פה כי לכן נקרא דברי חכמים דברי סופרים שהן למעלה מבחי' ספר

Sefer, «livre», désigne la Torah écrite; sofer, «scribe», qui se situe au-dessus du niveau de se-fer, est le niveau de la Torah orale. C'est pourquoi les paroles des Sages sont appelées «paroles des Scribes»: elles sont au-dessus du niveau de sefer.

(ועמ"ש מזה בד"ה זה שמי וד"ה לבך יהגה אימה איה סופר ובמ"א על פסוק ושאבתם מים בששון) הוא בחי' תורה שבכתב שמח"ע שהוא בחי' נר מצוה ותורה אור.

(Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Ceci est Mon Nom», dans celui qui commence par «Ton cœur méditera avec crainte: où est le scribe?», ainsi qu'ailleurs, sur le verset «Vous puiserez de l'eau avec joie».) [Sefer] est le niveau de la Torah écrite, qui provient de la Sagesse suprême ('Hokhma Ilaa), le niveau de «la mitsva est une lampe et la Torah, une lumière».

והנה אור הנר המאיר הוא מגוון הסמוך לפתילה אבל הגוון לבן המקיף עליו הוא אינו מאיר בעצמו
Or, la lumière qui éclaire dans la lampe provient de la teinte proche de la mèche; mais la teinte blanche qui l'entoure n'éclaire pas par elle-même,

אלא הוא מקור האור שממנו נמשך ומתפשט האור המאיר וכך הם דברי חכמים נק' דברי סופרים
mais elle est la source de la lumière, d'où la lumière qui éclaire est attirée et se répand. Il en va de même des paroles des Sages, appelées «paroles des Scribes»,

שמהם נמשך להיות בחי' הספר היא בחי' תורה אור והם הם בבחי' מקור האור בחי' המקיף שהוא
בחי' ישת חשך סתרו

car c'est d'elles qu'est attiré le niveau de sefer, le niveau de «la Torah est lumière»; elles-mêmes sont le niveau de la source de la lumière, le niveau du makif (l'enveloppant), qui est celui de «Il fit des ténèbres Sa retraite».

ולכן רוב דקדוקי סופרים הם במצות לא תעשה ששם הרבה גדרים וסייגים לתורה יותר מבמצות עשה כי בחי מצות ל"ת יש בהן יתרון ומעלה יתירה מבמצות עשה.

C'est pourquoi la plupart des précisions des Scribes concernant les commandements négatifs, où les barrières et les garde-fous de la Torah sont bien plus nombreux que pour les commandements positifs; car les commandements négatifs possèdent un avantage et une supériorité sur les commandements positifs.

כמארוז"ל זכרי עם וי"ה רמ"ח שמי עם י"ה שס"ה שהל"ת הם בבחינת י"ה שהוא למעלה מוי"ה כי המ"ע הם בבחי' שם וי"ה עלמא דאתגליא

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Mon souvenir» avec Vav-Hei [équivalent à] 248; «Mon Nom» avec Yud-Hei [équivalent à] 365. Les interdits sont au niveau de Yud-Hei, supérieur à Vav-Hei; car les commandements positifs sont au niveau du Nom Vav-Hei, le monde révélé (alma de'itgalya).

כי רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים דמלכא שהן כלים ומשכן להחיות הנמשך ומתפשט בהם מעצם הנפש שהחיות מתלבש בהם ממש להיות האברים נשמעים לרצונו כו'.

Car «les 248 commandements sont les 248 membres du Roi»: ils sont des réceptacles et une demeure pour la force vitale qui est attirée en eux et s'y répand depuis l'essence de l'âme; la force vitale s'y revêt véritablement, de sorte que les membres obéissent à sa volonté, etc.

אבל הל"ת הם בבחינת י"ה שהוא בבחי' עלמא דאתכסיא שאין החיות ואור א"ס מבחי' זו מתלבש בגילוי הנפש

Mais les interdits sont au niveau de Yud-Hei, qui est celui du monde caché (alma de'itkasya), car la force vitale et la Lumière infinie de ce niveau ne se revêtent pas dans l'âme de façon révélée,

אלא בבחי' העלם בבחי' ואתה משמרה בקרבי לפי שאין בנפש כלי ומשכן להשראת אור א"ס ב"ה בבחי' זו להיות בבחי' גילוי בהתלבשות ממש

mais de façon cachée, comme dans «et Tu la preserves en moi»; car l'âme ne possède ni réceptacle ni demeure permettant à la Lumière infinie, béni soit-Il, de résider à ce niveau et de se révéler en s'y revêtant véritablement,

אלא בבחי' שלילה בחי' לא כמ"ש בארץ לא זרועה שהוא זרועה בבחי' לא כו' וכמ"ש במ"א שזהו ענין דביקת הנפש באלקות למעלה בשרשה בבחינת סובב ישת חושך סתרו כו'

mais seulement sous la forme de la négation, du niveau de «non», comme il est écrit: «dans une terre non ensemencée»; elle est «ensemencée» par le «non», etc. Comme cela est expliqué ailleurs, il s'agit de l'attachement de l'âme à la divinité, au-dessus, dans sa racine, au niveau du sovev, «Il fit des ténèbres Sa retraite», etc.,

בחי' חושך ולא אור נגלה כו' שא"א להגיע לבחי' זו בבחי' מעשה המצות אשר יעשה אותם האדם אלא בבחי' ל"ת שהוא בחי' שלילה ולא כו'.

le niveau des ténèbres et non de la lumière révélée, etc.; car il est impossible d'atteindre ce niveau par l'accomplissement des mitsvot positives par l'homme; on ne peut l'atteindre que par les interdits, qui sont le niveau de la négation et du «non», etc.

10 ועי"ז יערה עליו רוח ממרום השראת אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין בנפשו ובוה תתעלה גם נפשו הבהמית כי

Par cela, «un esprit d'En-Haut sera répandu sur lui»: la résidence dans son âme de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Ainsi, son âme animale sera elle aussi élevée. Car

הנה הנפש הבהמית שרשה מבחי' פני אריה פני שור שבמרכבה כו' משמרי אופנים שהן למטה מהשרפים כו'.

l'âme animale a sa racine dans le niveau de «la face d'un lion» et de «la face d'un bœuf» du Char, etc., parmi les gardiens des ofanim, qui sont au-dessous des séraphim, etc.

אך הנה כתיב והאופנים ינשאו לעומתם והאופנים ברעש גדול כו'. כי הנה השרפים אומרים קדוש ומובדל כו'

Or, il est écrit: «les ofanim s'élèvent à leur côté», et «les ofanim, dans un grand tumulte», etc. Car les séraphim proclament: «Saint», c'est-à-dire séparé, etc.,

הוי' צבאות אות היא בצבא דיליי אלף אלפים ורבוא רבבן מספר גדוד אחד ולגדודיו אין מספר כולם אין מקבלים חיות רק מבחינת אות א' מלא כל הארץ כבודו.

«Havaya Tsevaot»: «Il est un signe (ot) parmi Son armée.» «Mille milliers et dix mille myriades» est le nombre d'une seule troupe, et «Ses troupes sont innombrables»; toutes ne reçoivent leur force vitale que du niveau d'une seule lettre (ot). «Toute la terre est remplie de Sa gloire»:

כבודו הוא ל"ב נתיב ות החכמה כי אין כבוד אלא תורה והיא המתלבשת להיות מלא כל הארץ
הלז התחתונה בבחי' כבודו

«Sa gloire» désigne les trente-deux voies de 'Hokhma, car «il n'est de gloire que la Torah»; c'est elle qui se revêt de sorte que «toute la terre», cette terre inférieure, soit «remplie» à travers le niveau de «Sa gloire»,

היינו בבחינת זיו והארה בעלמא והאופנים המקבלים מהם ינשאו לעומתם ומרעשים ברעש גדול
מחמת עוצם קדושת אור א"ס שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

c'est-à-dire au niveau d'un simple éclat et rayonnement. Les ofanim, qui reçoivent d'eux, «s'élèvent à leur côté» et tremblent «dans un grand tumulte», du fait de l'immense sainteté de la Lumière infinie, qui, comme son nom l'indique, n'a pas de fin, etc.

11 והנה לא ברעש ה' ואחר הרעש אש בבחינת צמאון ותשוקה בכלות הנפש ממש בבחי' ביטול
והתכללות באור א"ס ב"ה למעלה מכדי שתוכל נפשם שאת וצמאון ותשוקה זו אינה בבחי' כבודו
היא בחי' זיו והארה בלבד.

Or, «Dieu n'était pas dans le tumulte», et «après le tumulte, un feu»: un état de soif et de désir ardent, où l'âme s'épuise véritablement, dans l'annulation de soi et l'inclusion dans la Lumière infinie, béni soit-Il, au-delà de ce que leur âme peut supporter. Cette soif et ce désir ne portent pas sur le niveau de «Sa gloire», qui n'est qu'un éclat et un rayonnement,

אלא בבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא בחינת אני ממש דהיינו השראת א"ס ב"ה הסוכ"ע ממש.
mais sur le niveau de «Je remplis les cieux et la terre», le niveau du «Moi» même, c'est-à-dire la résidence de l'Infini, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes, lui-même.

12 וזהו והאופנים ינשאו שמתנשאים לעומת השרפים למעלה מהם. ומבחינת צמאון זה ותשוקה זו
נמשך להיות כמ"ש צמאה לך נפשי כו' כן בקדש חזיתך קדש מלה בגרמ"י בחי' קדש ומוכדל חזיתך
להיות גילוי אלקות

Tel est le sens de «les ofanim s'élèvent»: ils sont élevés en face des séraphim, au-dessus d'eux. De cette soif et de ce désir ardent découle ce qui est écrit: «Mon âme a soif de Toi», etc., «ainsi, dans la sainteté, je T'ai contemplé»; «saint» est un mot à part entière, le niveau de la sainteté et de la séparation; «je T'ai contemplé», afin que la divinité se révèle,

וכמו שיהיה לעתיד ונגולו כספר השמים וכתוב השמים החדשים והארץ החדשה שלא יהיו שמים וארץ גשמיים המעלימים ומסתירים כבוד ה' להיות יש ודבר בפני עצמו

comme cela sera dans le futur : «les cieux seront enroulés comme un rouleau», et il est écrit : «les nouveaux cieux et la nouvelle terre». Il n'y aura alors plus de cieux et de terre matériels qui obscurcissent et dissimulent la gloire de D.ieu, au point de sembler être une chose et une entité existant par elles-mêmes.

שהרי בכל דבר נמשך אור א"ס ב"ה כמ"ש והר סיני עשן כולו עולם שנה נפש עולם בחינת מקום ששם נמשך בחי' א"ס כמ"ש הנה מקום אתי.

Car la Lumière infinie, béni soit-Il, est attirée dans toute chose, comme il est écrit : «Le mont Sinaï était entièrement en fumée (ashan)» : olam, chana, néfesh (monde, année, âme). Olam est la dimension de l'espace, dans laquelle le niveau de l'Infini est attiré, comme il est écrit : «Voici, il y a un lieu auprès de Moi.»

13 וכן בבחינת שנה בבחי' זמן מלך מלך וימלוך עבר עתיד הוה הכל הוא בבחי' א"ס כו'.

Et de même dans la dimension de la chana (année), la dimension du temps : «Il règne, Il a régné et Il régnera», passé, futur et présent ; tout relève de l'Infini, etc.

וכן בנפש יש הארת אור א"ס וכל החיים יודוך סלה וגן עדן העליון ותחתון ויש גן עדן למעלה מגן עדן עד אין קץ ותכלית בעילוי אחר עילוי כו'.

Et de même, dans la néfesh (l'âme), il y a un rayonnement de la Lumière infinie (Or Ein Sof) : «et tous les vivants Te remercieront, Selah», ainsi que le Gan Eden supérieur et inférieur ; et il existe un Gan Eden au-dessus d'un Gan Eden, sans fin ni limite, dans une ascension après l'autre, etc.

14 ולעתיד כשיזדכך העולם וחומריות וגסות שבו אזי עין בעין יראו כו'. וזהו שחורה אני ונאווה שעל ידי

Et dans le futur, lorsque le monde, sa matérialité et sa grossièreté auront été raffinés, alors «ils verront œil à œil», etc. C'est là le sens de «Je suis noire, mais belle» : car par

בחי' שחורה היא בחי' דביקת הנפש בקיום ושמירת מצות לא תעשה שהן בבחי' שחורות כעורב על ידי זה יהיה לעתיד גילוי אור א"ס ב"ה הסוכ"ע

le niveau de «noire», qui est l'attachement de l'âme [à D.ieu] par l'accomplissement et l'observation des mitsvot négatives, lesquelles relèvent du niveau de «noires comme un corbeau», il y aura, par cela, dans le futur, une révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

שהוא למעלה מגדר עלמין שהוא למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת אלא בבחינת שלילה ארץ לא זרועה ובבחי' זו נאווה יותר מבנות ירושלים כו'.

qui est au-delà des limites des mondes, au-delà de ce que l'âme peut supporter, si ce n'est sous la forme de la négation, «une terre qui n'est pasensemencée». Et à ce niveau, elle est plus belle que les filles de Jérusalem, etc.

(ועמ"ש מענין שחורה אני ונאווה בד"ה קול דודי. דקאי על תשבע"פ כו' והוא ע"ד שנתבאר למעלה בענין דברי סופרים כו' וע' בפ' בראשית דמ"ט סע"א ובסה"מ סי' קל"ז וסוף ח"א סי' ה' ובפ' שמות י"ד א' ובפ' אחרי דנ"ט ב' בלק קצ"א א'):

(Voir ce qui est écrit au sujet de «Je suis noire, mais belle» dans le discours commençant par «La voix de mon bien-aimé», où il est question de la Torah orale, etc. ; cela s'inscrit dans la ligne de ce qui a été expliqué plus haut au sujet des paroles des Scribes, etc. Voir aussi [le Zohar,] Parachat Berechit, page 49, fin du côté a ; et le S.H.M., section 137, ainsi que la fin de la partie I, section 5 ; Parachat Chemot, 14a ; Parachat A'harei, page 59b ; [et Parachat] Balak, 191a.)

ביאור ענין שחורה אני ונאווה

Explication de «Je suis noire, mais belle»

1 ביאור ענין שחורה אני ונאווה. הוא מאמר כנסת ישראל לבנות ירושלים הן הנשמות הופשטות מן הגוף.

Explication du sujet de «Je suis noire, et pourtant belle». C'est la parole de la Communauté d'Israël (Knesset Israël) aux «filles de Jérusalem», qui sont les âmes dépouillées du corps.

והענין כי השכינה היא מלי דאצי המתלבשת בבייע ושכנתי בתוכם. השוכן אתם בתוך טומאותם. היא האומרת ששחורה אני ואעפ"כ נאווה.

Voici de quoi il s'agit: la Chekhina est Mal'hout d'Atsilout, qui se revêt en [les mondes de] Béria, Yetsira et Assiya, [comme il est écrit:] «afin que Je réside parmi eux», [et] «qui réside avec eux au milieu de leur impureté». C'est elle qui dit: «Je suis noire, et pourtant belle».

וביאור בנות ירושלים הוא כי הנה הנשמות מתחלה היו כלולים בבחי עיבור באצי ואח"כ נמשכים בבחי לידה בבייע (ועמ"ש מזה בד"ה הים ראה וינוס)

L'explication des «filles de Jérusalem» est la suivante: au début, les âmes étaient incluses [dans leur source] dans l'état de gestation (ibour) en Atsilout, puis elles sont attirées vers le bas dans l'état de naissance (léida) en Béria, Yetsira et Assiya (voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «La mer vit et s'enfuit»).

ואזי נעשו בעלי גבול כי אין בחי א"ס אלא באצילות ששם מסתיים הארת הקו וחוט מאור א"ס כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב).

Elles devinrent alors des êtres limités, car le niveau de l'Infini (Ein Sof) n'existe qu'en Atsilout, où s'achève le rayonnement du kav et du fil de la Lumière infinie (Or Ein Sof), etc. (voir également ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Qui a compté la poussière de Yaakov»).

משא"כ בבי"ע לא מיבעיא מלאכים מיכאל באהבה וגבריאל ביראה ופחד ג"כ קדוש ביי"ב שעות כו' הכל הם בבחינת גבול כו' והמלאכים שקטרגו ואמרו מה אנוש הושיט אצבעו כו'

Il n'en va pas ainsi en Béria, Yetsira et Assiya. À plus forte raison, les anges — Michaël dans l'amour, Gavriel dans la crainte et l'effroi, ainsi que ceux qui disent «Saint» pendant les douze heures, etc. — sont tous dans un état de limitation, etc.; et les anges qui accusèrent [l'homme] en disant: «Qu'est-ce que l'homme?» — Il étendit Son doigt parmi eux, etc.,

כי לא יוכלו לקבל יותר מבחי"י גבול ומדה שבהם וז"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו שלא כל מדת מלכותו ית' מלובשת בהם

car ils ne peuvent recevoir davantage que le niveau de limite et de mesure qui est en eux. C'est ce qui est écrit: «Pour faire connaître aux fils de l'homme Ses hauts faits et la gloire de la splendeur de Sa royauté»: toute la mesure de Sa royauté, béni soit-Il, ne se revêt pas en eux,

אלא כבוד וזיו ואעפ"כ זיו זה המעט מזעיר הדר הוא להם כו' אלא אפי' נשמות

mais seulement gloire et rayonnement; et pourtant, ce rayonnement, cette infime fraction de [Sa] splendeur, leur appartient, etc. Et pas seulement [les anges], mais même les âmes,

כמו נשמות האבות אברהם יצחק ויעקב יש בחי' אברהם יצחק ויעקב באצ"י דאיהו וחיוהי חד. אבל אברהם יצחק ויעקב שבכריאה הם בבחי' בע"ג כו'.

telles que les âmes des Patriarches, Avraham, Yitz'hak et Yaakov: il existe un niveau d'Avraham, de Yitz'hak et de Yaakov en Atsilout, où «Lui, Ses forces vitales et Ses réceptacles ne font qu'un»; mais Avraham, Yitz'hak et Yaakov qui sont en Béria sont dans l'état d'êtres limités, etc.

2 ובחינת גבול זה הוא בלידת הנשמות בבי"ע. משא"כ בבחי' עיבור באצ"י שם איהו וחיוהי וגרמוהי חד.

Cet état de limitation apparaît lorsque les âmes naissent en Béria, Yetsira et Assiya. Il n'en va pas ainsi durant la gestation en Atsilout: là, «Lui, Ses forces vitales et Ses réceptacles ne font qu'un».

כי שם מאיר אור א"ס ונשמות אלו שבבחי עיבור נקראו בנות ירושלים שלפי שהן בבחי עיבור במלי נקראו בנות ונקראו ע"ש ירושלים שמקבלות יראה שלם שלימות היראה בבחי ביטול אמיתי דאיהו וחיוהי חד שבבחי אצי'.

Car là brille la Lumière infinie. Ces âmes en état de gestation sont appelées «filles de Jérusalem»: étant en gestation dans Mal'hout, elles sont appelées «filles»; elles sont désignées par le nom de Jérusalem (Yerouchalayim) parce qu'elles reçoivent la crainte parfaite (yira chalem), la perfection de la crainte, dans un état d'annulation de soi (bitoul) véritable, celui où «Lui et Ses forces vitales ne font qu'un», qui est le niveau d'Atsilout.

3 והנה מאמר השכינה להם שחורה אני ואעפ"כ נאווה כי הנה שחורה אני בירידה בבע"ג כי נעשה שחרות מחמת מרירות על עוצם ריחוקה מיחוי"ע

La parole de la Chekhina qui leur dit: «Je suis noire, et pourtant belle», signifie: «Je suis noire» dans [Ma] descente parmi les êtres limités, car cette noirceur est née de l'amertume causée par l'immense éloignement de l'unité supérieure (yi'houda ila'a).

ועל זה נופל רחמנות גדולה כמאמר אלקי עולם ברחמיך הרבים כוי ואזי נקרא המלי שחרות ב' בחי שחרות.

Cette situation suscite une grande compassion, comme dans la prière: «Dieu du monde, dans Ta grande miséricorde», etc. Mal'hout est alors appelée «noiraude» (che'harchoret): il y a deux aspects de la noirceur.

הא' ממרירות הנ"ל ומבשרי אחזה מרירות האדם בנפשו לעורר רחמים רבים על נפשו שמרירות זו משכנה בלב בחלל השמאלי המלא דם כוי

La première vient de l'amertume mentionnée plus haut. «De ma chair, je contemple» l'amertume qu'une personne [éprouve] dans son âme, afin d'éveiller une grande compassion envers son âme; le siège de cette amertume se trouve dans le cœur, dans la cavité gauche, qui est remplie de sang, etc.

ועל בחי מרירות זו שבמלי כתיב ששזפתני השמש פי' יחוי"ע שנקרא שמש ומגן שזפתני בזכרי על בחי יחוי"ע נעשה בחי שחרות ומרירות כנ"ל וכדפירש בפי' תזריע (דמ"ה ע"ב) ששזפתני השמש דאסתלק מני שמשא מלאנהרא לי כוי

À propos de cet aspect d'amertume en Mal'hout, il est écrit: «car le soleil m'a brûlée». Le «soleil» désigne l'unité supérieure, appelée «soleil et bouclier»; «m'a brûlée»: lorsque je me souviens du niveau de l'unité supérieure, apparaissent la noirceur et l'amertume mentionnées plus haut. Comme il l'explique dans Parshas Tazria (page 45b): «car le soleil m'a brûlée», c'est-à-dire que le soleil s'est retiré de moi, cessant de m'éclairer, etc.

ע"ש: (וזהו ענין מארז"ל מצות נר חנוכה משתשקע החמה. פי' כי עיקר ירידת המלי' לבי"ע היינו בזמן שאין בהמ"ק קיים ואז הוא בחי' דאסתלק מני שמשא כו' וזהו ענין משמשקע החמה.

Voir là-bas. (C'est le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie, selon lequel la mitsva de la lampe de 'Hanouka commence « au coucher du soleil ». En effet, Mal'hout descend principalement en Béria, Yetsira et Assiya à l'époque où le Temple n'existe pas ; elle est alors dans l'état où « le soleil s'est retiré de moi », etc. C'est là le sens de « au coucher du soleil ».

וכדי להאירה הוא ע"י נר חנוכה וכמ"ש מזה בביאור ע"פ רני ושמחי בת ציון כו' אור ושמן ופתילה כו' הכל ממשיכים גם למטה כו' ע"ש

C'est la lampe de 'Hanouka qui lui apporte la lumière, comme il est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Chante et réjouis-toi, fille de Tsion », etc. : la lumière, l'huile et la mèche, etc., sont toutes attirées jusque dans les mondes inférieurs, etc. Voir là-bas.

והנה מצות נר חנוכה היא מדברי סופרים שהוא בחינת מקור האור כו' שע"י הוא המשכת בחינת ונאווה בבחינת שחורה אני כנ"ל) והשחרות הכי' הוא הירידה עצמה להתלבש במצות מעשיות ולא מחמת שזפתני השמש לבד

Or, la mitsva de la lampe de 'Hanouka relève des paroles des Scribes (divrei soferim), qui correspondent au niveau de la source de la lumière, etc. Par elle, le niveau de « et belle » est attiré dans celui de « Je suis noire », comme indiqué plus haut.) La seconde noirceur est la descente elle-même, le fait de se revêtir dans les mitsvot pratiques ; elle ne tient pas seulement au fait que « le soleil m'a brûlée »,

אלא מחמת גשמיות הירידה עצמה שמלובשת בענינים גשמיים שבהם נעשו המצות קרבנות מבעלי חיים ציצית מצמר תפילין מקלף כו'

mais à la matérialité de cette descente même, au fait de se revêtir dans des choses physiques avec lesquelles les mitsvot sont accomplies : des sacrifices provenant d'animaux, des tsitsit en laine, des téfilines en parchemin, etc.

(ועמ"ש בפ' במדבר סד"ה וידבר כו' במדבר סיני מענין בחינת ומדרגת הרחמנות די"ב שבטים לעורר רחמים על ניצוץ אלקות שירד ממקום כבודו כו')

(Voir également ce qui est écrit dans Parshas Bamidbar, à la fin du discours commençant par « Et [D.ieu] parla, etc., dans le désert du Sinaï », au sujet du niveau et du degré de compassion des douze tribus, qui éveille la compassion envers l'étincelle de divinité descendue de son lieu de gloire, etc.,

והרחמנות דבחינת ע' נפש יוצאי ירך יעקב לעורר רחמים רבים מאד על נפשו ולא בשביל הירידה לבדה שירדה ממקום כבודה אלא אף גם זאת שנתלבשה בגוף החומרי ע"ש.

et la compassion correspondant au niveau des soixante-dix âmes issues des reins de Yaakov, qui éveille une compassion immense envers son âme : non seulement parce qu'elle est descendue de son lieu de gloire, mais aussi parce qu'elle s'est revêtue dans le corps matériel ; voir là-bas.

וזהו ענין ב' בחינות שחרות הנ"ל הא' מה שירדה ממקום כבודה. הב' גם זאת שנתלבשה בגוף החומרי כו'.

Tels sont les deux aspects de la noirceur mentionnés plus haut : le premier, sa descente de son lieu de gloire ; le second, le fait qu'elle se soit aussi revêtue dans le corps matériel, etc.)

והנה זאת נחמתה הגם כי שחורה אני אעפ"כ ונאווה שמזה השחרות דוקא נעשה בחינת ונאווה כי

Voici sa consolation : bien que « Je sois noire », je suis néanmoins « belle », car c'est précisément de cette noirceur que naît le niveau de « et belle ». Car

הנה ע"י השחרות שבמרירות הריחוק הנה ע"ז נאמר ורב תבואות בכח שור דכד אתכפיא סט"א אסתלק כו'

par la noirceur qui réside dans l'amertume de l'éloignement, s'applique le verset : « Une abondante récolte vient de la vigueur du bœuf », car « lorsque la sitra a'hra est soumise, [la gloire du Saint béni soit-Il] s'élève », etc.

וע"י השחרות בהתלבשות במצות מעשיות הנה המצות הן תרי"ג ארחין ועם ז' דרכנן תר"ך בחינת כתר

Et par la noirceur du revêtement dans les mitsvot pratiques : les mitsvot sont les 613 sentiers et, avec les sept [mitsvot] rabbiniques, elles sont au nombre de 620, correspondant au niveau de Kéter,

דהיינו רצון עליון כי יש רצון תחתון המתפשט מחו"ב למדות. אבל רצון העליון הוא הממוצע בין מאציל לנאצלים כנודע.

c'est-à-dire à la volonté suprême. Il existe en effet une volonté inférieure, qui s'étend de 'Hokhma et Bina aux attributs émotionnels (midot) ; mais la volonté suprême est l'intermédiaire entre l'Émanateur et les émanés, comme on le sait.

4 וזהו ונאווה יותר מבנות ירושלים שהן הנשמות שבאצילות שעם היות שמדורם ומשכנם באצילות עצמו ואין להם ירידה בבי"ע

C'est en cela qu'elle est «belle», davantage que les «filles de Jérusalem», qui sont les âmes en Atsilout. Bien que leur demeure et leur résidence soient en Atsilout même et qu'elles ne descendent pas en Béria, Yetsira et Assiya,

הנה חיותם וקיומם הוא מבחינת אותיות כי ס"ר נשמות הן ס"ר אותיות התורה והאותיות הן בחינת כלים אלא שהנשמות הן מבחינת פנימית הכלים ומ"מ בחינת כלים הם משא"כ ע"י ירידת המל'

leur force vitale et leur existence proviennent du niveau des lettres: les 600 000 âmes sont les 600 000 lettres de la Torah, et les lettres relèvent des réceptacles. Les âmes proviennent seulement de la dimension intérieure des réceptacles, mais elles demeurent néanmoins des réceptacles. Il n'en va pas ainsi lorsque Mal'hout descend:

הנה היא עולה בבחינת האורות (ועמ"ש מזה ע"פ ושמתי כדכד) ולא עוד אלא שעולה מעלה מעלה עד רום המעלות עד עצמיות א"ס הפשוט כו':

elle s'élève au niveau des lumières (voir également ce qui est écrit à ce sujet sur le verset «Je ferai tes fenêtres en kadkod»); et ce n'est pas tout: elle s'élève toujours plus haut, jusqu'aux sommets les plus élevés, jusqu'à l'essence même de l'Infini simple (Ein Sof), etc.

5 כאהלי קדר. אברהם שיצא ממנו כו' בחינת קדר סיגים ופסולת אך מ"מ יש בו איזה חיות מועט דקדושה שאם לא כן היה כלה ונפסד

«Comme les tentes de Kédar.» Avraham, dont est issu, etc.: le niveau de Kédar, scories et rebut. Pourtant, il s'y trouve une petite force vitale de sainteté, car sans cela il cesserait d'exister et périrait;

אלא שהחיות ההוא הוא בבחינת מקיף והוא ענין לבונה שבי"א סממני הקטורת כי עשרה סממנים הן מתלבשים בקליפות והי"א הוא בבחינת מקיף שהוא בעצם לכן כו'.

mais cette force vitale est de la nature d'une lumière enveloppante (makif). C'est ce que représente l'encens parmi les onze aromates de l'encens: dix aromates se revêtent dans les kelipot, tandis que le onzième est de la nature d'une lumière enveloppante, car il est blanc par essence, etc.

וזהו כאהלי קדר שיש להם אהל ומקיף. כך יש אצלי בחינת אוהל ומקיף מבחינת יחודא עילאה שזפתני השמש כו' שמש ומגן כו'

C'est là le sens de «comme les tentes de Kédar»: elles ont une tente et une lumière enveloppante. De même, j'ai moi aussi un niveau de tente et de lumière enveloppante provenant de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) — «car le soleil m'a brûlée», etc., «soleil et bouclier», etc.

(ור"ל דאם יש בחינת מקיף המחיה אותם שהם משבירת הכלים כו' מכ"ש וכ"ו שנמשך מקיפים עליונים בקיום המצות מעשיות שהוא תיקון ובירור ק"נ ולהיות ובערת הרע כו')

(Cela signifie que s'il existe une lumière enveloppante qui donne vie à ces êtres, issus du brisement des réceptacles, etc., à combien plus forte raison — et combien davantage — des lumières enveloppantes supérieures sont-elles attirées par l'accomplissement des mitsvot pratiques, qui assurent la rectification et le raffinement de kelipat noga, afin que «tu élimines le mal», etc.

ועמ"ש לקמן סדי"ה לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך ועיין בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין לעושי רצונו על אחת כמה וכמה):

Voir également ce qui est écrit plus loin, à la fin du discours commençant par «À une jument parmi les chars de Pharaon, Je t'ai comparée», et dans le discours commençant par «Il advint, lorsque Pharaon renvoya», au sujet de «pour ceux qui accomplissent Sa volonté, à plus forte raison».)

6 כיריעות שלמה. מקיפים יותר עליונים כי יש בחינות במקיפים האחד שמתגלים עתה. והבי שאין

באים לידי גילוי אלא לימות המשיח (ועמ"ש מזה בפי שמות בביאור על פסוק הבאים ישרש כו')

«Comme les tentures de Chlomo.» Des lumières enveloppantes plus élevées encore. Il existe en effet [deux] niveaux de lumières enveloppantes: le premier, celles qui se révèlent maintenant; le second, celles qui ne se révéleront qu'aux jours du Machia'h (voir également ce qui est écrit à ce sujet dans Parshas Shemos, dans l'explication du verset «Dans les jours à venir, Yaakov prendra racine», etc.).

ואותן נק' יריעות שלמה ע"ש הפסוק או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי פי' ענין שלום הוא התחברות ב' הפכיים

Ces dernières sont appelées «les tentures de Chlomo», d'après le verset: «Ou qu'il saisisse Ma force et fasse la paix (chalom) avec Moi.» Explication: la paix consiste à unir deux opposés,

דהיינו אורות עליונים שטבעם לעלות ולהסתלק למעלה יאירו למטה וב"פ שלום בפמליא של מעלה ושל מטה פמליא של מטה התחברות

c'est-à-dire que des lumières supérieures, dont la nature est de s'élever et de se retirer vers le haut, brillent en bas. Et il est question deux fois de «paix»: la paix dans la cour céleste et dans la cour d'en bas. La cour d'en bas: l'union de

מלי דאצילות להיות עתיק לבריא ופמליא של מעלה להיות המשכה והתחברות מבחינת א"ס כולם בחכמה עשית שהחכמה נקרא עשייה גשמיות לפניו ית' להיות עתיק לאצילות

Mal'hout d'Atsilout, qui devient Atik pour Béria; et la cour d'en haut: l'attraction et l'union avec le niveau de l'Infini (Ein Sof), [comme il est écrit:] «Tu as tout fait avec sagesse», car 'Hokhma est appelée «action», une réalité physique devant Lui, béni soit-Il, afin de devenir Atik pour Atsilout

(ועמ"ש מזה בדי"ה צאינה וראינה במלך שלמה) וכל העוסק בתורה לשמה ע"י קריאה באותיות התורה ממשיך זאת.

(Voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Sortez et contemplez... le roi Chlomo»). Quiconque s'adonne à l'étude de la Torah pour elle-même attire cela par la lecture des lettres de la Torah.

וזהו אשר יקראוהו באמת. באמת זו התורה כי חכמה נקרא אמת אורייתא מחכמה נפקת כו' C'est là le sens de «tous ceux qui L'invoquent en vérité». «En vérité» désigne la Torah, car 'Hokhma est appelée vérité et «la Torah est issue de 'Hokhma», etc.

ויקראוהו באמת פי' בתוך אמת יקראוהו וימשיכוהו כו' ונקרא יריעות שלמה בה' ה' עילאה ה' תתאה.

«Et ils L'invoquent en vérité» signifie: c'est au sein de la vérité qu'ils L'invoquent et L'attirent vers le bas, etc. Cela s'appelle «les tentures de Chlomo» avec un hé: le hé supérieur et le hé inférieur.

7 והנה ענין שלום ושלמה עצמן היינו בבחינת התלבשותו בעולמות ועושה שלום ביניהם. אבל כיריעות שלמה היינו מקיפים עליונים ואין לעומתם בקליפות כלל

Or, le sujet de Chalom et de Chlomo eux-mêmes se situe au niveau où Il se revêt dans les mondes et fait la paix entre eux. Mais «comme les tentures de Chlomo» désigne les lumières englobantes supérieures, auxquelles rien ne correspond dans les kelipot.

כי אהלי קדר בחינת לבונה נגד בחינת מקיף דקדושה. אבל נגד יריעות שלמה אין לעומת זה כלל וזה יתגלה לע"ל דוקא כו'.

Car «les tentes de Kedar», qui désignent le niveau de l'encens, ont pour pendant le niveau de la lumière englobante de la sainteté. Mais aux «tentures de Chlomo», rien ne correspond, et cela ne se révélera que dans les temps futurs, etc.

8 וזהו שחורה אני בבי מיני שחרות הנ"ל ואעפ"כ ונאווה כנ"ל והנה כל זה מרומז ג"כ בפסוק מפני שיבה תקום כו'.

C'est là le sens de «Je suis noire», selon les deux formes de noirceur mentionnées plus haut, et pourtant «belle», comme indiqué plus haut. Tout cela est également suggéré dans le verset: «Tu te lèveras devant les cheveux blancs», etc.

פי' שיבה היינו מ"ש ושער רישי' כעמר נקא שהשערות הם בבחינת לבנונית והן ההלכות רבות שבמ"ע והדרת פני זקן היינו מ"ש קווצותיו תלתלים שחורות כעורב וכמארז"ל דפי' זקן היינו שקנה חכמה.

Explication: «les cheveux blancs» renvoie à ce qui est écrit: «et les cheveux de Sa tête étaient comme de la laine pure»; les cheveux sont du côté de la blancheur et représentent les nombreuses lois relatives aux mitsvot positives. «Tu honoreras la face de l'ancien» renvoie à ce qui est écrit: «Ses boucles sont ondulées, noires comme le corbeau». Comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie, «ancien» désigne celui qui a acquis la sagesse.

והן ההלכו' שנמשכו ונתפשטו במצות ל"ת כו'. ויראת מאלקיך היינו דברי סופרים וז' מצות דרבנן וכמארז"ל חמורים דברי סופרים מדברי תורה אני הוי' דכולא חד:

Ce sont les lois qui ont été attirées et étendues dans les mitsvot prohibitives, etc. «Et tu craindras ton D.ieu» désigne les paroles des Scribes et les sept mitsvot rabbiniques; comme l'ont enseigné nos Sages, de mémoire bénie: «Les paroles des Scribes sont plus rigoureuses que les paroles de la Torah.» «Je suis Havaya»: car tout ne fait qu'un.